

T.C
MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
(EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM)

6. SINIF YENİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ
PROGRAMINDAKİ ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜREÇLERİNE
YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(MUĞLA İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
KEREM ÇATAK

Danışman
DOÇ.DR. HASAN ÜNDER

TEMMUZ,2008
MUĞLA

T.C
MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
(EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM)

6. SINIF YENİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ
PROGRAMINDAKİ ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜREÇLERİNE
YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(MUĞLA İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
KEREM ÇATAK

Danışman
DOÇ.DR. HASAN ÜNDER

TEMMUZ,2008
MUĞLA

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİMDALI
(EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM)

6. SINIF YENİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ
PROGRAMINDAKİ ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜREÇLERİNE
YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(MUĞLA İLİ ÖRNEĞİ)

HAZIRLAYAN: KEREM ÇATAK

Sosyal Bilimler Enstitüsünde
“Yüksek Lisans”
Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih :
Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 01.07.2008

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hasan ÜNDER
Jüri Üyesi: Yrd. Doc. Dr. Hasan ŞEKER
Jüri Üyesi: Doc. Dr. İsmail GÜVEN

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Aslan EREN

TEMMUZ, 2008
MUĞLA

YEMİN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “6. Sınıf Yeni Sosyal Bilgiler Öğretimi Programındaki Öğretme-Öğrenme Süreçlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri: Muğla İli Örneği” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden olduğuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

01/07/2008

Kerem ÇATAK

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

YAZARIN

MERKEZİMİZCE DOLDURULACAKTIR.

Soyadı :

Adı :

Kayıt No:

TEZİN ADI

Türkçe :

Y. Dil :

TEZİN TÜRÜ: Yüksek Lisans

Doktora

Sanatta Yeterlilik

O

O

O

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ

Üniversite :

Fakülte :

Enstitü :

Diğer Kuruluşlar :

Tarih :

TEZ YAYINLANMIŞSA

Yayınlayan :

Basım Yeri :

Basım Tarihi :

ISBN :

TEZ YÖNETİCİSİNİN

Soyadı, Adı :

Ünvanı :

1.1.1.1.1 TEZİN YAZILDIĞI DİL: Türkçe
SAYISI: 142

TEZİN SAYFA

TEZİN KONUSU (KONULARI) :

1. 6. Sınıf Yeni Sosyal Bilgiler Öğretimi Programındaki Öğretme-Öğrenme Süreçlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri: Muğla İli Örneği

TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELER:

1. Sosyal bilgiler dersi
2. Öğretmen Görüşleri
3. Yapılandırmacı öğretim yaklaşımı
4. Program Değerlendirme
5. Program geliştirme

Başka vereceğiniz anahtar kelimeler varsa lütfen yazınız.

İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMER: Konunuzla ilgili yabancı indeks, abstrakt ve thesaurus'ları kullanınız.

1. Social studies course
2. Teacher opinions
3. Constructivist teaching approach
4. Program evaluation
5. Curriculum development

Başka vereceğiniz anahtar kelimeler varsa lütfen yazınız.

- 1- Tezimden fotokopi yapılmasına izin vermiyorum
- 2- Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir.
- 3- Kaynak gösterilmek şartıyla tezin tamamının fotokopisi alınabilir.

Yazarın İmzası :

Tarih : 21/07/2008

TUTANAK

Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 29/05/2008 tarih ve 415/4 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 25. maddesine göre, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi Kerem ÇATAK'ın "6. Sınıf Yeni Sosyal Bilgiler Öğretimi Programındaki Öğretme-Öğrenme Süreçlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri: Muğla İli Örneği" adlı tezini incelemiş ve aday 01/07/2008 tarihinde saat 10.30'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 90 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin başarılı olduğuna Oy birliği ile karar verildi.

Tez Danışmanı
Doc.Dr. Hasan ÜNDER

Üye
Doc.Dr. İsmail GÜVEN

Üye
Yrd.Doc.Dr. Hasan ŞEKER

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

1.1.1.1.2 Adı Soyadı : Kerem ÇATAK

1.1.1.1.3 Doğum Yeri : Köyceğiz

Doğum Yılı : 1981

Medeni Hali : Evli

1.1.1.1.3.1.1 EĞİTİM VE AKADEMİK BİLGİLER

Lise 1995- 1998 :Naip Hüseyin Lisesi - Köyceğiz - MUĞLA

Lisans 1998 - 2002 : Süleyman Demirel Üniversitesi- Burdur Eğitim Fakültesi- Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü-BURDUR.

Yabancı Dil : İngilizce

1.1.1.1.3.1.2 MESLEKİ BİLGİLER

2002-2004 :M.E.B Çöğmen İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Öğretmenliği- MUĞLA

2004-2007 :M.E.B Gölcük İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Öğretmenliği- MUĞLA

2007-..... :M.E.B Mentеше İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Öğretmenliği- MUĞLA

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, 6. Sınıf Yeni Sosyal Bilgiler Öğretimi Programındaki öğretme-öğrenme süreçlerine yönelik öğretmen görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla programın öğrenme-öğretme süreci, programı uygulayan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri kapsamında incelenmiştir.

Bu çalışmanın verileri 2007–2008 eğitim öğretim yılında Muğla il merkezi ve merkeze bağlı köylerde bulunan 23 devlet okulunda görev yapmakta olan ve 6. sınıfları okutan 39 sosyal bilgiler öğretmeninden toplanmıştır.

Araştırma betimsel nitelikte olup, araştırmayla ilgili verileri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracı ile toplanan verilerin analizinde; frekans, yüzde, standart sapma, aritmetik ortalama hesaplamalarından yararlanılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre, 6. Sınıf Yeni Sosyal Bilgiler Öğretimi Programındaki öğrenme-öğretme süreçlerine yönelik olarak; Yeni programda kullanılan yöntem teknik ve stratejiler çeşitlilik ve nitelik olarak yeterli bulunmuştur. Öğretmenlerin uygulamalarında yeni yöntem ve tekniklere yer verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Fakat yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin uygulanması için sınıf sayılarının uygun olmadığı ve gerekli teknolojik alt yapının mevcut olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yeni programın öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin daha aktif kılındığı ve kendi düşüncelerini rahatça ortaya koyabilecekleri öğrenme ortamlarının yaratıldığı sonucuna varılmıştır. Yeni programda yer alan etkinliklerin doğrudan verilmesi planlanan becerileri kazandırdığı saptanmıştır. Fakat yeni programda yer alan etkinliklerin planlanması ve uygulanması aşamasında öğretmenlerin zaman problemiyle karşı karşıya kaldıkları, etkinlikler için gerekli kaynak ve materyal temininde sıkıntı çektikleri ve etkinliklerin öğrencilere kırtasiye yükü getirdiği elde edilen bulgular arasındadır.

Yeni programın öğrenme-öğretme sürecine yönelik öğretmen görüşlerinin cinsiyete, mesleki kıdeme ve mezun olunan alana göre farklılaştığı görülmüştür. Merkez ve köylerde yeni programın uygulamasında problem alanlarına göre farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Genel olarak programın uygulanması aşamasında; haftalık ders saatinin yeterli olmadığı, yönetici, öğretmen ve velilerin program hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıkları, okulların araç gereç ve teknolojisinin yeni programın uygulanmasına elverişli olmadığı ve sınıf mevcutlarının programın uygulanması aşamasında sıkıntı yarattığı sonucuna ulaşılmıştır.

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the views of teachers about the procedure of the teaching and learning in the new curriculum of social sciences lesson of the sixth classes. With this aim, teaching and learning process of the new curriculum is examined by the views of Social Sciences teachers who have applied it.

The data of this study was gathered from 39 Social Sciences teachers, who have taught to sixth classes and worked in 23 Public schools which are in the center of Mugla and the villages around Mugla in 2007-2008 Education Year.

The study has been descriptive and in order to collect data, the researcher has used a data collecting tool which was developed by himself. While analysing the data which was gathered from the data collecting tool; frequency, percentage, Standard deviation, arithmetic mean have been used.

According to the results of the study, in the teaching and learning processes in the new curriculum of Social Sciences Lesson of the sixth classes, the methods, techniques and strategies used in the new curriculum, are found sufficient as in variety and quality. It is concluded that the teachers use new methods and techniques in their applications. However, it is also concluded that, in order to apply methods and techniques which have seen necessary for the new curriculum, the number of the classes has not been convenient, and technological equipments, which are necessary in implementing the lessons, have not existed. It is found that in the teaching and learning process of the new curriculum, the students have been more active and the new learning environments have been created in which students can express their ideas freely. It is assigned that the activities in the new programme which are given thoroughly have gained the skills which were planned. On the other hand, in planning and applying process of the activities in the new programme, it is found that the teachers has come across with time problem and have problems with finding materials and sources for the lessons and also the activities weigh upon the students with the cost of stationary.

It is seen that the views of teachers in the learning and teaching process has become different according to the sex, priority of career and graduation section. It is

also concluded that in implementing the new curriculum in the center and the villages of Mugla, there have been differences in problem areas.

In general, while applying the programme, it is come to a conclusion that the hours of the lessons in a week has not been sufficient; directors of the schools, teachers and the parents of the students have not had necessary knowledge about the curriculum; the equipments, technological sources of the schools have not been convenient and the number of students in classes has caused difficulties in implementing the new curriculum.

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I	1
1 GİRİŞ	1
1.1 SOSYAL BİLGİLER VE SOSYAL BİLİMLER KAVRAMLARININ TANIMI	2
1.2 SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	4
1.3 TÜRKİYEDE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ	5
1.4 SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN AMAÇLARI	7
1.5 ESKİ SOSYAL BİLGİLER PROGRAMININ DEĞİŞMESİNİ GEREKLİ KILAN NEDENLER	11
1.6 YENİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMI	14
1.7 ESKİ VE YENİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMININ KARŞILAŞTIRILMASI	25
1.8 SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ AÇISINDAN ÖĞRETMEN	29
1.9 ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİNDE ÖĞRETMENİN ROLÜ	33
1.10 PROGRAM GELİŞTİRMEDE VE PROGRAMIN BAŞARISINDA ÖĞRETMENİN ROLÜ	34
1.11 ÇALIŞMANIN AMACI	35
1.12 ÇALIŞMANIN ÖNEMİ	36
1.13 SINIRLILIKLAR	37
1.14 TANIMLAR	37
BÖLÜM II	39
2 İLGİLİ ARAŞTIRMALAR:	39
2.1 YENİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINA YÖNELİK ÇALIŞMALAR (6. VE 7. SINIFLAR)	39
2.2 YENİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINA YÖNELİK ÇALIŞMALAR (4. VE 5. SINIFLAR)	41
2.3 ALANA YÖNELİK DİĞER ÇALIŞMALAR	44
BÖLÜM III	46
3 YÖNTEM	46
3.1 ARAŞTIRMA MODELİ:	46
3.2 EVREN VE ÖRNEKLEM:	46
3.3 VERİLERİN TOPLANMASI:	46
3.4 VERİLERİN ANALİZİ VE YORUMU:	48
BÖLÜM IV	49
4 BULGULAR VE YORUM	49

4.1	<i>KİŞİSEL ÖZELLİKLERLE İLGİLİ BULGULAR VE YORUM</i>	49
4.2	<i>BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR</i>	51
4.3	<i>İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR</i>	54
4.4	<i>ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR:</i>	61
4.5	<i>DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR:</i>	68
4.6	<i>BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR:</i>	74
4.7	<i>ALTINCI ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR:</i>	77
4.8	<i>YEDİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR:</i>	81
4.9	<i>SEKİZİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM</i>	85
4.10	<i>DOKUZUNCU ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM</i>	91
4.11	<i>ONUNCU ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM</i>	101
	BÖLÜM V	114
5	SONUÇ VE ÖNERİLER:	114
5.1	SONUÇLAR:	114
5.2	ÖNERİLER:	121
	KAYNAKÇA:	122

TABLOLAR LİSTESİ

TABLO 1: YAPILANDIRMACI KURAMIN TEMEL ÖZELLİKLERİ	15
TABLO 2: YAPILANDIRMACI SINIF İLE GELENEKSEL SINIF ORTAMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI	17
TABLO 3: DAHA ÖNCE UYGULANAN SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI İLE YENİ SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI'NIN KARŞILAŞTIRILMASI (SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ PROGRAMI,2005).....	26
TABLO 4: ÖĞRETMENLERİN CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI:.....	49
TABLO 5: ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ KIDEMLERİNE GÖRE DAĞILIMI:	49
TABLO 6: ÖĞRETMENLERİN MEZUN OLDUKLARI BÖLÜME GÖRE DAĞILIMI:	50
TABLO 7: ÖĞRETMENLERİN ÇALIŞTIKLARI KURUMUN BULUNDUĞU YERE GÖRE DAĞILIMI:.....	50
TABLO 8: ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM DÜZEYİNE YÖNELİK DAĞILIMI:	51
TABLO 9: YENİ İLKÖĞRETİM SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ PROGRAMININ UYGULANMASINA YÖNELİK HİZMET İÇİ EĞİTİM ALMA DURUMUNA YÖNELİK BULGULAR VE YORUMLAR:	51
TABLO 10: YENİ PROGRAMDA KULLANILAN YÖNTEM TEKNİK VE STRATEJİLERE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR:	52
TABLO 11: YENİ PROGRAMDA ÖĞRENCİNİN, KATILIM VE ÖĞRENME DÜZEYİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR:	55
TABLO 12: ETKİNLİKLERİN PLANLANMASI VE UYGULANMASINDA YAŞANAN GÜÇLÜKLERE YÖNELİK BULGULAR VE YORUMLAR:	61
TABLO 13: SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE KULLANILABİLECEK UYGULAMA VE YÖNTEM-TEKNİKLERE YÖNELİK BULGULAR:	69
TABLO 14: 6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE DOĞRUDAN VERİLMESİ ÖNGÖRÜLEN BECERİLERİN KAZANDIRILMA DÜZEYİNE YÖNELİK BULGULAR:	74
TABLO 15: YENİ PROGRAMIN UYGULANMASINDA KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLERİN SIKLIK DERESESİNE YÖNELİK BULGULAR:	77
TABLO 16: MERKEZ VE KÖYLERDE YENİ PROGRAMIN UYGULANMASINDA PROBLEM ALANLARI YÖNELİK BULGULAR:	81
TABLO 17: CİNSİYETE GÖRE YENİ PROGRAMIN ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE YÖNELİK BULGULAR:	86
TABLO 18: MEZUNİYET ALANINA GÖRE YENİ PROGRAMIN ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE YÖNELİK BULGULAR:	92
TABLO 19: YENİ PROGRAMIN ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN MESLEKİ KIDEMLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK BULGULAR:	102

ÖNSÖZ

Bu araştırma ile 2006–2007 eğitim-öğretim yılında uygulanmaya başlanan 6. sınıf yeni Sosyal Bilgiler Öğretimi Programındaki, öğretme-öğrenme süreçlerine yönelik öğretmen görüşleri ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmanın bir ürün olarak ortaya koyulması aşamasında pek çok kişinin katkıları olmuştur. Araştırmanın fikir olarak ortaya koyulmasından, araştırma raporu olarak hazırlanmasına kadar farklı bakış açısıyla bana destek olan ve yardımlarını esirgemeyen danışmanım Sayın Doç.Dr. Hasan ÜNDER'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Anket geliştirme aşamasında değerli fikirleriyle bana yardımcı olan Sayın Yrd.Doc.Dr. Hasan ŞEKER'e ve çalışmam sırasında rahatsız etmek zorunda kaldığım değerli bölüm hocalarıma görüş ve yapıcı eleştirilerinden dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmamın her evresinde desteğini gördüğüm eşim Çiğdem ÇATAK'a ve görüşleriyle araştırmamın katkı sağlayan meslektaşlarıma teşekkürlerimi sunuyorum.

Son olarak; 27 senedir şefkati ve sevgisiyle beni kucaklayan annem Perihan ÇATAK ve hayat felsefesine hayran olduğum, yaşamımdaki yol göstericim ve destekçim olan babam Adil ÇATAK' a üzerimdeki emekleri için teşekkürlerimi sunuyorum.

BÖLÜM I

2 GİRİŞ

Değişim hayatın her alanında karşımıza çıkmaktadır. Herakleitos'un dediği gibi, evrende değişmeyen tek şey değişimdir. Bu nedenle de "Aynı ırmakta iki kez yıkanamayız. Çünkü hem ırmak değişmiştir; hem de biz." Değişime ayak diremenin mümkün olmadığını gören eğitimciler de sürekli değişim ve gelişmeleri takip etmişlerdir. Bunun sonucu olarak da, tüm dünyada eğitim sürekli değişim halindedir.

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişin hız kazandığı bu dönemde, eğitime yapılan yatırımlar gün geçtikçe artmaktadır. Buna paralel olarak eğitim programı çalışmaları da hız kazanmaktadır.

Avrupa Birliği üyesi ülkeler ve diğer gelişmiş ülkeler eğitimlerini, "Herkes için hayat boyu öğrenme" yaklaşımıyla; bilgiye ulaşma yol ve yöntemlerini öğreten, etkin bir rehberlik hizmeti içeren, yatay ve dikey geçişlere imkân veren, fırsat eşitliğini gözetilen bir eğitim olarak tanımlamaktadırlar (Milli Eğitim Bakanlığı,2006).

Günümüzde öğrenenin, dış dünyayı yorumlayan, öğrenme yeteneklerini geliştiren, eleştirel düşünen, yaratıcı olan, karşılaştığı problemi çözebilen, üst düzey düşünme becerilerine sahip ve değişen koşullara uyum sağlayabilen birey olarak yetişmesi beklenmektedir. Fakat bu beklentiye ulaşabilmek için, bilginin dinamik olduğu, her geçen gün arttığı ve değiştiği, en önemlisi, bilginin etkileşim ortamında ve bireyin biliş sisteminin bütününde oluştuğu kabul edilmelidir (Yurdakul, 2004).

Bilginin dinamikliği, sürekli değişim içinde olması, teknolojinin çok hızlı bir biçimde gelişmesi, eğitimde değişimi zorunlu kılmaktadır.

Bu değişim süreci tüm dünyada olduğu gibi Türk eğitim sisteminde de görülmektedir. Bunun sonucu olarak ilköğretim programlarında da köklü bir değişikliğe gidilmiştir. Bu değişimlerin bir parçası olarak Sosyal Bilgiler Öğretim Programında da değişime gidilmiştir. 2005'te yeni bir anlayışla geliştirilen, bu çalışmada da incelenecek olan Sosyal Bilgiler Programı, kademeli olarak 2005–2006 yıllarında 1.-5. sınıflar düzeyinde, 2006–2007 eğitim öğretim yılından itibaren de 6. sınıflardan başlayarak uygulanmaya başlanmıştır.

2.1 SOSYAL BİLGİLER ve SOSYAL BİLİMLER KAVRAMLARININ TANIMI

Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler birbiriyle yakından ilişkili kavramlar oldukları için bazen birbirlerinin yerine kullanılmıştır.

“Sosyal Bilgiler ile Sosyal Bilimler arasında kesin bir ayırım yapmak mümkün değilse de, eğitim ve öğretim açısından her iki kavram farklı olarak ele alınmaktadır. Amaç, metot ve içerik bakımından farklı özelliklere sahiptirler” (Köstüklü, 1998, s.10).

Sönmez’e (1999) göre Sosyal Bilimler, “insan tarafından üretilen gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bu sürecin sonunda elde edilen dirik bilgiler” olarak tanımlanabilir. Toplumsal yaşamı düzenleyen ilkeler Sosyal Bilgilerin konusu olabilir, fakat her sosyal bilimin kendi özel ilke ve önermeleri, Sosyal Bilgilerin kapsamına girmeyebilir.

Sosyal Bilgiler için de birçok tanım yapılmıştır fakat Sosyal Bilgiler teriminin kısa ve herkes tarafından kabul edilebilir bir tanımını yapmak oldukça güçtür. Bunun en önemli nedeni, Sosyal Bilgilerin, Sosyal Bilimlerin içinde yer alan konu alanlarını inceleyen ve farklı yöntemleri olan birçok disiplinin bir araya gelmesinden oluşmasıdır. Bunu örneklendirecek olursak Tarih, Coğrafya, Sosyoloji, Antropoloji vb. birçok disiplin bir araya gelerek sosyal bilgileri oluşturmaktadır (Öztürk ve Otluoğlu, 2002).

Sosyal bilgiler için yapılan tanımlardan bir kaçına bakacak olursak; Erden’e göre “Sosyal Bilgiler, ilköğretim okullarında iyi ve sorumlu vatandaş yetiştirmek amacıyla, sosyal bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı olarak, öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili temel bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanıdır” (Erden, Tarihsiz, s. 8).

Sosyal Bilgiler eğitimiyle ilgili bilgi üreten ve bu alanda uluslar arası en büyük kuruluşlardan olan ABD Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS: The National Council for the Social Studies) ise sosyal bilgileri şu şekilde tanımlamıştır: “Sosyal Bilgiler, vatandaşlık yeterlilikleri kazandırmak için sanat, edebiyat ve sosyal bilimler disiplinleri arası bir yaklaşımla birleştirilmesinden oluşan bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde Sosyal Bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi,

coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyasal bilimler, psikoloji, din, sosyoloji ve sanat, edebiyat, matematik ve doğa bilimlerinden uygun ve ilgili içeriklerden süzölen sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma alanı sağlar. Sosyal Bilgilerin temel amacı, birbirlerine bağımlı, küresel bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak, kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır” (Akt. Öztürk ve Dilek, 2002, s. 16).

Eğitim öğretim süreci içerisinde “Sosyal Bilimler” ile “Sosyal Bilgiler” kavramları farklı olarak ele alınmaktadır. Sosyal Bilimler bilginin yapısı ile ilgili kavramları, Sosyal Bilgiler ise program yapısı ile ilgili kavramları içerir. Sosyal Bilimler içine Sosyoloji, Antropoloji, Psikoloji, Tarih, Siyasal Bilimler, Ekonomi gibi alanlar girer. Sosyal Bilgilerde ise; Tarih, Yurttaşlık Bilgisi, Felsefe, Mantık ve Ahlak Bilgisi önemli yer tutar (Varış, 1996). Ayrıca sosyal bilimlerin her biri, eğitimin üst kademelerinde ayrı dersler olarak okutulurken, sosyal bilgiler tek ders olarak okutulur.

Bir toplumda yaşayan insanların yaşayışı, ilişkileri, kültürü, dünya toplumları içindeki yeri, çeşitli uluslarla ilişkileri konusundaki temel ve genel bilgilerin önemli bir bölümü “Sosyal Bilgileri” oluşturmaktadır. Ancak Sosyal Bilgiler; Tarih, Coğrafya, Yurttaşlık Bilgisi gibi günümüzde ilköğretim programlarında yer alan; gerçekten Sosyal Bilimler denilen sosyoloji, psikoloji, antropoloji, vb. disiplinler de seçilerek, o yaşlardaki öğrencilerin düzeyine uygun daha somut, daha yalın özelliklere sahip duruma getirilen konuları içermektedir (Binbaşioğlu, 1975, s. 20).

Sonuç olarak diyebiliriz ki; Sosyal bilgilerin temeli sosyal bilimlerdir. Fen bilgisi nasıl fizik, kimya, biyoloji, matematik... gibi fen bilimlerine dayanıyorsa, sosyal bilgiler de sosyal bilimlere dayanır. Program yönünden sosyal bilgiler terimi, sosyal bilimlerden alınan içeriğe dayanarak oluşturulan üniteleri ihtiva eden programı belirtmek için kullanılır. Kısaca ifade etmek gerekirse sosyal bilgiler, öğretim amacıyla sosyal bilimlerden seçilmiş, basitleştirilmiş ve düzenlenmiş konulardır (Köstöklü, 1998).

2.2 SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Eğitim yaşamın içinde yer alan bir olgu olduğu için, insanoğlunun yeryüzüne gelmesiyle birlikte eğitimin de başladığını söyleyebiliriz. Bireyler her şeyi öğrenmek, içinde yaşadıkları toplumun bilgi ve değerlerini edinmek zorundadırlar. İnsan, eğitim sayesinde insan olmaktadır. Bu, yazı öncesi toplumlarda olduğu gibi tamamen informal yollarla, uygarlığın doğuşu ile birlikte giderek artan ölçüde formal yollarla olmaktadır.

Eğitimi formal ve informal eğitim olarak sınıflayacak olursak; informal eğitim, insanlığın başlangıcından beri vardır diyebiliriz. Her toplum yeni yetişen üyelerine bilgi birikimini, adetlerini, dünya görüşü ile ilgili bilgilerini, ailede, akran gruplarında ve toplulukları içinde informal yollarla aktarmıştır. Yazının bulunması ve uygarlığın doğuşu ile birlikte formal eğitim ortaya çıkmıştır.

Bir ders olarak Sosyal Bilgiler eğitiminin ne zaman ve nerede başladığı da kesin olarak bilinmemektedir. Yalnız, “ insanoğlu var olduğu andan itibaren hem fen, hem de sosyal bilimler eğitimi başlamıştır” denebilir; çünkü insan; doğal ve toplumsal bir ortamda doğar, büyür, gelişir, yaşlanır ve ölür. Bu süreç içinde ona en azından yiyecek bulmak, yemek, içmek, giyinmek, korunmak, savunmak, vb. etkinliklerle ilgili bilgi, beceri ve duygular kazandırılır. Eğer kazandırılmazsa, kişi yaşamını sürdüremez. Tüm bu etkinlikler doğal ve toplumsal bir çevre içinde olmaktadır. İnsan, yaşamak için hem doğanın, hem de toplumun bazı ilkelerini öğrenmek zorundadır. Durum böyle ele alınınca, “fen ve sosyal bilimler insanoğlunun yaşamı kadar eskidir” savı ileri sürülebilir (Sönmez, 1999, s. 21).

Her ne kadar ‘Sosyal Bilgiler’ adı ilk kez 1916’da NEAC (Ulusal Eğitim Derneği Komisyonu) programında kullanılsa da, bu ad altında okutulan Tarih, Coğrafya, Astroloji, vb. konular, tarihte eskiden beri okutulmaktadır. Sönmez (1999)’in de belirttiği gibi, eskiçağ toplumlarında Sosyal Bilgilerle ilgili yazılı herhangi bir esere rastlanmamıştır. Fakat toplumsal yaşamı düzenleyen kuralların sosyal bilgilerle ilgili olduğu görülmektedir. Eski çağ toplumlarının içinde buldukları coğrafya ve kendilerine has kültür yapıları, sosyal bilgilerin başka adlar altında (tarih, coğrafya, astroloji, hukuk, felsefe) okutulmasına neden olmuştur.

Amerika’da halk eğitiminin içinde toplumsal kuralların da okutulmaya başlaması, sosyal bilgiler dersinin temelini oluşturmaktadır. Burada öğretilen toplumsal kuralların temelinde, Hıristiyanlık dininin öğretileri yatmaktadır.

A.B.D.’de Sosyal Bilgilerin okullarda resmen okutulması, 1916 yılında NEAC (Ulusal Eğitim Derneği Komisyonu) programında, sosyal eğitim ve öğretim konularını tanımlamak için resmen “Sosyal Bilgiler” teriminin kabul edilmesiyle başlar (Schug ve Beery, 1987, akt. Öztürk ve Otluoğlu, 2002, s. 13).

Sosyal bilgilerin bir konu alanı olarak eğitim programına girmesi, ilerlemecilik akımının “demokratik toplum” için vatandaş yetiştirme görüşünün etkisiyle gerçekleşmiştir. İlerlemecilik akımının başlıca temsilcisi olan Dewey’e göre, eğitim ile demokrasi birlikte gelişir. Okul en küçük demokratik toplumdur ve öğrenciler burada demokratik yaşam için gerekli olan ilkeleri öğrenirler. 30’lu ve 40’lı yıllarda “yeniden kurmacılık” ve “çocuk merkezli yaklaşım”ı benimseyen eğitimcilerle, Sosyal Bilgiler programı büyük ölçüde ve coğrafi ağırlıklı olarak ele alınmıştır. 1960’lı yılların başından 1970’li yılların ortasına kadar, Sosyal Bilgiler dersine ağır eleştiriler gelmiş ve “Yeni Sosyal Bilgiler” adı altında reform hareketi başlamıştır (Erden 1996, Dewey, 1996).

“Yeni Sosyal bilgiler” hareketinin sonucunda, Sosyal Bilgiler programında tarih ve coğrafya bilgilerinin ağırlığı azaltılırken, tümdengelim yaklaşımı ve anlatım yönteminin yerini tümevarım ve araştırma aldı. Etkin öğretim ilkesi temel alındı ve eleştirel düşünme becerisini geliştirmeye önem verildi. Ancak bu yöntem 80’li yıllarda başarısız bulunarak, geleneksel yöntemlere dönmeye başlandı (Erden, Tarihsiz).

2.3 TÜRKİYEDE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ

Bir ders olarak Sosyal Bilgiler, Türkiye de ilk kez 1968 programıyla birlikte okutulmaya başlanmıştır. Bu programda Amerikan ekolünün etkilerini görmek mümkündür. Dewey’in 1924 yılında Türkiye’ye gelerek, Türk eğitim sistemi ile ilgili incelemeler yapması, rapor hazırlaması, daha sonra ise eğitim programlarını geliştirme işiyle uğraşan uzmanların bazılarının Amerika’ya giderek orada eğitim görmeleri, bu etkinin kaynağı olabilir (Erden, tarihsiz). Sosyal bilgiler adı direk kullanılmamakla birlikte, Osmanlı döneminde, bugünkü Sosyal bilgiler öğretim

programında yer alan ders ve konuların, o dönem ilköğretim programlarında yer aldığı görülmektedir.

Cumhuriyet dönemine bakacak olursak, 1926 programında, “Toplu tedris” metodu ilk defa uygulanmaya başlanmıştır. Toplu tedarikte, derslerde konuları ayrı ayrı işlemek yerine, bir konunun çeşitli yönleriyle işlenmesi öngörülmüştür. Öğrenciyi gözlem ve deneye yöneltmek gerektiği üzerinde durulmuştur (Akyüz, 1994). 1926 programıyla konular arasındaki bağlantıya büyük ölçüde önem verilmiş, “Toplu Öğretim Metodu” ile birlikte, eski programlarda ayrı ayrı gösterilen “tabiat tetkiki”, “müsahabat”, “tarih”, “coğrafya” derslerinin yeni programda birinci devrede (1., 2., 3., sınıflar) “hayat bilgisi” adı altında toplanması görüşü benimsenmiştir (Cicioğlu, 1985, s. 126). 1926 programında “İlk mektebin başlıca maksadı genç nesli muhitine faal bir halde intibak ettirmek suretiyle iyi vatandaşlar yetiştirmek” ilköğretimin temel amacı olarak kabul edilmiş ve tarih, coğrafya derslerinin yanında yurt bilgisi dersine de yer verilmiştir. Bu uygulama 1930 ve 1948 programlarında da devam etmiştir. Bu dersler ilk kez 1962 yılında yayınlanan İlköğretim Program taslağında disiplinler arası bir yaklaşımla, “Toplum ve Ülke İncelemeleri” adı altında birleştirilmiştir. 1968 programında dersin adı sosyal bilgiler olarak değiştirilmiştir (Sönmez,1999). Dersin öğretim programı üzerinde ABD’ de egemen olan “Yeni Sosyal Bilgiler” akımının önemli bir etkisi olmuştur. Ancak bu hareketi destekleyecek öğretim araç ve gerecinin olmayışı ve öğretmenlerin yeterli mesleki donanıma sahip olmamaları gibi nedenlerden dolayı, Türkiye’de geleneksel yaklaşım hâkimiyetini sürdürmüştür (Erden, Tarihsiz).

1968 programı 22 yıl süreyle uygulanmış, 1990 yılında yeniden geliştirilen program, 1997–1998 eğitim öğretim yılına kadar kullanılmıştır (Tazebay, 2000, s. 139). 1998 yılında 4.–7. sınıfları içine alan yeni bir İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Öğretim programı yürürlüğe konulmuştur (MEB, 1998). Bu program da 2005–2006 eğitim-öğretim yılına kadar yürürlükte kalmıştır.

Genel olarak bakıldığında, Cumhuriyet döneminde uygulanan eğitim sistemi, genelde pragmatik felsefeye ve onun bir uzantısı olan ilerlemecilik akımına dayanmaktadır. Tüm hükümet programları ilerlemeci eğitim akımının özelliklerini taşımaktadır. Anayasalar, yasalar ve hükümet programlarında ilerlemecilik akımı

kuramsal olarak savunulurken, uygulamalar bu doğrultuda olmamıştır. Genelde her dereceli okulda ilerlemecilik değil, esasicilik ve daimicilik temele alınmış ve uygulanmıştır. Başka bir deyişle, Türk Milli Eğitim sisteminde öğrenci değil, öğretmen ve konular merkeze alınmıştır. Bilimsel yöntemi kullanan, özgür ve esnek düşünen, demokratik, laik, sosyal adaletçi, sevgi ve saygı dolu vb. özelliklere sahip insan yerine; öğretmenin söylediklerini, kitapların yazdıklarını ezberleyen, bildiklerinin yüzde yüz doğru olduğunu savunan, çekingen, taklitçi, diktacı davranışa sahip, yaşamdan kopuk, skolâstik düşünce sistemi ile donanık kişiler yetiştirilmiştir. Ayrıca sistem kuramsal olarak her kişinin ilgi, yetenek ve istekleri doğrultusunda eğitilmesini savunurken, uygulamada bu özellikler genelde dikkate alınmamış, tersine eleyici bir yaklaşım işe koşulmuştur. Kısaca Cumhuriyet Döneminde Türk eğitim sistemi; kâğıt üzerinde pragmatizme göre düzenlenmiş, fakat uygulamada realist ve idealist felsefelere dayanan esasici ve daimici eğitim akımlarını kullanmıştır (Sönmez, 1991, s. 139).

2005’de yeni bir anlayışla geliştirilen, Yapılandırmacı yaklaşımı temele alan ve bu çalışmada da incelenecek olan Sosyal Bilgiler Programı, 2005–2006 yıllarında 1.-5. sınıflar düzeyinde, 2006–2007 eğitim öğretim yılından itibaren de 6. sınıflardan başlayarak kademeli olarak uygulamaya konulmuştur.

2.4 SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN AMAÇLARI

Örgün eğitim etkinliklerinin temel dayanağı amaçlardır. Amaçlar belirlenirken “bireylere niçin öğretiyoruz” sorusuna yanıt aranmakla başlanır (Demirel, 2004, s. 105).

Amaçlar belirlenirken genelden özele doğru bir sıralama izlenir ve genel hedefler, özel hedefleri her zaman kapsar nitelikte hazırlanır. Özel hedefler de genel hedeflerden bağımsız olamazlar. Bunu bir örnekle açıklayacak olursak, Sosyal Bilgiler dersinin amaçları, Milli Eğitimin genel amaçlarıyla örtüşür niteliktedir. Aynı zamanda Milli Eğitimin genel hedefleri de, ülkenin politik felsefesini yansıtan uzak hedefi ile örtüşür niteliktedir.

Sosyal Bilgiler dersinin genel amaçlarına bakacak olursak bu amaçlar dört boyutta ele alınmıştır. Bunlar;

1. Vatandaşlık görevleri ve sorumlulukları yönünden,
2. Toplumda insanların birbiriyle olan ilişkileri yönünden,
3. Çevreyi, yurdu ve dünyayı tanıma yetenekleri yönünden,
4. Ekonomik yaşama fikrini ve yeteneklerini geliştirme yönündendir.

Her Sosyal Bilgiler programı bu genel amaçları içerir. Örneğin, Talim ve Terbiye Kurulunun 02.04.1998 tarihli ve 62 sayılı kararı ile kabul edilen İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan Sosyal Bilgiler dersinin genel amaçları şunlardır:

“Genel amaçlar:

Öğrenciler bu derste:

A. Vatandaşlık görevleri ve sorumlulukları yönünden;

1. Ailesine, milletine, vatanına, Atatürk inkılâp ve ilkelerine bağlı, çalışkan, araştırmacı, özverili, erdemli, girişimci, iyi insan, iyi vatandaş olarak yetişirler.
2. Türk milletinin dünya tarihindeki önemini, milletler ailesi içindeki onurlu geçmişini ve yerini, insanlığa yaptığı hizmetleri kavrayarak büyük bir milletin evlatları olduklarını anlar, milletin geleceğine olan güvenlerini artırır ve Türk milletinin ülküsünü gerçekleştirmek için her fedakârlığı göze alabilecek bir karakter kazanırlar.
3. Türkiye Cumhuriyeti'nin insan haklarına dayanan millî, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olduğunu bilir; cumhuriyet rejiminin özelliklerini ve önemini kavrarlar.
4. Topluluk halinde yaşamanın bir zaruret olduğunu, millet kavramını ve Türk milletinin karakterini kavrar; Türk milletine, Türk bayrağına, Türk askerine ve ordusuna sevgi, saygı ve güven duygularını kuvvetlendirirler.
5. Türk milletinin zekâ ve kabiliyetini, çalışkanlığını, ilim ve sanatseverliğini, estetik zevkini, insanlık duygusunun yüceliğini benimseyerek, bu üstün özellikleri davranış haline getirirler.
6. Millet ve yurt işlerini her şeyin üstünde tutarak, milleti ve yurdu için canla başla hizmet etmeyi alışkanlık ve ilke haline getirirler.

7. Tarihte milletimize ve insanlığa hizmet etmiş olan Türk büyüklerini tanır; tarihi olaylara yön veren kişilerin yerinde ve zamanında gösterdikleri ileri görüşlülük, yüksek kavrayış, cesaret, fedakârlık ve kahramanlıklarının, tarihin akışını nasıl etkilediğini kavrarlar.

8. Toplumunu yönlendiren Mustafa Kemal Atatürk ve diğer Türk büyüklerinin sadece millî değil, evrensel yönlerini de kavrayarak ve takdir ederek; milletimizde de düşen insanlık görevleri bulunduğunu görür, insanlığa sevgi, saygı ve hizmet verme bilincine varırlar.

9. Türk İnkılâbının anlamını, ayrı ayrı yönlerden önemini, Türkiye'nin refah ve mutluluğuna yaptığı ve ülkenin geleceğine yapacağı etkiyi kavrar; Türk İnkılâbının değerlerine bağlı ve bunları her zaman korumaya hazır, fedakâr birer Türk evladı olarak yetişirler.

10. Bugünkü uygarlığın uzun bir geçmişin eseri olduğunu kavrar; bu uygarlıkta Türk milletinin hizmetini ve payını anlayarak, Atatürk'ün direktifleri uyarınca “millî kültürümüzü çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarma” yolunda her fedakârlığı göze alabilme bilinci kazanırlar.

11. Bugünü daha iyi değerlendirebilmeleri için geçmiş çağlardaki sosyal, ekonomik ve siyasî olayların neden ve sonuçlarını günümüzle kıyaslama yaparak düşünme, araştırma ve akıl yürütme yeteneğini geliştirirler.

12. Her yerde görev ve sorumluluk alabilecek hale gelir, aile bütünlüğüne bağlılık kazanır, ailenin refah ve mutluluğu için sorumluluk ve görev duygularını geliştirirler.

13. Kanun kavramını benimser; kanunlara ve devlet otoritesine uyma duygusunu ve alışkanlığını kazanırlar.

14. Çevresindeki eski, yeni sanat ve kültür eserlerini, müze ve anıtlar gibi millî değerlerimizi tanır, onları korumak gerektiğini öğrenirler.

B. Toplumda insanların birbiriyle olan ilişkileri yönünden:

1. İnsanların birbirlerine muhtaç olduklarını anlar; grup faaliyetlerine katılmanın, başkalarına yardım etmenin önemini takdir eder ve bunu uygulayabilir hale gelirler.

2. İnsanların karşılıklı hak ve sorumluluk taşıdıklarını ve birbirlerinin görüş ve inanışlarını, saygı ve hoş görü ile karşılamaları gerektiğini benimserler.

3. Beraber çalışma, sorumluluk alma, yardımlaşma ve karar verme kurallarını uygulamayı öğrenirler.

4. Bütün çalışmalarını demokratik yaşayışın kurallarına göre düzenlemeyi öğrenirler.

5. Aile, okul ve toplum hayatının dayandığı temel ilkeleri ve topluluk halinde yaşamının zorunluluğunu kavrarlar.

6. Trafik kurallarına uymayı alışkanlık haline getirirler.

C. Çevreyi, yurdu ve dünyayı tanıma yetenekleri yönünden:

1. Yurdumuzun, dünya üzerindeki yerinin önemini kavrar, ülkemizin kalkınmasında severek sorumluluk alma duygularını geliştirirler.

2. Türkiye'nin, yakın ve uzak komşu ülkeler ve diğer dünya ülkeleriyle olan ilişkileri hakkında genel bilgi kazanırlar.

3. Türklerin yaşadığı diğer ülke ve bölgelerin coğrafi özelliklerini öğrenirler, Türklerin geniş bir alanda yaşayan büyük bir millet olduğunu kavrarlar.

4. İnsanların birbirleriyle ve coğrafi çevreleriyle karşılıklı etkileşimlerini, insan topluluklarının yaşama şekillerini ve geçinme yollarını inceler; yurdun ekonomik kalkınmasında bilgili ve etkili birer vatandaş olarak yetişirler.

5. Plân, kroki, harita ve grafik bilgileri kazanarak onlardan yararlanabilir hale gelirler.

6. Çevreyi korumanın günümüz ve gelecek yıllar için önemini kavrarlar.

7. Yaşanabilir bir çevrenin temel insan hakkı olduğunu kavrarlar.

Ç. Ekonomik yaşama fikrini ve yeteneklerini geliştirmek yönünden;

1. Yakın çevrenin ekonomik değerleri ile millî kaynaklarımızı tanıyıp bunları korumanın bir ödev olduğunu kavrarlar.

2. Kendi eşyasını, okulunu, okul eşya ve araçlarını dikkatli kullanma ve koruma alışkanlığını kazanırlar.

3. Tutumlu olma ve planlı çalışma alışkanlığını elde ederler.
4. Üretim, tüketim ve dağıtım ile ilgili temel bilgileri öğrenirler.
5. İnsan topluluklarının yaşama şekillerini ve geçinme yollarını inceler ve bunlar arasındaki ekonomik ilişkileri öğrenirler.
6. Turizmin anlamını, özellikle yurdumuz için önemini kavrarlar.
7. Nüfus artış hızının eğitime ve ekonomiye olan etkisini kavrarlar” (MEB, 1998).

2.5 ESKİ SOSYAL BİLGİLER PROGRAMININ DEĞİŞMESİNİ GEREKLİ KILAN NEDENLER

Bilgi toplumuna geçişin en önemli şartlarından birisi, bilgiye yapılacak olan yatırımdır. Bu sebeple gelişmekte olan ülkelerin gelişmesine en büyük katkı, insan kaynaklarına yapılan yatırım ve alt yapının iyileştirilmesi olacaktır. Nitelikli iş gücünün oluşturulmasının temel şartı, kişilere örgün ve yaygın eğitim kurumlarında “hayat boyu öğrenme” yi esas alan bir yaklaşımla, uluslar arası piyasalardaki rekabet ortamına uyum sağlayabilecekleri, eğitimin her kademesinde zekâ işlevlerini geliştiren, araştırmacılığı ve yaratıcılığı ön plâna çıkaran bir eğitim verilmesiyle mümkün olacaktır. Bugün ilköğretim ve orta öğretim seviyesinde okullaşma oranları AB ülkelerinde yüzde 100'e ulaşmış olduğu hâlde, bu oran 1999–2000 öğretim yılı itibarıyla ülkemizde ilköğretimde yüzde 87,6, orta öğretimde ise yüzde 59,4 dür. Yükseköğretimdeki okullaşma oranı AB ülkelerinde ortalama yüzde 43 iken, bu oran ülkemizde yüzde 29 seviyesindedir. Toplam eğitim harcamalarının GSMH’ ya oranı AB ülkeleri için ortalama yüzde 5, OECD ülkeleri için ortalama yüzde 6, ülkemizde ise 1999 yılı itibarıyla yüzde 3,9 dur. Bu durumla eğitimimizin kalitesi, uluslararası geçerliliği ve kabul edilirliliği sorgulanır durumdadır (MEB, 2004).

Gelişmiş dünya ülkelerinin çoğu, ülkemize kıyasla okullaşma, alt yapı ve eğitim harcamaları bakımından ileride olduğu hâlde, sosyal ve ekonomik alandaki yapısal değişimler, demokrasi ve yönetim kavramlarındaki farklılaşmalar ve teknolojiye ilişkin değişimler doğrultusunda, eğitim sistemlerini sürekli değiştirerek gelişmelere uyum sağlamak için eğitim sürelerinden, okul türlerine ve eğitim programlarına kadar her alanda reformlar yapmaktadırlar.

“Ülkemizde demografik yapıda, ailenin niteliğinde, toplumsal dokuda, tüketim anlayışında, insan haklarında, siyasal alanda, bilim ve teknolojiye önemli hareketlilikler gözlenmektedir. Doğal olarak, bu hareketliliklerin eğitim sistemine yansıtılması ve geleceğin dünyasının gerekliliklerinin algılanabilmesi gerekmektedir. Eğitimin kendinden beklenen fonksiyonlarını şu başlıklar altında toplamak mümkündür:

- Her çocuğun eğitim sistemine girmesinin ve gelişimini sürdürmesinin sağlanması
- Çocuğun okul kurumu vasıtasıyla toplumsallaşmasının sağlanması ve bu çerçevede eğitimin demokrasi ilişkisinin kurulması
- Ekonominin iş gücü talebiyle eğitim sisteminin arzının uyumlu hâle gelmesi
- Toplumda dikey hareketliliğin bir yolu olarak fırsat eşitliğini sağlayan bir kanal olarak çalışması

Eğitimin yukarıda belirtilen fonksiyonlarını yerine getirilebilmesinin belli başlı ön şartları da şöyle sıralanabilir:

- Öğretim programlarının yenilenmesi
- Öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içinde niteliklerinin artırılması
- İnternet alt yapısının tüm okullarda sağlanması
- Tüm okullarda normal öğretime geçilmesi
- Öğretmen statüsünün yükseltilmesi
- Anne-babaların bilinçlendirilmesi
- Okulların fizikî şartlarının iyileştirilmesi
- Bilgi teknolojilerinin okullarda hayata geçirilmesi” (Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı, 2005).

Sözü edilen ön şartların eş zamanlı olarak etkileşimsel bir yaklaşımla ele alınması kaçınılmaz bir gerekliliktir. Öğretim programlarının çağdaş ihtiyaçlara göre düzenlenmesi, diğer şartlara zemin oluşturması bakımından önceliklidir. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, dünyada ve Türkiye’de yaşanan gelişmeler

doğrultusunda, ilköğretim ve orta öğretim programlarının bütünsel bir bakışla yenilenmesi için çalışmıştır.

Bahsedilen bakış açısıyla devam eden program geliştirme çalışmaları, aşağıda verilen referans çerçevelerine oturtulmuştur.

Yeni öğretim programları ülkemizin tarihsel, kültürel, sosyal, ahlakî birikimini ve kalıtımını motivasyon kaynağı olarak görür ve Atatürk'ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti projesinin gelişerek devamlılığı ilkesini birinci referans noktası olarak ele alır. Yeni öğretim programları dünyada yaşanan tüm değişimleri ve gelişmeleri ikinci referans noktası olarak alır. Son yıllarda Uzak Doğu, Kuzey Amerika ve Avrupa Birliği ülkelerinde peş peşe gerçekleştirilen program hareketleri bu anlamda önem taşır. Bu hareketlerin çıkış noktası, sanayi toplumu için uygun olan eğitim modellerinin, bilgi toplumunun rekabetçi yapısını kaldıramaması olarak değerlendirilir.

Türkiye, Avrupa Birliğine üye olmayı hedefleyen, bunu bir millet projesi olarak ele alan, bu konuda gerekli kanunları çıkaran ve adımları atan ülke olarak tüm çalışmalarını ve çabasını bu doğrultuda yönlendirmiştir. Bu nedenle yeni öğretim programları, üçüncü referans noktası olarak, Avrupa Birliği normlarını, hedeflerini ve eğitim anlayışını kabul eder.

Yeni öğretim programları, ülkemizin mevcut eğitim özelliklerinin belirlenmesini, başarı ve başarısızlıkların değerlendirilmesini ve ortaya çıkan sonuçları dördüncü referans olarak kabul eder. PISA, TIMMS ve PIRLS gibi uluslar arası araştırmaların ortaya koyduğu bulgular bu çerçevede ele alınır (MEB, 2004).

PİSA, TIMMS ve PIRLS gibi uluslar arası çalışmaların sonucuna bakacak olursak, PIRLS sonuçlarına göre; Türkiye 35 katılımcı ülke arasında 28. sırada yer almıştır. Türkiye'nin standart puanı 449'dur. Türkiye'nin puanı, uluslararası ortalamadan 51 puan (yaklaşık yarım standart sapma) daha düşüktür (PIRLS 2001, 2003).

TIMMS üçüncü uluslar arası Matematik ve Fen bilgisi çalışması sonuçlarından Matematik alanı sonuçlarına göre, Türkiye projeye giren 38 ülke arasında 31. sırada yer almıştır. Fen Bilgisi testinin sonuçlarına göre, Türkiye projeye giren 38 ülke arasında 33. sırada yer almıştır (TIMMS, 2003).

PISA (Uluslar Arası Öğrenci Değerlendirme Programı) 2006 projesinin test ve anketleri, ülkemizde 2006 yılının Mayıs ayında, yedi coğrafi bölgemizden tesadüfî yöntemle seçilen 160 okuldan toplam 4942 öğrenciye uygulanmıştır. PISA 2006 projesi sonuçlarına göre; Türkiye'nin matematikteki ortalaması 424 puandır. OECD ülkeleri ortalamasının altında olan bu puanla Türkiye, projeye katılan ülkeler içinde Romanya, Sırbistan, Uruguay, Tayland ve Şili gibi ülkelerle aynı sayılabilecek bir performans göstermiştir. Türkiye'nin okuma alanındaki ortalaması 447 puandır. Türkiye'nin okuma puanının projeye katılan ülkeler içinde Şili ve İsrail'den farklı olmadığı söylenebilir. Türkiye, PISA 2006'ya katılan 57 ülke arasında matematik, okuma, fen bilimleri ve problem çözme başarısı yönünden 44. sırada bulunmaktadır (PISA, 2007). PISA 2003'e katılan 40 ülke arasında Türkiye, matematik, okuma, fen bilimleri ve problem çözme başarısı yönünden 28. sırada yer almakta idi (PISA, 2005). Bu sonuçların da etkisiyle eğitim sistemimizde köklü bir değişikliğe gitme gerekliliği hissedilmiştir.

Bu gelişmelerin yanında, ülkemizde yapılan araştırma ve yüksek lisans tez çalışmalarında da, programda köklü bir değişime gidilmesinin sık sık üzerinde durulması ve yeni eğitim yaklaşımlarına duyarsız kalmanın mümkün olmaması gibi nedenlerden dolayı, program değişikliğine gerek duyulmuştur.

2.6 YENİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMI

2.6.1 PROGRAMIN GENEL YAKLAŞIMI

Değişen çağın koşullarına uygun olarak program geliştirme sürecinde de eğitimciler yeni yaklaşımlara ve paradigmalara yönelmektedirler. Yeni program hazırlanırken de bu yeni yaklaşımlara duyarsız kalınmamıştır. Son yıllarda eğitim alanında yapılan araştırmalar ve tezlerde, öğretim programlarının, öğrencilerin hazır bilgilerin verilmesi yerine, bilgiye ulaşma yollarını öğrenmelerine, sorun çözme ve karar verme becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesine ihtiyaç olduğu belirtilmekte idi.

“Dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak, öğretim programlarında yeni yaklaşımlar dikkat çeker duruma gelmiştir. Bu nedenle program, tümüyle davranışçı yaklaşımlardan öte, bilginin taşıdığı değeri ve bireyin var olan deneyimlerini dikkate alarak, yaşama etkin katılımını, doğru karar vermesini, sorun çözmesini destekleyici

ve geliştirici bir yaklaşım doğrultusunda yapılandırmayı önemseyen bir gelişim göstermektedir. Bu yaklaşımla öğrenci merkezli, dolayısıyla etkinlik merkezli, sosyal bilgiler açısından, bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşimine olanak sağlayan yeni bir anlayış yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır” (Sosyal Bilgiler 4–5 Programı,2005).

Programın merkezinde yapılandırmacı anlayış yer almaktadır. Öğrencinin öğrenmeyi öğrenmesi, programın temel eğitim yaklaşımını oluşturmaktadır.

Yapılandırmacı Kuramın Genel Özellikleri

Eğitimde yapılandırmacılık terimi, bilginin öğrenci tarafından yapılandırılarak özümsemesini ifade eder. Öğrenci öğrenirken anlamı, kendisi yapılandırır. Bu süreç öğrenmenin ta kendisidir.

Yapılandırmacılık kuramında ezbere ve bilginin tekrarlanmasına dayalı geleneksel sınıf ortamlarının aksine, bilginin transferi ve yeniden yapılandırılması söz konusudur. Bu kuramda öğrenilmiş bir bilgiyi yeni bir duruma çevirebilme ve uygulama yapabilmek önemlidir (Demirel, 2004).

Duman ve İkiel yapılandırmacı öğrenme kuramının öğrenmeye bakış açısını, öğrenme çeşitlerini, öğretim stratejilerini, iletişim stratejilerini, kuramın anahtar kavramlarını ve öğretmenin rolünü tablo olarak vermişlerdir (Duman ve İkiel,2004).

Tablo 1: Yapılandırmacı Kuramın Temel Özellikleri

Öğrenmeye bakış açısı	Önceki bilgi ve deneyimlere dayalı olarak anlamdaki değişiklik ve gerçeği kişisel algılayışa göre keşfetmedir.
Öğretme çeşitleri	Problem çözme ve işbirliğine dayalı
Öğretim stratejileri	Kendini düzenleyici ve yansıtıcı öğrenme için etkinlik sağlama, problem içeren bir sorun ile öğretime başlama, grupla ortak çalışarak işbirliğine dayalı bir strateji, içeriğin sunumunda çoklu yöntemleri kullanma
İletişim stratejileri	Karşılıklı ve çoklu ortam, çoklu iletişim, çoklu araç-gereçler
Anahtar kavramları	İçsel güdülenmişlik, yapılandırma, deneyim, öğrenme etkinlikleri, gerçek yaşantularla ilişkililik
Öğretmenin Rolü	Çoklu etkileşim ve çoklu iletişim sağlar. Problem içeren ve işbirliğine dayalı öğrenme-öğretme süreçlerinde rehberlik ve modellik yapar.

Yapılandırmacı Kuramda Öğretmen

Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmen bilgiyi olduğu gibi aktaran değil, öğrencilerin bilgiyi zihinde oluşturmalarında ve kullanabilmelerinde rehberlik eden konumundadır. Brooks ve Brooks (1999) yapılandırmacı öğretmenin beş ilkesini şu şekilde sınıflandırmışlardır:

- Yapılandırmacı öğretmenler öğrencilerin düşüncelerini, bakış açılarını, içerik ve kavramlar hakkındaki düşüncelerini değerlendirerek, öğrencilerin gereksinimlerine ve ilgilerine dayalı öğretim gerçekleştirirler.
- Yapılandırmacı öğretmenler, öğrencilerin varsayımlarını dikkate alarak dersi düzenlerler. Çünkü bütün öğrenciler derse, düşüncelerini şekillendiren deneyimleri ile gelirler.
- Yapılandırmacı öğretmenler, öğrencilerin, öğrendikleri ile müfredatın uyduğunu görmelerini sağlayarak, öğrenmeye ilgiyi arttırmırlar.
- Yapılandırmacı bir öğretmen dersleri küçük bilgi parçaları halinde değil, büyük fikirler çevresinde yapılandırır. Önce öğrenciyi bilginin tümüyle yüz yüze bırakır. Öğrencilerin bilginin tümünü ayrıştırdıklarında kendilerine uygun parçacıkları belirlemelerine yardım eder.
- Öğrenciler ders içi aktiviteleri ile değerlendirilirler. Süreç değerlendirme söz konusudur.

Yapılandırmacı Kuramda Öğrenme-Öğretme Ortamı

Yapılandırmacı öğretim sürecinde öğrencinin motivasyonunu sağlamak, onlara uygun fırsatlar oluşturmak ve öğrencilerin etkin bir biçimde çalışmalarını sağlamak için çeşitli etkinliklere yer verilir. Etkinlik, hedef davranışlara ulaşmak amacıyla öğrenme-öğretme sürecini zenginleştiren ve öğrenmelerin kalıcılığını arttıran sınıf içi ve dışı faaliyetlerdir (Şahan, 2002). Öğrenme ortamı hazırlanırken her konuya ve öğrenene uygun farklı etkinlikler hazırlanması esastır.

Brooks ve Brooks (1999) yapılandırmacı yaklaşıma sahip sınıf ortamı ile geleneksel sınıf ortamlarının farklılıklarını şu şekilde açıklamışlardır:

Tablo 2: Yapılandırmacı Sınıf İle Geleneksel Sınıf Ortamlarının Karşılaştırılması

Geleneksel Sınıf Ortamı	Yapılandırmacı Yaklaşımına Sahip Sınıf Ortamı
Müfredat, temel beceriler vurgulanarak parçadan bütüne doğru sunulur.	Müfredat, ana kavramlar vurgulanarak bütünden parçaya doğru sunulur.
Sabit müfredata sıkıca bağlı kalmak önemlidir.	Öğrencinin sorularını takip etmek önemlidir.
Program uygulamaları, konu kitabı ve çalışma kitabı üzerine kurulur.	Program uygulamaları, verilerin ilk kaynaklarına ve el becerilerine dayalı materyaller üzerine kuruludur.
Öğrenciler üzerine bilgi yazılabilecek boş bir pano gibi görülürler.	Öğrenciler, dünya hakkında teoriler ortaya koyabilecek düşünür olarak görülürler.
Öğretmenler genellikle, öğrenciye bilgiyi aktaran didaktik bir üslup ile davranırlar.	Öğretmenler, bilgi ile öğrenci arasında aracılık eden etkileşimli bir tavır içinde olur.
Öğretmen öğrencinin öğrenmesini onaylamak için doğru cevabı arar.	Öğretmen, öğrencinin o anki kavramlarını sonraki derslerde kullanabileceği bakış açısını arar.
Öğrenme, öğretimden tamamen bağımsız olarak sınavlar ile değerlendirilir.	Öğrenme, öğrencinin verilen görevleri yerine getirirken yapılan öğretmen gözlemleri ile de değerlendirilir.
Öğrenci temel olarak yalnız çalışır.	Öğrenci temel olarak grup çalışması yapar.

Yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak öğrenmeyi öğrenme programda esas alınmıştır. Yeni programda bilgi ve becerilerin öğrenilmesi yerine, öğrenmeyi öğrenme ön plana çıkarılmıştır. Çünkü gelişen teknoloji ile bilginin durağan olmadığı ve sürekli olarak değiştiği kabul edilmektedir. Bilgi sürekli değiştiğine göre eğitim ortamında bilgiyi sürekli güncel olarak verebilmek imkânsızlaşmıştır. Bunun yerine öğrenene öğrenmeyi öğretmek, güncel bilgiye ve değişikliklere öğrenenin kendisinin ulaşarak sürekli kendini yenileyen bireyler olması amaçlanmıştır.

Bu anlayış doğrultusunda Sosyal Bilgiler Programı;

1. Her öğrencinin birey olarak kendine özgü olduğunu kabul eder.
2. Öğrencilerin gelecekteki yaşamlarına ışık tutarak, bireylerden beklenen niteliklerin geliştirilmesine duyarlılık gösterir.
3. Bilgi, kavram, değer ve becerilerin gelişmesini sağlayarak, öğrenmeyi öğrenmenin gerçekleşmesini ön planda tutar.
4. Öğrencileri düşünmeye, soru sormaya ve görüş alışverişi yapmaya özendirir.
5. Öğrencilerin fiziksel ve duygusal açıdan sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesini amaçlar.

6. Milli kimliği merkeze alarak, evrensel değerlerin benimsenmesine önem verir.
7. Öğrencilerin kendi örf ve adetleri çerçevesinde ruhsal, ahlaki, sosyal ve kültürel yönlerden gelişmesini hedefler.
8. Öğrencilerin haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren bireyler olarak yetişmesini önemser.
9. Öğrencilerin toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmasını sağlar.
10. Öğrencilerin öğrenme sürecinde deneyimlerini kullanmasına ve çevreyle etkileşim kurmasına olanak sağlar.
11. Her öğrenciye ulaşabilmek için öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerindeki çeşitliliği dikkate alır.
12. Periyodik olarak, öğrenci çalışma dosyalarına bakılarak, öğrenme ve öğretme süreçlerinin akışı içerisinde değerlendirmeye olanak sağlar.

Bütün bu görüşleri temel alarak Sosyal Bilgiler Dersi yeniden tanımlanmaya çalışılmıştır. Bu tanıma göre;

“Sosyal Bilgiler, bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği: toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi” (Sosyal Bilgiler 4-5 Programı,2005, s. 51).

Bütün bunları göz önünde tuttuğumuzda, diyebiliriz ki, Sosyal Bilgiler Programı, Barr, Barth ve Shermis’in (1977) ortaya koyduğu ve Erden (tarihsiz, s. 7)’ in de aktardığı üç geleneği de önemsemektedir. Bunlar:

1. Vatandaşlık aktarımı olarak sosyal bilgiler: Bu yaklaşımda sosyal bilgiler öğretimının amacı, öğrencilere kültürel mirası aktarıp, onları iyi birer yurttaş olarak yetiştirmektir.

2. *Sosyal Bilimler olarak sosyal bilgiler:* Amaç yine yurttaş yetiştirmek ise de, öncelikli hedef öğrencilere, sosyal bilimlerdeki disiplinlere ait bilgi ve becerileri kazandırmaktır.

3. *Yansıtıcı (Reflektif) düşünme olarak sosyal bilgilerdir:* Bu yaklaşımda sosyal bilgiler öğretiminin amacı, öğrencilerin bireysel ve sosyal sorunları tanımlama, analiz etme ve karar verme becerilerini geliştirmektir (Öztürk ve Otluoğlu, 2002, s. 6).

2.6.2 PROGRAMIN VİZYONU

Sosyal Bilgiler programının vizyonu;

“21. yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılâplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmektir” (Sosyal Bilgiler 6-7 Programı,2005, s. 41).

2.6.3 PROGRAMIN YAPISI

“Sosyal Bilgiler Programını oluşturan temel öğeler: beceriler, kavramlar, değerler ve genel amaçlardır. Bu amaçlar aşağıda açıklanmıştır” (MEB, 2005, s. 52–86).

Programın Beceriler Boyutu

Beceri, öğrencilerde, öğrenme süreci içerisinde kazanılması, geliştirilmesi ve yaşama aktarılması tasarlanan kabiliyetlerdir. Sosyal Bilgiler Programı, ilköğretim 4. – 8. sınıf düzeyinde diğer derslerle birlikte ilk 9 beceriyi kazandırmanın yanında, kendine özgü 5 beceriyi kazandırmayı da amaçlamaktadır. Bu beceriler aşamaları ile birlikte aşağıda gösterilmiştir.

Bu beceriler şunlardır (MEB,2005, s. 53):

1. Eleştirel Düşünme Becerisi

2. Yaratıcı Düşünme Becerisi
3. İletişim ve Empati Becerisi
4. Araştırma Becerisi
5. Problem Çözme Becerisi
6. Karar Verme Becerisi
7. Bilgi Teknolojilerini Kullanma Becerisi
8. Girişimcilik Becerisi
9. Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma Becerisi
10. Gözlem Becerisi
11. Mekânı Algılama Becerisi
12. Zaman ve Kronolojiyi Algılama Becerisi
13. Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi
14. Sosyal Katılım Becerisi

Sosyal Bilgiler 6. sınıflarda ise doğrudan verilmesi planlanan beceriler şunlardır:

- Bilimsel Genelleme Yapma
- Harita Okuma Ve Atlas Kullanma
- Girişimcilik
- Araştırma
- Çıkarımda Bulunma
- Sosyal Katılım
- Yaratıcılık Becerisi

Programın Kavramlar Boyutu

Sosyal Bilgiler Programı, bireyin kendinden yola çıkarak yaşadığı topluma ve dünyaya kabul edilebilir bir anlam yükleyebilmesinin yollarını belirlemeye çalışmaktadır. “İnsan kendine, hayata ve dünyaya verdiği anlamı “dil” aracılığıyla

yapılandırır, ifade eder ve başkalarıyla yine dil ile paylaşır. Bu anlamın yapılandırılması, dört ana evreyi içermektedir. Bu evreler “olgu-kavram-genelleme ya da ilke-kuram” olarak belirlenebilirler. Sosyal hayatı oluşturan insan deneyimlerinin bütünlüğü, bu evrelerin tek başlarına ele alınmalarını engellemektedir. Sosyal Bilgiler Programında ne olgu, ne kavram, ne genelleme/ilke ve ne de kuram, tek başına ele alınmamaktadır. Denilebilir ki bu dört evre, dünyaya bakan insanın, ona bütüncül bir anlam verebilmesi yolunda sergilediği hiyerarşik zihinsel etkinliklerdir”(MEB, 2005, s. 85).

Kavramlar belli bir konuda birçok bilgiyi düzenleyen ve birleştiren unsurlardır. Eğitim, çoğu zaman, kavramların öğretilmesiyle ilgilidir. Coğrafya, sosyoloji, ekonomi, siyaset bilimi, tarih, vs. disiplinlere ait temel kavramlar bilgisi olmadan, kim olduğumuzu ve yaşadığımız dünyanın ne olduğunu anlamamız büyük oranda sınırlandırılmış olacaktır.

Kavramların öğretiminde kullanılacak yöntemlere bakıldığında ise karşımıza ilk olarak geleneksel yöntem çıkmaktadır. “Kavram öğretimindeki geleneksel yöntem, öğrenciye kavramı ifade eden sözcüğü vermek, kavramın sözel bir tanımını vermek, tanımın anlaşılması için kavramın tanımlayıcı ve ayırt edici niteliklerini belirtmek, öğrencinin kavramla ilgili olumlu ve olumsuz örnekler bulmasını sağlamak basamaklarından oluşur. Kavramlar belli başlı soyutlamalar oldukları için, tümüyle soyut bir içeriğin öğretilmesinde geleneksel yöntemler yetersiz kalmaktadır. Bu noktada yeni öğretim programında, kavram öğretiminde kullanılacak grafik materyaller geliştirilmiştir. Anlam Çözümleme Tabloları, Kavram Ağları ve Kavram Haritaları bunların en önemlileridir” (MEB, 2005, s. 87–94).

Anlam Çözümleme tabloları, öğrencilerin de katıldığı bir etkinlik ile iki boyutlu bir tablo olarak geliştirilir. Tablonun bir boyutunda özellikleri çözümlenecek olan varlıklar veya kavramlar yer alır, diğer boyutunda özellikler sıralanır. Anlam Çözümleme Tabloları kavramların tanımlayıcı ve ayırt edici özelliklerinin öğrenilmesinde etkili biçimde kullanılabilir. Öğrenci, bu araç hazırlanırken, öğrendiği sözcüklerin anlamlarını daha önceden bildiği sözcüklere bağlar, böylece

kavram geliştirmiş olur. Anlam Çözümleme Tablosu bir defa hazırlandıktan sonra kavramları pekiştirmek için de kullanılabilir.

Kavram Ağları, öğrencilerin izlenimlerini, düşüncelerini yazılı öğretim araçlarındaki (ders kitabı, dergi, ansiklopedi, vs.) kavram ve ilkelerle uyumlu bir biçimde sergileyen grafik araçlardır. “Semantik Ağ” da denilen bu araç, öğrencileri; önceki bilgilerini harekete geçirmek, yeni kavramları geliştirmek, kavramlar arası yeni ilişkiler bulmak ve kavramları yeniden düzenlemek gibi zihin etkinlikleri ile yazılı metinleri daha iyi anlamalarına yardım eder. Kavram Ağları bir üniteye hazırlık basamağında kullanılabilceğı gibi ünite işlenirken ve ünite sonunda da kullanılabilir. Bu araç özellikle, kavramları gruplamada ve bu yolla çocuğun zihin yapılanmasını düzenleyerek daha üst kavrama ve düşünme düzeyine erişmesine yardım eder.

Kavram haritaları, bir konuyla ilgili kavramların isimlerinin genelden özele doğru, birbirleriyle ilişkilerine göre şematik gösterimidir (Erden, 1996, s. 212).

Kavram öğrenmede öğrencilere öncelikle en geniş kavramın verilmesi gerekir. Bu kavram verildikten sonra öğrenciler bu kavramla ilgili alt kavramları öğrenebilir. Öğrencilerin kavramlar arasındaki ilişkileri daha kolay görebilmeleri amacıyla kavram haritaları, en uygun materyaller olarak karşımıza çıkar. Kavram haritalarının yararlarını Erden (1996) şöyle sıralamıştır:

1. Karmaşık konuların öğretilmesinde öğrencilerin kavramlar arasındaki ilişkileri görmesini sağlar,
2. Öğrencilerin sınava hazırlanırken konuyu tüm boyutlarıyla görmesini ve konuyu özetlemesini sağlar,
3. Öğrencilerin bilgi eksikliklerini görmesini sağlar,
4. Dersin planlanmasını kolaylaştırır.
5. Haritalar yardımıyla ünite öğrencilere özetlenebilir.

Programın Değerler Boyutu

Değer, bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır (Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı 6–7, 2005, s. 94).

Değerin özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

1. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen birleştirici olgulardır.
2. Toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir.
3. Sadece bilinç değil duygu ve heyecanları da ilgilendiren yargılardır.
4. Değerler bireyin bilincinde yer alan ve davranışı yönlendiren güdülerdir.
5. Değerlerin normlardan farkı normlardan daha genel ve soyut bir nitelik taşımasıdır. Değer, normu da içerir. Normu tanımlayacak olursak; yargılama ve değerlendirmelerin kendisine göre yapıldığı ölçüt; uyulması gerekli olan kural, Bir bireyin ırasını, davranışını ya da bir toplumun biçimini, işlevini yargılamada başvurulan ölçü olarak tanımlanabilir (www.tdk.gov.tr).

6. Sosyal Bilgiler Programının değerleri aşağıdaki gibidir;

-Adil olma	-Duyarlılık	-Saygı
-Aile birliğine önem verme	-Dürüstlük	-Sevgi
-Bağımsızlık	-Estetik	-Sorumluluk
-Barış	-Hoşgörü	-Temizlik
-Bilimsellik	-Misafirperverlik	-Vatanseverlik
-Çalışkanlık	-Özgürlük	-Yardımseverlik
-Dayanışma	-Sağlıklı olmaya önem verme	

Programın Öğrenme Alanları Boyutu;

Öğrenme alanı, birbiri ile ilişkili beceri, tema, kavram ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden yapıdır (Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı 4–5, 2005, s. 102).

Sosyal Bilgiler dersi dokuz öğrenme alanı çerçevesinde yapılandırılmıştır.

1. Birey ve Toplum
2. Kültür ve Miras
3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler
4. Üretim, Dağıtım ve Tüketim
5. Zaman, Süreklilik ve Değişim
6. Bilim, Teknoloji ve Toplum
7. Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler
8. Güç, Yönetim ve Toplum
9. Küresel Bağlantılar

Öğrenme alanları, bir ya da birden fazla akademik disiplini içerebilir. Örneğin, “Birey ve Toplum” Psikoloji ve Vatandaşlık Bilgisini; “Kültür ve Miras”, Antropoloji, Tarih ve Vatandaşlık Bilgisini; “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” Coğrafya yı, “Üretim, Tüketim ve Dağıtım” Ekonomiyi, “Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler” ve “Güç, Yönetim ve Toplum” Sosyolojiyi, Vatandaşlık Bilgisini, Hukuku içermektedir. “Bilim, Teknoloji ve Toplum” ve “Küresel Bağlantılar” disiplinler arası alanlardır.

Öğrenme alanları, 4. sınıftan 8. sınıfa kadar devam etmektedir. Bir ünite, bir ya da birden fazla öğrenme alanını içerebilir. 4. ve 5. sınıfta 8 ünite vardır. 4. sınıfta “Zaman, Süreklilik ve Değişim” öğrenme alanı diğer öğrenme alanları içinde düşünülmeyle birlikte, özellikle “Kendimi Tanıyorum”, “Geçmişimi Öğreniyorum” ve “İyi ki Var” ünitelerinde kazanım olarak ifade edildi. Aynı şekilde 5. sınıfta da diğer öğrenme alanları içinde düşünülmüş, “Zaman, Süreklilik ve Değişim” öğrenme alanı özellikle “ Adım Adım Türkiye” ve “Gerçekleşen Düşler” ünitelerinde kazanım olarak yer almıştır.

2.7 ESKİ VE YENİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMININ KARŞILAŞTIRILMASI

Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, tümüyle davranışçı olan program yaklaşımlarından farklı olarak, bilginin taşıdığı değeri ve bireyin var olan deneyimlerini dikkate alarak, yaşama etkin katılımını, doğru karar vermesini, sorun çözmesini, eleştirel ve yaratıcı düşünmesini teşvik edici ve geliştirici bir yaklaşım doğrultusunda yapılandırılmıştır (MEB,2004).

Bir önceki sosyal bilgiler programındaki temel yaklaşım, programın uygulanmasıyla ilgili açıklamalardan ve programın amaçlar, özel amaçlar, konular altında yer alan ifadelerden anlaşıldığı kadarıyla, genel olarak davranışçı olmakla beraber, öğrenme-öğretme süreci ve öğretmenden beklenen roller ile ilgili açıklamalarda öğrenci merkezli özellikler taşımaktadır. Örnek olarak; öğrenciyi aktif kılan ve onu araştırmaya sevk edici tekniklerin kullanılması önerilmektedir. Ayrıca öğrencilerde eleştirel düşünme, işbirliği yapma, sorumluluk alma ve öz güven gibi özelliklerin geliştirilmesi vurgulanmaktadır. Ancak nasıl yapılacağı ele alınmamıştır.

Yeni program ile eski programın çeşitli yönleriyle karşılaştırılması aşağıda verilmiştir.

2.7.1 PROGRAMIN GENEL YÖNLERİYLE KARŞILAŞTIRILMASI

Daha önce uygulanan program ile yeni sosyal bilgiler öğretim programını karşılaştıracak olursak, hedeflerin sayısının azaltıldığını fakat buna karşın kapsamının genişlediğini görebiliriz. İçerik bakımından bakacak olursak, yeni programda ayrıca bir içerik oluşturulmamıştır. Beceri kazanma ön planda tutulmuştur. Program yaklaşımı açısından yeni program, eski programda yer alan davranışçılık yaklaşımının aksine, yapılandırmacı yaklaşımı temel almıştır. Öğretmen merkezli eski programın aksine yeni programda öğrenme-öğretme sürecinin merkezine öğrenci yerleştirilmiştir. Öğrenci, merkezde olduğu için daha çok öğrenci ve etkinlik merkezli öğretim yöntemleri kullanılması öngörülmüştür. Yeni programın bir diğer getirdiği yenilik ise, eski programın aksine değerlendirmenin öğretim süreci içerisinde yapılması, süreci değerlendirmenin ön planda olmasıdır. Yeni sosyal bilgiler öğretimi programı ile eski sosyal bilgiler programının karşılaştırılması Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Daha önce uygulanan Sosyal Bilgiler Programı ile Yeni Sosyal Bilgiler Programı'nın Karşılaştırılması (Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı,2005).

GENEL HEDEFLER VE PROGRAM HAZIRLAMA SÜRECİ AÇISINDAN	Daha önce uygulanan Program;	Yeni Program;
	4-7 sınıflar için toplam 43 genel hedef belirlenmiştir.	4-8 Sınıflar için toplam 17 genel hedef belirlenmiştir.
	Sosyal bilgiler dersi yurttaşlık aktarımı olarak düşünülmüştür.	Sosyal bilimler olarak sosyal bilgiler ve yansıtıcı (Reflective) inceleme alanı olarak sosyal bilgiler düşünülmüştür.
	İçerik ön plândadır. İçerik ön plânda tutulduğu için oldukça yoğundur.	Beceri kazanmak ön plândadır. Becerilerin kazanılıp, kullanılmasını esas aldığı için beceriler hedefler ve kazanımlarla ilişkilendirilmiştir. Programda ayrıca içerik bölümü oluşturulmamıştır. Kazanımların getirdiği içerik sınırlaması söz konusudur.
		Geniş katılımlı, sivil toplum örgütleri ve diğer ilgili kişi kurum ve kuruluşlarla paylaşım halinde hazırlanmıştır. Bu çerçevede programın belirli aşamalarında alınan geribildirimler değerlendirilmiştir.
PROGRAM YAKLAŞIMI AÇISINDAN	Davranışçı anlayışı esas alır.	Oluşturmacılık (constructivizm) merkezinde yeni bir anlayışı esas alır.
ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERİN ROLLERİ AÇISINDAN	Öğretmen merkezli eğitimi gerektirmektedir.	Öğrenci merkezlidir.
	Öğretmen olabildiği kadar içeriği aktarabilmeyi yeterli görmektedir.	Öğrenci ve dolayısıyla da etkinlik merkezli öğretim yöntem ve tekniklerini gerektirmektedir.
	Nesnel gerçekliğe dayalı bilen kişiden bağımsız	Bireysel ve toplumsal olarak yapılandırılan öznel gerçekliğe dayalıdır.

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜREÇLERİ AÇISINDAN	Öğretmen merkezlidir. Öğretmen merkezli yöntem ve tekniklerin kullanılmasına izin verir.	Öğrenci ve dolayısıyla da etkinlik merkezli öğretim yöntem ve tekniklerini gerektirmektedir.
	Bilgiyi sunma, talimatlara uyma ve geribildirim verme önemlidir.	Düşünme becerilerini ön plâna çıkararak, Bilgiye ulaşmayı ve öğrenmeyi öğrenmeyi önemser.
	Öğretim sürecinden ayrı olarak ve ölçüte dayalı değerlendirme yapılır.	Değerlendirme öğretim süreci içinde ve ölçütten bağımsız olarak yapılır.
	Geleneksel ortamlara izin verir.	Öğrencinin ilerlemek için zihinsel ve fiziksel tepkiler gösterebileceği etkileşimli ortamları gerektirir.
İÇERİK AÇISINDAN	İçerik üniteler halinde sunulmuştur. Bu ünitelerin genel kategorileri; Vatandaşlık görev ve sorumlulukları, Toplumda insanların birbirleriyle olan ilişkileri, Çevreyi yurdu ve dünyayı tanıma Ekonomik yaşama fikri	İçerik öğrenme alanları çerçevesinde temellendirilmiştir. Bu sayede önceki programa göre daha nesnel ve kapsayıcı olması sağlanmıştır. Bu öğrenme alanları; Birey ve kimlik Kültür ve miras İnsanlar,yerler ve çevreler Üretim dağıtım ve tüketim Zaman, süreklilik ve değişim Bilim, teknoloji ve toplum Gruplar, kurumlar ve sosyal örgütler Güç, yönetim ve toplum Küresel bağlantılar adı altında oluşturulmuştur.

2.7.2 ESKİ VE YENİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ PROGRAMLARININ ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ YÖNÜNDEN KARŞILAŞTIRILMASI

Yeni programlarda öğrenme-öğretme süreçleri ve öğretmenin rolü önceki programlara göre daha ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır. Bilgi ve becerilerin edinimi ile ilgili uygulama sürecine dönük öneriler yapılmış ve “Etkinlik Örnekleri” verilmiştir. Ancak etkinliklerin örnek niteliğinde olduğu ve uygulamada bireysel farklılıklar ve çevresel koşullar dikkate alınarak, esnek olmanın gereği üzerinde durulmuştur. Önceki programlarda, öğrenme-öğretme durumuyla ilgili herhangi bir açıklama yapılmamış ve bazılarında çok az sayıda etkinlik örneği verilmiştir.

Yeni programlarda eskiye oranla öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla somut araç-gereç kullanımının özendirildiği ve bununla ilgili daha somut örneklerin verildiği görülmektedir. Öğrencilerin araştırma, sorgulama, problem çözme ve karar verme süreçlerine katılmasını sağlayacak etkinliklerin kullanılması önerilmiştir. Ayrıca “yaparak-düşünerek” öğrenme etkinliklerinin önemli olduğu vurgulanmış ve iş birlikli öğrenme stratejilerinin gerektiği ölçüde kullanılması öngörülmüştür. Etkinlikler de Çoklu Zekâ kuramına dayandırılmıştır. Öğretim sürecinde öğretmenin rolü ise, öğrencilere rehberlik yaparak öğrenmeyi kolaylaştırmak olarak belirlenmiştir.

Eski sosyal bilgiler öğretim programında öğrenme/öğretme etkinlikleri altında öğrencilerin aktif katılımına, etkileşime, yaşantılar yoluyla öğrenmeye ağırlık veren uygulamalı yöntemler, demokratik bir ortamın yaratılması üzerinde durulmuştur. Konulara göre öğretmen ağırlıklı yöntemler de önerilmiştir. Önerilen yöntemlere paralel olarak çok çeşitli öğrenme materyalleri belirtilmiştir. Bu materyaller kaynaklar, levha ve afişler, videokaset, araç ve gereçler başlıkları altında ifade edilmiştir. Ayrıca dersin niteliğine bağlı olarak ders dışı etkinliklere de yer verilmiştir.

Yeni sosyal bilgiler öğretim programında amaçlara ulaşılabilmesi için, öğrenme-öğretme sürecinin, özellikle etkinliklerin önemi üzerinde durulmuştur. Bunun sonucu olarak programda, kazanımlar için etkinlikler ve süreç ile ilgili açıklamalara ağırlık verilmiştir, ancak etkinliklerin örnek niteliğinde olduğu ve uygulamada bireysel farklılıklar ve çevresel koşullar dikkate alınarak esnek olmanın

gereği üzerinde durulmuştur. Bu durumun öğretmenler tarafından nasıl algılanacağı uygulamada anlaşılacaktır. Öğrenme-öğretme sürecinin düzenlenmesinde kazanımların ve kavramların kuramsal olarak etkinliklerle ilişkisi gösterilmiş, etkinliklerde iletişim, öğrenme stilleri, öğretme ve öğrenme stratejileri, zekâ alanları, yapılandırmacı yaklaşımın gereği olan ilkeler, bireye sorumluluk verme ve etkili öğrenme üzerinde durulmuştur (Müfredat raporu,2005: 120).

2.8 SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ AÇISINDAN ÖĞRETMEN

“Bir öğretim programının uygulayıcısı öğretmendir. Bu yüzden, programdaki amaç ve hedeflere ulaşıp ulaşılmaması, önemli ölçüde, öğretmenin nitelikli olmasına bağlıdır”(Öztürk ve Otluoğlu, 2002, s. 32).

Günümüzde iyi bir sosyal bilgiler öğretmeni öğrenciye hazır bilgi vermekten çok, öğrenciyi bilgiye ulaşabileceği kaynaklara yönlendiren, öğrencilerin bireysel farklılıklarını önemseyen, onlara yol gösterici ve rehber konumunda olmalıdır. Ders içerisinde öğretmen, bilgi aktarıcı konumunda değil, öğrencinin bilgiyi yapılandırma sürecinde ona yol gösteren bir pusula görevi görmelidir. Bilimsel düşünebilen, dogmatik bilgilerin yerine bilimsel verilerle kanıtlanabilir fikirler üretebilen öğrenciler yetiştiren öğretmen profili, günümüz öğretmeninden beklenmektedir.

Dorow (1989) iyi bir sosyal bilgiler öğretmeninde bulunması gereken özellikleri şöyle belirlemiştir: “İyi bir sosyal bilgiler öğretmeni;

1. Uygun amaçları seçer ve geliştirir. Bu amaçlar:

- Bilgi, beceri ve değer- tutum boyutlarında olmalıdır.
- Ölçülebilir olmalıdır.
- Araştırmayı ve düşünmeyi gerektirmelidir.
- Önemli sosyal bilgiler kavram ve genellemelerini geliştirmeye dönük olmalıdır.

2. Öğrencilerin tartışmalı konuları incelemelerine yardımcı olur. Bu konular;

- Iraksak düşünmeyi geliştirmelidir.
- Başkalarının tutum ve inanışlarına duyarlılığı arttırmalıdır.

- Öğrencileri değişik kaynakları incelemeye yöneltmelidir. Örneğin; gazeteler, dergiler, atlaslar, yıllıklar vb.

3. Öğrencilerde öğrenmeyi sağlamak için çeşitli yöntem ve stratejiler kullanılmalıdır. Bunlar:

- Tartışma, sunu/anlatım, rol oynama/drama, simülasyonlar (benzetişim),
- Araştırma-inceleme, problem çözme, görsel-işitsel araçlar, bilgisayarlardır.

4. Olgu, kavram ve genellemelere odaklanarak, öğrencilerde öğrenmeyi sağlamalıdır. Bu etkinlikler öğrencilere;

- Zaman, yer ve uzaklık duygusunu kazandırmalıdır.
- Tarihsel perspektifte kendini anlamasına yardımcı olmalıdır.
- Öğrencilerin sosyal bilimcilerin entelektüel katkılarını analiz edebilmelerine yardımcı olmalıdır.

5. Çeşitli sosyal bilim dallarının yöntem ve yapılarını yansıtan kaynak, materyal ve prosedürleri kullanır. Bunlar şöyle maddelenebilir:

- Sosyal bilimlerin yapısal yönlerinden haberdar olma. Örneğin, kronoloji, örnek olay vb.
- Sosyal bilimler bilgisinin sürekli değiştiğini vurgulama.
- Sosyal bilim dallarındaki temel kavram ve terimleri vurgulama.
- Birincil ve ikincil kaynakları kullanma, harita okuma, grafik yorumlama gibi becerileri vurgulama.

6. Öğrencilerin kendilerinin ve toplumun değerlerini ve inançlarını incelemelerine yardımcı olmalıdır. Bu yolla şunları yapabilir:

- Çeşitli sosyal, dini, ekonomik ve politik gruplar arası etkileşim ve işbirliğini sağlamaya yardımcı olma.
- Çocuğun toplumsallaşmasına yardımcı olma.
- Demokratik toplum değerlerini geliştirmeye çalışma.
- Hem ulusal hem de evrensel kimlik kazanımına yardımcı olma.

- Karakter gelişimine yardımcı olma. Örneğin esneklik, kişisel teşebbüs, azim, cesaret, adalet ve bütünlük gibi.

7. Farklı öğretim düzeyleri için uygun materyaller seçme becerisine sahip olmalıdır. Bunlar:

- Uygun okuma düzeyi ile ilgili kaynakları belirleme.
- Ders kitabı seçiminde uygun ölçütleri kullanma.
- Sınıftaki farklı çocukların gereksinimlerine uygun sınıf etkinlikleri düzenlemelidir.

8. Uygun durumlarda, sosyal bilgiler konularını desteklemek amacıyla diğer akademik disiplinlerden bilgi ve materyaller kullanılmalıdır. Bunlar:

- Zaman çizelgeleri, oyun, film vb.,
- Coğrafi, tarihi, ekonomik ilişkileri karşılaştırmak için, matematikten yararlanma.
- Etkileşimsel, bütüncül bir öğrenme görüşü geliştirmedir.

9. Karar verme ve problem çözme becerilerinin gelişimi için öğrencilere yardımcı olmalıdır. Bu beceriler:

- Tümevarımsal ve tümdengelimsel çıkarımları vurgulama.
- Hipotez (varsayım) oluşturmayı vurgulama.
- Geçerli sonuçlara ulaşmayı vurgulamadır.

10. Öğrenci başarısını değerlendirebilmelidir. Bu yolda şunlar yapılabilir:

- Yazma becerilerinin gelişimini sağlama.
- Yazılı olduğu kadar sözel performansı da değerlendirme.
- Üst düzey düşünme becerilerinin ölçümü ve değerlendirilmesi. Örneğin, analiz, sentez, değerlendirme vb” (Akt. Öztürk ve Dilek, 2002, s. 38-39).

Çağımızdaki değişim öğretmene değişik roller yüklemektedir. Bu değişimlerin bir kaçını ve öğretmenin rolündeki gereken değişimleri açıklayacak olursak;

Bilgi patlaması çağımıza damgasını vuran önemli bir gelişmedir. Bu gerçek bize tüm bilgileri öğretmenin mümkün olmadığını göstermektedir. O halde günümüzün öğretmeni; eleştirel düşünebilmeyi, gerçek bilgiyi araştırabilmeyi, bilimsel süreci kullanabilmeyi, olayların nedenlerini sorgulayabilmeyi, kendi kendine araştırabilmeyi, bütünsel düşünebilmeyi, soyut ve yaratıcı düşünebilmeyi öğretmek zorundadır.

“Çağımızın diğer önemli gerçeği teknoloji çağı olmasıdır. Teknoloji hayatın her alanında olduğu gibi eğitim alanında da önemli değişimler gerektirmektedir. Bu bağlamda günümüzün öğretmeni teknolojiden korkmayan, ona karşı olumlu tutumlar geliştiren ve onu eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesinde etkili olarak kullanabilen biri olmalıdır” (Öztürk ve Dilek, 2002, s. 37-38).

Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim programında da öğretmen yeni roller yüklenmiştir. Öğretmene “öğretici” yerine “ortam düzenleyici”, “yönlendirici” ve “kolaylaştırıcı” rolleri yüklenmektedir. Öğretmenin temel rolü öğrenme-öğretme ortamını düzenlemek, etkinlikler konusunda öğrencilere rehberlik yapmaktır. Öğretmene rehberliğin yanı sıra işbirliği sağlayıcı, yardımcı, kolaylaştırıcı, kendini geliştirici, planlayıcı, yönlendirici, bireysel farklılıkları dikkate alıcı, sağlık ve güvenliği sağlayıcı roller verilmiştir.

Öğretmenin rolü bir antrenör gibi öğrencileri motive eden, durumlara tanı koyan, gerektiğinde onlara rehberlik eden, öğrencilerin yararına uygun ve destekleyici öğrenme ortamları hazırlayan, öğrenmekten bıkmayan ve sürekli araştıran kişiler olarak tanımlanmıştır. Öğrenim sürecinde öğretmenin rolünün, öğrencilere rehberlik yaparak öğrenmeyi kolaylaştırmak olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca, öğretmenlerden, öğrencilerin programda belirlenen kazanımları edinmelerini sağlamak amacıyla hangi öğretim stratejilerinin kullanılacağını, öğrencilerin özelliklerini ve koşulları göz önüne alarak belirlemeleri beklenmektedir (Yeni Öğretim Programlarını İnceleme ve Değerlendirme Raporu, 2005, s. 39).

2.9 ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİNDE ÖĞRETMENİN ROLÜ

Öğretmen merkezli sınıflardan öğrencinin etkin kılındığı sınıflara doğru yaşanan değişimler ve değişme gereksinimi ile birlikte, öğretmenin öğrenme-öğretme süreçlerindeki rolünde de önemli değişiklikler olmuştur.

Öğrenme sürecinin sorumluluğunun öğrencide olması, öğretmenin sorumluluğunun bittiği anlamına gelmemelidir. Açıköz'e (2003) göre; öğrenci merkezli öğrenme ortamlarında öğretmenin rolünün geleneksel sınıflardaki rolünden farkı; kendi kararlarını uygulamak yerine öğrencilere yön göstermek, önerilerde bulunmak, gerekli durumlarda açıklama yapmak, fikir vermek, rehber olmak ve onların gelişmelerini gözlemektir. Örneğin, öğretmen hangi öğretimsel işin yapılacağı ya da hangi kaynağa bakılacağı konusunda fikri olamayan öğrenciye çeşitli işler ya da kaynaklar önerebilir. Öğrencinin gelişmesinde sorunlarla karşılaşıldığında önlem almak da öğretmenin sorumluluğundadır. Burada söz konusu olan öğretmenin öğrenciye kendi kararlarını empoze etmemesi, onun öğrenmesi ile ilgili kararları onun yerine almamasıdır (Açıköz, 2003, s. 34). Öğretmen bilgi aktarıcı, karar verici olmak yerine, öğrencilerin öğrenme sürecine etkin katılımını sağlayarak, öğrenmeyi kolaylaştırmalıdır.

Sosyal Bilgiler dersinde, bilgi öğrencinin kendisi tarafından yapılandırılmalıdır. Karar verici olarak öğrencilerin yetiştirilmesinde bilginin, bir amaç olarak değil, bir problemin çözümünde araç olarak edinilmesi sağlanmalıdır.

Öğrenciler, görsel ve yazılı basının eleştirel bir okuyucusu olmaya teşvik edilmeli, öğrencilerde yansıtıcı düşünme becerisi geliştirilmeye çalışılmalıdır. Yeni sosyal bilgiler programı becerilere vurgu yapmaktadır. Öğretmen tarafından sözü edilen becerilerin edinilmesine dikkat edilmelidir. Bunun için bir takım etkinlikler önerilmiştir. Öğretmen, aynı beceriyi daha kısa sürede ve daha kalıcı edindirmek için, kendi hazırladığı etkinlikleri de uygulayabilir.

Yeni programın, öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenden beklediklerine bakınca, bilgi aktaran olmaktan çok bir oyuncu koçu pozisyonunda, teknolojiyi ve dünyadaki gelişmeleri iyi takip edebilen, öğrenmenin sonucundan çok sürece önem veren, öğrenciyi dış dünyanın problemleriyle karşı karşıya getirerek hayata en iyi şekilde hazırlayan bir öğretmen portresi karşımıza çıkmaktadır.

2.10 PROGRAM GELİŞTİRMEDE VE PROGRAMIN BAŞARISINDA ÖĞRETMENİN ROLÜ

Program geliştirme ile ilgili birçok farklı yaklaşım ve görüş olması sebebiyle, program geliştirme için farklı tanımlar yapılmıştır. Bu nedenle Program geliştirme kavramını tek bir tanıma sığdırmak güçtür.

Demirel (2004, s. 5) program geliştirmeyi “eğitim programının hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütünü” olarak tanımlamayı uygun görmüştür. Varış (1996, s. 17) ise program geliştirmeyi “gerek okul içinde ve gerekse okul dışında, Milli eğitim ve okulun hedeflerini etkinliklerle geliştirmek ve gerçekleştirmek üzere düzenlenen muhteva ve faaliyetlerin uygun yöntem, teknik, araç ve gereçlerle geliştirilmesine yönelmiş koordine çabaların tümü” olarak tanımlamıştır.

Bu tanımlardan hareketle bir programın dört temel ögesi vurgulanmaktadır. Bu öğeler hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ile ölçme değerlendirmedir. “Hedef kavramı içinde öğrenene kazandırılacak davranışlar da yer almaktadır. İçerik ögesi ile eğitim programında hedeflere uygun düşecek konular bütünü düşünülmektedir. Öğrenme-öğretme sürecinde ise, hedeflere ulaşmak için hangi öğrenme-öğretme modelleri, stratejileri, yöntemleri ve tekniklerin seçileceği belirtilmektedir. Ölçme değerlendirme ögesinde hedef-davranışların ayrı ayrı test edilip, istendik davranışların ne kadarının kazandırıldığı ve yapılan eğitimin kalite kontrolü vurgulanmaktadır” (Demirel, 2004, s. 5). Bütün bu öğeler arasındaki ilişkilerin dinamik olduğu ve öğelerin herhangi birisinde yapılacak değişikliğin tüm öğeleri etkileyeceği söylenebilir. Bu dinamik yapı sürekli değişime ihtiyaç duymaktadır. Çünkü bilgi sürekli değişim sürecinde olduğu için programlar da kendini sürekli yenileme yoluna gitmektedir. Hiçbir program için nihai sonuca ulaşmıştır ve artık yeterlidir diyemeyiz. Program geliştirme uzmanları tarafından geliştirilen program uygulamaya konulur ve eksikliklerinin belirlenmesi ve giderilmesi amacıyla dönütler alınır. Dönütlerin alınması aşamasında en önemli faktör kuşkusuz öğretmendir. Programın uygulayıcısı olan öğretmenler, programın başarıya ulaşmasında önemli rol oynamaktadır diyebiliriz. Uzmanlar tarafından hazırlanan bir programı hazır olarak öğretmene verip, onların birer teknisyen gibi bu programı uygulamasını beklemek yanlış olur. Çünkü hiç kimse kendi anlamadığı, gerekçesini bilmediği faaliyetleri başkasına etkili olarak yaptırılmaz. Dolayısıyla programın uygulayıcıları olan

öğretmenlere programın amacı ve uygulanişıyla ilgili yeterli bilgi verilmeli ve programın başarıya ulaşacağına öncelikle öğretmen inandırılmalıdır (Ertürk, 1986).

Bütün bunlardan hareketle, hazırlanan program ne kadar mükemmel olursa olsun, uygulayıcılar tarafından kabul görmediği ve benimsenmediği takdirde, başarıya ulaşması söz konusu olamaz. Bunun için uygulanacak programa yönelik öğretmen görüşleri, programın başarısı açısından hayati öneme sahiptir.

2.11 ÇALIŞMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı, 6. Sınıf Yeni Sosyal Bilgiler Öğretimi Programındaki öğretim-öğrenme süreçlerine yönelik öğretmen görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda programın öğrenme-öğretim süreci, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri kapsamında incelenmiştir.

Yapılan bu çalışma ile 6. Sınıf Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programının öğrenme-öğretim sürecine yönelik öğretmen görüşleri alınarak, programın öğrenme-öğretim sürecinin yeterliliğini ve uygulanabilirliğini, öğretmenlerin gözünden değerlendirmek amaçlanmıştır. Bu amaçla programda yer alan yöntem tekniklerin kullanılma düzeyi, bu yöntem tekniklerin uygulanmasında yaşanabilecek sıkıntılar, programda yer alan ve doğrudan verilmesi planlanan becerilerin kazandırılma düzeyi ve programın uygulanması aşamasında öğretmenlerin yaşadıkları sıkıntıların neler olduğu ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Elde edilen bulguların programın geliştirilmesi sürecinde, program geliştirme uzmanlarına, programın uygulamaya koyulması aşamasında, yöneticilere ve öğretmenlere yol göstermesi amaçlanmıştır.

2.11.1 Problem Cümlesi

Yeni 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretimi Programındaki öğretim-öğrenme süreçlerine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?

Alt Problemler

Sosyal bilgiler öğretiminde öğretmenlerin;

- 1) Yeni programda kullanılan yöntem, teknik ve stratejilere yönelik görüşleri nelerdir?
- 2) Öğrenci yeni yaklaşımın öngördüğü ölçüde öğrenme sürecine katılmakta mıdır?

3) Yeni programda yer alan kazanımlara yönelik etkinliklerin planlanmasında ve uygulanmasında problemler var mıdır?

4) Öğretmenler yeni programda yer alan öğretim yöntemlerine uygulamalarında ne ölçüde yer vermektedirler?

5) Yapılan etkinliklerle doğrudan verilmesi planlanan beceriler ne ölçüde kazandırılmaktadır?

6) Yeni programın uygulamasında karşılaşılan başlıca güçlükler nelerdir?

7) Merkez ve köylerde yeni programın uygulanmasında problem alanları nelerdir?

8) Yeni programın öğrenme-öğretme sürecine yönelik öğretmen görüşleri cinsiyete göre değişmekte midir?

9) Yeni programın öğrenme-öğretme sürecine dair öğretmen görüşleri mezun oldukları alana göre değişmekte midir? (Sosyal bilgiler, Tarih, Coğrafya mezuniyet alanı vb.)

10) Meslek kıdemleri öğretmenlerin yeni programın öğrenme-öğretme sürecine dair görüşlerinde değişikliğe neden olmakta mıdır?

2.12 ÇALIŞMANIN ÖNEMİ

Bu çalışma ile yeni sosyal bilgiler programı hakkındaki öğretmen görüşleri belirlenerek, yeni programın geliştirilmesi yönünde bulgulara ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular, Sosyal bilgiler öğretim programındaki öğrenme-öğretme sürecinin ne ölçüde uygulandığı, kazandırılması öngörülen becerilerin ne düzeyde kazandırıldığı, öngörülen yöntem ve tekniklerin kullanılma düzeyi, öğretmenlerin programın uygulanmasında yaşadıkları sorunlarla ilgili öğretmenlere, yöneticilere ve özellikle program geliştirmecilere bilgi vermesi açısından önemlidir. Yapılan çalışma ile programın olumlu yönde geliştirilmesine katkı sağlanması umulmaktadır.

Nasıl ki, eğitim öğretim sürecinin en önemli basamaklarından birisi ölçme ve değerlendirme süreci ise ve ölçme değerlendirme tam olarak yapılmadığı zaman, öğrenmenin gerçekleşip gerçekleşmediği hakkında yorum yapamıyorsak,

uygulanmaya konulan programların da yapılan araştırmalarla amaca hizmet edip etmediği ölçölüp değerlendirilmediği takdirde programın başarılı olup olmadığını da bilemeyiz. Programın uygulayıcıları olan öğretmenlerin program hakkındaki görüşleri, uygulanan programın başarısının ölçölmesi açısından şüphesiz çok önemlidir.

Hiçbir programın mükemmel olamayacağını düşünürsek, amaç programın eksiklerini en aza indirmek olacaktır. Bu amaçla programın öğrenme-öğretme sürecinde ortaya çıkabilecek olası aksaklıklar ve uygulama aşamasında yaşanan olası problemler ortaya koyulup, çözümler üretilmeye çalışılacaktır.

2.13 SINIRLILIKLAR

Bu çalışma;

- Muğla ili merkezinde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleriyle,
- 6.sınıf Sosyal Bilgiler Dersi öğretim programı ile,
- 6. Sınıf Sosyal Silgiler Öğretim Programının öğrenme-öğretme süreci ile sınırlıdır.

2.14 TANIMLAR

Eğitim programı: “Öğrenene okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir” (Demirel, 2004).

Öğretim programı: “Okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir”(Demirel, 2004).

Sosyal bilimler: “İnsan tarafından üretilen gerçekte kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bu sürecin sonunda elde edilen dirik bilgiler olarak tanımlanabilir”(Sönmez, 1998, s. 2).

Sosyal bilgiler: “ İlköğretim okullarında iyi ve sorumlu vatandaş yetiştirmek amacıyla Sosyal Bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı olarak, öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili temel bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanı olarak tanımlanabilir” (Öztürk, ve Dilek, 2002, s. 9-10).

Öğretme- öğrenme Süreçleri: Bir ders ya da konu alanı için belirlenen davranışsal amaçların her bir öğrenciye nasıl ve ne yolla kazandırılacağı belirlenmesidir.

Yapılandırmacılık: “Yapılandırmacılık”, İngilizce “Constructivism” sözcüğünün karşılığı olarak kullanılmaktadır (Demirel, 2001,s. 133). Eğitimde ise bu terim, bilginin öğrenci tarafından yapılandırılmasını anlatır. Yani bireyler bilgiyi aynen almaz, kendi bilgilerini yeniden oluştururlar. Kendilerinde var olan bilgiyle beraber yeni bilgiyi, yine kendi öznel durumlarına uyarlayarak öğrenirler (Özden, 2003, s. 54-55).

BÖLÜM II

Bu bölümde araştırmanın konusuyla ilgili çalışmalara yer verilmiştir. Araştırma konusu ile ilgili yapılan çalışmaların amacı ve elde edilen sonuçlar kısaca özetlenmiştir.

3 İLGİLİ ARAŞTIRMALAR:

3.1 Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programına Yönelik Çalışmalar (6. ve 7. Sınıflar)

EARGED (Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi) tarafından yapılan “Öğretmenlerin İlköğretim Okulu Altıncı Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi İle İlgili Öğretim Programına İlişkin Görüşleri” konulu çalışmada, Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programının uygulandığı pilot okullarda çalışan öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Bilgi toplama araçları, Mayıs 2006 tarihinde EARGED uzmanları nezaretinde 9 pilot ilde 120 İlköğretim okulunun 6. sınıf branş öğretmenleri, ilköğretim müfettişleri, okul yöneticileri, öğrenci velileri ve öğrencilere uygulanmıştır. Öğretmenlerin ilköğretim okulu altıncı sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim (müfredat) programı taslağına ilişkin görüşleri, program taslağının anlaşılabilirliği, program taslağındaki açıklamalar, program taslağındaki örnekler, program taslağındaki kazanımlar ve program taslağının diğer bazı özellikleri açısından ele alınmıştır. Bunlarla ilgili bulguları özetleyecek olursak; öğretmenlerin %70’den daha büyük bir bölümü, ilköğretim okulu altıncı sınıf sosyal bilgiler dersi ile ilgili taslak programdaki, programın temel yaklaşımı, programın yapısı ve temel öğeleri, programda öğretmenin rolü, dersin genel amaçları ve kazanımlar ile ilgili bölümlerinin tümüyle açıkça anlaşılır olduğu kanısındadırlar. Bu programın programda öngörülen öğretme-öğrenme süreçleri, temalar veya öğrenme alanları, etkinlik örnekleri, ölçme ve değerlendirme ve açıklamalar ile ilgili bölümlerini tümüyle açıkça anlaşılır bulanlar %70’in altına düşmektedir. Programın ölçme ve değerlendirme ile ilgili bölümünü tümüyle açıkça anlaşılır bulanlar en azdır (%26,5). Programın değişik bölümlerinin anlaşılmadığını belirten öğretmenler, ölçme ve değerlendirme ile ilgili bölüm dışında çok azdır; ölçme ve değerlendirme ile ilgili bölümü tümüyle anlaşılmaz bulanlar %31,6’ya çıkmaktadır.

Aykaç ve Başar'ın (2005) "İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Eğitim Programının Değerlendirilmesi" adlı çalışmasının amacı, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının bilimsel ölçütler ve program geliştirme ilkelerine uygun hazırlanıp hazırlanmadığını ve uygulamada karşılaşılabilecek olası problemleri ve öğretmenlerin yeni programa ilişkin ne tür sorunlarla karşılaştıklarını belirlemektir. Öğretmen görüşlerinden elde edilen verilere göre deneme uygulaması yapılan yeni Sosyal Bilgiler Eğitim Programının yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak hazırlandığı, programdaki ders yükünün azaltıldığı, programın kazanımlara dayalı olarak ünite ve öğrenme alanlarına ayrıldığı, sadece yazılı-sözlü değerlendirmelerle değil, süreç içerisinde değişik ölçme tekniklerinin kullanılmasından bahsedilmiştir. Bunun yanında programın olumsuz yönleri olarak, sınıfların fiziksel özelliklerinin programın uygulanması açısından sorun teşkil ettiği, kalabalık sınıfların gerek bireysel gerekse grup çalışmalarını olumsuz etkilediği, okullardaki araç gereç sıkıntısının programın gidişatını olumsuz etkilediği, hizmet içi seminerlerin yetersizliği, öğretmenlerin programın felsefesini ve özünü yeterince kavrayamadıkları, kazanımların etkinliklerle örtüşmemesi gibi olumsuzluklar da sıralanmıştır.

Polat (2006) "İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntemler ve Karşılaştıkları Sorunlar" konusu üzerinde çalışmıştır. Çalışmasının amacını; 7. sınıf Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılan yöntemleri, öğretmenlerin hangi öğretim yöntemini ne derecede kullandıklarını, öğretim yöntemlerini kullanma sebeplerini, Sosyal Bilgiler öğretiminde karşılaşılan sorunları belirlemek ve ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda öneriler sunabilmek olarak belirtmiştir. Araştırmanın sonucuna göre; öğretmenler Sosyal Bilgiler öğretiminde tartışma, soru cevap ve gezi gözlem yöntemlerinin çoğunlukla kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Öğretmenler rol oynama yönteminin Sosyal Bilgiler öğretiminde en az kullanılması gereken yöntem olduğunu belirtmişlerdir. Araştırma bulgularına dayanarak araştırmacı şu önerileri getirmiştir: Eğitim ve öğretimin daha etkili bir hale gelebilmesi için Sosyal Bilgiler dersine branş öğretmenleri girmelidir. İlköğretimde Sosyal Bilgiler dersine giren öğretmenlerin öğretim yöntemleri konusunda hizmet içi eğitim kurslarına katılmaları sağlanmalıdır. Okullar araç-gereç bakımından yeterli düzeye getirilmeli ve öğretmenlerin bu araç-gereçleri Sosyal Bilgiler derslerinde kullanmaları sağlanmalıdır. Bazı okullarda yeni uygulamaya

konulan Sosyal Bilgiler sınıfı sadece sınıf ve Sosyal Bilgiler öğretmeninden ibaret olmayıp, bir Sosyal Bilgiler laboratuvarı gibi donatılmalı ya da her okulda Sosyal Bilgiler laboratuvarı oluşturulmalıdır.

Tahiroğlu (2006) çalışmasında, ilköğretim okullarının ikinci kademesinde Sosyal Bilgiler Dersi öğretmenlerinin, Sosyal Bilgiler Dersi öğretiminde karşılaştıkları güçlükleri ortaya koymaya çalışmıştır. Öğretmenlerin sosyal bilgiler dersi öğretiminde karşılaştıkları güçlükler ve bu güçlüklerin eğitim ve öğretime etkileri incelenmiştir. Araştırma evreni olarak Aksaray ili Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilköğretim okullarında çalışan sosyal bilgiler öğretmenleri alınmıştır.

Araştırmanın verilerine göre;

—Mezun oldukları okullardan yeterli eğitimi alamadıkları,

—Araç-gereç kullanmada ve temin etmede zorlandıkları,

—Disiplinsiz öğrenci davranışlarından kaynaklanan problemler,

—Hizmet içi eğitim programlarına yeterince katılamamaları,

—Çalıştıkları kurumdaki olumsuz şartlar,

—Çevreden kaynaklanan problemler,

—Öğretmenlerin çeşitli sorunlarından kaynaklanan problemler başta olmak üzere, öğretmenlerin pek çok güçlüklerle karşılaştıkları görülmüştür. Bu güçlüklerin öğretmenlerin eğitim ve öğretimde verimli olmalarını engellediği görüşü belirtilmiştir. Öneri olarak ta hizmet içi eğitimlerin artırılması, gerekli kaynak araç gereç teminin sağlanması, öğretmen eğiten kurumlarda eğitimin gözden geçirilmesi gibi öneriler araştırmacı tarafından önerilmiştir.

3.2 Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programına Yönelik Çalışmalar (4. ve 5. Sınıflar)

Ülkü (2006) “Yeni İlköğretim Programında Öngörülen Temel Becerileri Kazanmada Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler ve Türkçe Derslerinin Etkilerine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı araştırmasının amacı, 2004-2005 eğitim-öğretim yılında pilot uygulamayla başlatılan Yeni İlköğretim Programında öngörülen sekiz temel becerinin kazandırılmasında, beşinci sınıf Sosyal Bilgiler

Dersi ve Türkçe Dersi öğretim programlarının etkililiğine ilişkin ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin görüşlerini belirlemektir. Betimsel nitelikli bu araştırma yeni ilköğretim programının pilot olarak uygulandığı Diyarbakır ilindeki beş ilköğretim okulunda öğrenim gören 600 ilköğretim öğrencisi üzerinde uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, yeni Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi öğretim programlarının her iki derste de ortak olan sekiz temel beceriyi (eleştirel düşünme becerisi, yaratıcı düşünme becerisi, araştırma becerisi, problem çözme becerisi, karar verme becerisi, girişimcilik becerisi, iletişim becerisi, Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma becerisi) kazandırmada etkili oldukları belirlenmiştir. Kız öğrenciler yeni Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi öğretim programlarını kendilerine sekiz temel beceriyi kazandırmada, erkek öğrencilere göre daha fazla etkili bulmuşlardır. Sosyo-ekonomik düzeyi daha iyi olan okullarda öğrenim gören öğrencilerin, programları sekiz temel beceriyi kazandırma noktasında daha etkili buldukları görülmüştür.

Ece (2007) “İlköğretim Birinci Kademe Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi” adlı araştırmasının amacı, 12 Temmuz 2004’de Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu tarafından hazırlanan Sosyal Bilgiler Programını öğretmen görüşleri çerçevesinde değerlendirmektir. Araştırma, 2006–2007 öğretim yılında, Afyonkarahisar il merkezindeki 44 ilköğretim okulunda dördüncü ve beşinci sınıfta görev yapan öğretmenler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, araştırmaya katılan öğretmenler genelde programı desteklemiştir. Ayrıca, Sosyal Bilgiler Programının kazanım, içerik, eğitim durumu, değerlendirme ve geleceğe yönelik öneri boyutlarına ilişkin öğretmen görüşlerinde deneklerin cinsiyet, sınıf, öğrencilerin sosyo-ekonomik durumu arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu, Sosyal Bilgiler Programının kazanımlarının iyi belirlendiği görüşünde olmuşlardır. Ayrıca İlköğretim Sosyal Bilgiler Programının içeriğinin, günlük hayatla ve diğer derslerle ilişkilendirildiği görüşüne öğretmenlerin büyük çoğunluğu katılmıştır. Öğrencilerin sosyo-ekonomik durumunun Sosyal Bilgiler programının uygulanmasında etkili olduğu, sosyo-ekonomik düzeyi iyi olan öğrencilerin sosyo- ekonomik düzeyi zayıf olan öğrencilere göre, konuların öğretiminde daha az güçlüklerle karşılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Ekinci (2007) “ İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Yapılandırmacı Yaklaşım Bağlamında Değerlendirilmesi” konulu araştırmasının

amacı, ilköğretim Sosyal Bilgiler Dersi öğretim programını öğretmen görüşlerine göre değerlendirmek ve bu programın yapılandırmacı yaklaşıma uygunluğunu incelemektir. Çalışmanın verileri 2005–2006 öğretim yılında Eskişehir il merkezi, ilçeleri ve köylerindeki 123 devlet okulunda görev yapan 4.-5. sınıfları okutan 295 öğretmenden toplanmıştır. Araştırmadan çıkan sonuçlara göre öğretmenler, 2004 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının “kazanımlar” ve “içerik” boyutunu olumlu bulmuşlardır. Ancak yapılandırmacı yaklaşımda öğrencilerin neyi, ne zaman öğreneceklerine kendileri karar vermesi gerekirken, süreci öğretmenlerin yönettikleri sonucuna ulaşılmış ve bazı etkinliklerin öğrencilere hitap etmediği sonucuna varılmıştır. Yapılandırmacı yaklaşımın gerektirdiği araç gereçlerin yetersiz oluşu ve sınıfların kalabalık olması, programın öğrenme-öğretme sürecinde karşılaşılan en büyük problem olup, yine programın birleştirilmiş sınıfları dikkate almamış olması eksik yönü olarak belirtilmiştir.

Kamber (2007) “2005–2006 Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Sosyal Bilgiler Dersi Etkinliklerinin Uygulanabilirliğinin İncelenmesi” konulu araştırmasında, öğretmen görüşlerine göre programın yapılandırmacı bir sosyal bilgiler eğitimini hayata geçirmedeki başarısını değerlendirmeye çalışmıştır. Bunu yaparken etkinliklerin okullarda nasıl hayata geçirildiği üzerinde durmuştur. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak bir anket geliştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini çalışma evreninin tamamı olan Uşak ili ilköğretim okullarında 4. ve 5. sınıflara ders veren sınıf öğretmenleri oluşturmuştur. Öğretmenlerin yeni programın felsefesine ve uygulanabilirliğine dair görüşleri araştırılmıştır. Öğretmenler hem programın yapısı hem de uygulama konusunda olumlu görüşe sahip oldukları görülmüştür.

Gömleksiz ve Bulut (2006) “Yeni Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmasını, 2004–2005 eğitim-öğretim yılında pilot olarak uygulanan ilköğretim birinci kademe Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın uygulamadaki etkililiği belirlemek amacıyla yapmıştır. Araştırma, tarama modeli niteliğindedir. Araştırmanın evrenini, yeni Sosyal Bilgiler programının uygulandığı İstanbul, Ankara, İzmir, Kocaeli, Van, Hatay, Samsun ve Bolu ilindeki 64 deneme okulundan toplam 383 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Veriler, il, sınıf, cinsiyet, kıdem, eğitim düzeyi ve sınıf mevcudu değişkenleri

açısından analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, programda öngörülen kazanımlar, kapsam, eğitim durumu ve değerlendirmenin uygulamada “çok” düzeyinde etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, il değişkeni bakımından öğretmen görüşleri arasında anlamlı farklılık ortaya çıkarken, sınıf, cinsiyet, kıdem, eğitim düzeyi ve sınıf mevcudu değişkenlerine göre ise anlamlı farklar çıkmamıştır.

3.3 Alana Yönelik Diğer Çalışmalar

Günay’ın (2006) “2005–2006 Öğretim Yılında Uygulamaya Başlanan İlköğretim Programlarına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi” konulu araştırmasının amacı, yeni programı öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirmek olarak belirtilmiştir. Araştırma, İzmir Anakent sınırları içinde yer alan ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri üzerinde yapılmıştır. Öğretmenlerin yeni programın değerlendirilmesine dönük görüşlerini almak amacıyla “öğretmen görüşleri ölçeği” geliştirilmiş ve veriler bu ölçek yardımıyla toplanmıştır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Bayan öğretmenlerin yeni programın hem “olumlu” hem de “olumsuz” yönlerine ilişkin görüşleri, erkek öğretmenlere oranla daha yüksek çıkmıştır. Bayan öğretmenler yeni programı erkeklere göre daha çok olumlu bulurken, aynı zamanda programın uygulanabilmesiyle ilgili olumsuzluklar konusunda da daha çok endişeye sahiptirler. Özel ve devlet okullarında çalışan öğretmenlerin yeni programın “olumsuz” yönlerine ilişkin görüşleri arasında, devlet okullarında çalışan öğretmenler lehine anlamlı fark bulunmuştur. Bu sonuç, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin yeni programı, özel okullarda çalışan öğretmenlerden daha sorunlu buldukları anlamına gelir. Bunun bir nedeni, devlet okullarının fiziksel koşullarının yetersizliği veya geleneksel eğitim uygulamalarının etkisinin sürmesi, diğer bir nedeni de özel okulların yeni programın öngördüğü uygulamalara daha hazırlıklı olması olabilir.

Özcan (2002), “İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Programı Genel Amaçlarının Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirmesi” adlı araştırmasını, İlköğretim Sosyal Bilgiler Programının genel amaçlarını, gerçekleşme durumu ve gerçekleşmesi istenilen durum açısından değerlendirmiştir. Araştırma sonucunda, Sosyal Bilgiler Programının genel amaçlarının, en çok değer-tutum boyutunda, daha sonra bilgi ve

en az beceri boyutunda gerekleŖtiđi belirlenmiŖtir. GerekleŖmesi istenen durum ise, değer-tutum boyutunun en ok, bilgi ve beceri boyutunun ise değer-tutumdan az ve birbirine eŖit olması sonucuna ulaŖılmıŖtır.

Ağır (2003) “İlköğretim İkinci Kademe Sosyal Bilgiler Öğretiminde KarŖılaŖılan Sorunlar” konulu alıŖmasında, ilköğretim 6. ve 7. sınıflarda sosyal Bilgiler dersinde karŖılaŖılan sorunları ortaya koymayı amalamıŖtır. AraŖtırmanın sonucunda Sosyal Bilgiler öğretiminde, programdan, ders kitaplarından, ve öğretimden kaynaklanan sorunların önemli yer tuttuğu, öğretim yöntem ve tekniklerinde önemli eksikler olduğu ve öğretimde geleneksel yöntemlerin ağırlığı olduğu sonuçlarına ulaŖılmıŖtır. Aynı zamanda Sosyal Bilgiler programının yerellik ve güncellik gibi ilkelerden yoksun olduğu ve ders kitaplarındaki eksikliklerin önemli boyutlarda olduğu saptanmıŖtır.

BÖLÜM III

4 YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplanması, verilerin analizi ve yorumuna yönelik bilgiler bulunmaktadır.

4.1 ARAŞTIRMA MODELİ:

Bu çalışmanın amacı; 6. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Öğrenme-Öğretme sürecine yönelik öğretmen görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Araştırılmak istenen durum, olduğu gibi ortaya konulmak istendiği için Genel tarama modeli kullanılmıştır.

Genel tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 1999, s. 77). Bu tür araştırmalarda önce veriler toplanır, daha sonra bunların analizi ve açıklanması ile yoruma, değerlendirmeye ve genellemeye varma gibi işlemlere yer verilir (Baloğlu, 2002, s. 62). Bu model çerçevesinde, sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüş ve önerileri var olan duruma dayalı olarak betimlenmeye çalışılmıştır.

4.2 EVREN VE ÖRNEKLEM:

Çalışmanın evrenini 2007–2008 eğitim öğretim yılında Muğla il merkezinde ve merkeze bağlı köylerde görev yapmakta olan Sosyal Bilgiler öğretmenleri oluşturmaktadır. Muğla il merkezine bağlı 23 okulda çalışan 39 sosyal bilgiler öğretmenin tamamına ulaşıldığı için örneklem alınmamıştır.

4.3 VERİLERİN TOPLANMASI:

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen ölçme aracı kullanılmıştır. Ölçme aracı geliştirilmeden önce literatür taraması ve sosyal bilgiler öğretmenleriyle görüşme yapılmıştır. Literatür taraması yapılarak ve benzer nitelikteki anketler incelenerek soru maddeleri geliştirilmiştir. Geliştirilen soru maddeleri uzman görüşüne sunulmuş ve alınan eleştiriler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Geliştirilen veri toplama aracı araştırma evrenine uygulanmadan önce, anketteki soruların alan kapsama yeterliliği, kullanılan kavramların ve soru biçimlerinin anlaşılabilirliğinin test edilmesi için ön uygulama yapılmıştır. Bu

uygulama, evrenden farklı olarak Muğla ili Kavaklıdere ve Yatağan ilçelerinde çalışan 16 sosyal bilgiler öğretmenine yapılmıştır. Ayrıca ön uygulama yapılan öğretmenlerle araştırmacı birebir görüşerek, anketin anlaşılabilirliği ile ilgili eleştirileri almıştır. Ön uygulamadan alınan sonuçlar ile görüşmelerden elde edilen veriler düzenlenerek, anket tekrar uzman görüşüne sunulmuştur. Danışman öğretim üyesi ile birlikte gerekli düzeltmeler yapılarak, ölçme aracına son hali verilmiştir (Ek 1).

Ölçme aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel özelliklerine yönelik 6 soru bulunmaktadır. İkinci bölüm araştırmacının alt problemleriyle ilişkili olmak suretiyle sınıflandırılarak hazırlanmıştır. İkinci bölümde; yeni programda öğrencinin öğrenme-öğretme sürecine katılımı ile ilgili 16 soru, Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılabilir uygulamalar ve yöntem- tekniklere yönelik 16 soru, Sosyal bilgiler dersinde doğrudan verilmesi öngörülen becerilerin kazandırılma düzeyine yönelik 7 soru, yeni programın uygulanmasında karşılaşılan güçlüklerle yönelik 9 soru ve etkinliklerin planlanmasında karşılaşılan güçlüklerle ilişkin 15 soru yer almaktadır. Ayrıca ölçme aracında, öğretmenlerin karşılaştıkları diğer güçlükleri ifade etmelerini sağlayan bir de açık uçlu soru bulunmaktadır.

Ölçme aracının bütün olarak Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,82 olarak bulunmuştur. Ayrıca ölçme aracının beş alt boyutunun güvenirliği de ayrı ayrı hesaplanmış ve güvenirlik katsayıları şöyle belirlenmiştir: Öğrencinin öğrenme-öğretme sürecine katılımı 0,84; sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir uygulamalar ve yöntem- teknikler 0,79; sosyal bilgiler dersinde doğrudan verilmesi öngörülen becerilerin kazandırılma düzeyi 0,84; yeni programın uygulanmasında karşılaşılan güçlükler 0,89; etkinliklerin planlanması ve uygulanmasında yaşanan güçlükler 0,86 olarak bulunmuştur. Bir anket için hesaplanan güvenirlik katsayısının 0,70 ve daha yüksek olması, test puanlarının güvenirliği için genel olarak yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2007, s. 171). Bu sonuçlar maddelerin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Ölçme aracının görünüş ve kapsam geçerliliğinin sağlanması için, hazırlanan maddelerin her birinin ölçmek istediği durumu en iyi derecede ölçmesine özen gösterilmiş ve uzman görüşüne başvurulmuştur. Ankara Üniversitesi, Gazi

Üniversitesi ve Muğla Üniversitesinde görev yapmakta olan öğretim üyelerinin görüşleri alınmıştır. Alınan uzman görüşleri ile anketin görünüş ve kapsam geçerliliği sağlanmıştır.

4.4 VERİLERİN ANALİZİ VE YORUMU:

Verilerin istatistiksel analizi SPSS10 istatistik paket programından yararlanılarak yapılmıştır. 6. sınıf yeni sosyal bilgiler öğretimi programındaki öğrenme-öğretme süreçlerine yönelik öğretmen görüşlerini belirlemek için yüzde (%), frekans (f), aritmetik ortalama (X), ve standart sapma (ss) hesaplamaları yapılmıştır.

Yeni programın öğrenme-öğretme sürecine yönelik öğretmen görüşlerinde cinsiyet, mesleki kıdem ve mezun olunan alan değişkenlerine göre görüşlerin değişip değişmediğine bakmak için, frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır.

Ankette yer alan alt problemler için belirlenen dereceler ve sayısal değerler ele alınarak aritmetik ortalamaların yorumlanmasında kullanılan değerlendirme aralığı aşağıda verilmiştir.

1.00–1.66'ya kadar “Katılmıyorum”, 1.67–2.33'e kadar “Kısmen Katılıyorum”

2.34–3.00'a kadar “Katılıyorum”

1.00–1.60'a kadar “Hiç”, 1.61–2.60'a kadar “Kısmen”, 2.61–3.50'ye kadar “Büyük ölçüde”, 3.51–4.00'a kadar “Tamamen”

1.00–1.60'a kadar “Hiçbir zaman”, 1.61–2.60'a kadar “Ara Sıra”

2.61–3.50'ye kadar “Sık Sık”, 3.51–4.00'a kadar “Her Zaman” olarak belirlenmiştir.

Ankette yer alan açık uçlu soruyu cevaplama oranı çok az olduğundan dolayı, bu maddeden elde edilen bulgular, araştırmanın sonuç ve öneriler bölümünde değerlendirmeye alınmıştır.

BÖLÜM IV

5 BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular tablolar halinde açıklanıp yorumlanmıştır. Bu bulgulardan öncelikle kişisel bilgilere yönelik bulgular sunulmuştur. Daha sonra, alt problemler çerçevesinde elde edilen bulgular tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır. Bulgular ve yorumlar alt problemlerin sırasına göre verilmiştir.

5.1 Kişisel Özelliklerle İlgili Bulgular ve Yorum

Araştırmaya katılan öğretmenlerin; cinsiyetleri, öğretmenlik mesleğindeki hizmet süresi, mezun olduğu bölüm, çalıştığı kurumun bulunduğu yer, eğitim düzeyleri, hizmet içi eğitim durumları ile ilgili bulgular aşağıda sunulmuştur.

Öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımı Tablo 4’de sunulmuştur:

Tablo 4:Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı:

Cinsiyet	n	Yüzde
Erkek	21	53,8
Kadın	18	46,2
Toplam	39	100

Tablo 1’de görülen değerlere göre örnekleme yer alan öğretmenlerin %53,8’i erkek, %46,2’si kadındır.

Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre dağılımı Tablo 5’de sunulmuştur:

Tablo 5: Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımı:

Mesleki Kıdem	n	Yüzde
1–5 yıl	10	25,6
6–10 yıl	11	28,2
11–15 yıl	9	23,1
16–20 yıl	4	10,3
21 yıl ve üstü	5	12,8
Toplam	39	100

Tablo 5’ de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekte çalışma yıllarına göre dağılımı %25,6’sı 1–5 yıl, %28,2’si 6–10 yıl, %23,1’i 11–15 yıl, %10,3’ü 16–20 yıl, %12,8’i ise 21 yıl ve üstüdür. Buna göre öğretmenlerin çoğunluğunu oluşturan kısmını 6–10 yıl ve 1–5 yıl arası kıdemli öğretmenler oluşturmaktadır.

Öğretmenlerin mezun oldukları bölüme göre dağılımı Tablo 6’da sunulmuştur:

Tablo 6:Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölüme Göre Dağılımı:

Mezun Olunan Bölüm	n	Yüzde
Sosyal bilgiler	15	38,5
Tarih	9	23,1
Coğrafya	9	23,1
Diğer	6	15,4
Toplam	39	100

Tablo 6’daki verilerde görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerin, %38,5’i sosyal bilgiler öğretmenliğinden, %23,1’i tarih öğretmenliğinden %23,1’i coğrafya öğretmenliğinden, %15,4’ü diğer bölümlerden mezun olmuşlardır. Bu bulgulara bakarak öğretmenlerin çoğunluğunu, Sosyal bilgiler öğretmenliği alanından mezun olanların oluşturduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin çalıştıkları kurumun bulunduğu yere göre dağılımı Tablo 7’de sunulmuştur:

Tablo 7: Öğretmenlerin Çalıştıkları Kurumun Bulunduğu Yere Göre Dağılımı:

Kurumun bulunduğu yer	n	Yüzde
İl Merkezi	23	59,0
Merkeze Bağlı Köy ve Beldeler	16	41,0
Toplam	39	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi, örnekleme giren öğretmenlerin %59’u il merkezinde, %49’u merkeze bağlı köy ve beldelerde çalışmaktadır.

Öğretmenlerin eğitim düzeyine yönelik dağılımı Tablo 8’de sunulmuştur:

Tablo 8: Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Yönelik Dağılımı:

Eğitim Düzeyi	N	Yüzde
Lisans	37	94,9
Lisansüstü	2	5,1
Toplam	39	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerin %94,9’u lisans mezunu, %5,1’i ise lisansüstü eğitim mezunudur. Bu bulgulara göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu, lisans mezunu olan öğretmenler oluşturmaktadır.

Yeni ilköğretim sosyal bilgiler öğretimi programının uygulanmasına yönelik hizmet içi eğitim alma durumuna yönelik bulgular Tablo 9’da sunulmuştur:

Tablo 9: Yeni İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi Programının Uygulanmasına Yönelik Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar:

Hizmet içi eğitim alma durumu	N	Yüzde
Evet	31	79,5
Hayır	8	20,5
Toplam	39	100

Tablo 9 incelendiğinde, “Yeni ilköğretim sosyal bilgiler öğretimi programının uygulanmasına yönelik hizmet içi eğitim aldınız mı?” sorusunu örnekleme giren öğretmenlerin %79,5’i “evet” olarak yanıtlamış, %20,5’i ise “hayır” olarak yanıtlamıştır. Bu bulgulara göre öğretmenlerin çoğunluğu hizmet içi eğitim almıştır.

5.2 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde öğretmenlerin yeni programda kullanılan yöntem, teknik ve stratejilere yönelik görüşlerine yer verilmiştir. Öğretmenlerin yeni programda kullanılan yöntem, teknik ve stratejilere yönelik görüşlerini almak için hazırlanmış, ankette yer alan 16 maddeye ilişkin frekans ve yüzde dağılımı tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10:Yeni Programda Kullanılan Yöntem Teknik ve Stratejilere Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar:

Yeni Programda Kullanılan Yöntem Ve Tekniklere Yönelik Görüşler:	Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		X	SS
	f	%	f	%	f	%		
Yeni programda öğrenme sürecinde kullanılan yöntem teknikler, öğrenciyi aktif hale getirmeye yöneliktir	1	2,6	8	20,5	30	76,9	2,74	,49
Sınıflardaki öğrenci sayısı programın öngördüğü yeni yöntem ve teknikleri uygulamak için uygundur	28	71,8	9	23,1	2	5,1	1,33	,57
Yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitleri yeterlidir	4	10,3	16	40,0	19	48,7	2,38	,67
Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem teknikler kazanımların gerçekleştirilmesine elverişlidir	4	10,3	17	43,6	18	46,2	2,35	,66
Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin uygulanması için gerekli teknolojik alt yapı okulda mevcuttur	24	61,5	12	30,8	3	7,7	1,46	,64

Tablo 10 incelendiğinde, “Yeni programda öğrenme sürecinde kullanılan yöntem teknikler, öğrenciyi aktif hale getirmeye yöneliktir” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %2,6’sı “Katılmıyorum”, %20,5’i “Kısmen Katılıyorum”, %76,9’u “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2,74’ür. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, yeni programda öğrenme sürecinde yer verilen yöntem ve tekniklerin öğrenciyi aktif hale getirmeye yönelik olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durum; öğretmenlerin, yeni programın öğrenme sürecinde kullanılan yöntem tekniklerin öğrenciyi aktif kıldığı görüşünü oldukça

destekledikleri, yeni programda kullanılan yöntem ve teknikleri programın ruhuna uygun buldukları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 10 incelendiğinde, “*Sınıflardaki öğrenci sayısı programın öngördüğü yeni yöntem ve teknikleri uygulamak için uygundur*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %71,8’i “Katılmıyorum”, %23,1’i “Kısmen Katılıyorum”, %5,1’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 1,33’tür. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Katılmıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; örnekleme giren öğretmenlerin çoğunluğu, sınıflardaki öğrenci sayısının, programın öngördüğü yeni yöntem ve teknikleri uygulamak için uygun olduğu görüşüne katılmamışlardır. Bu durum, sınıflardaki öğrenci sayısının programın öngördüğü yöntem ve teknikleri uygulamaya uygun olmadığı, sınıf mevcutlarının kalabalık olmasının bu yöntem ve teknikleri uygulama aşamasında sıkıntı yarattığı şeklinde yorumlanabilir.

“*Yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitleri yeterlidir*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %10,3’ü “Katılmıyorum”, %40’ı “Kısmen Katılıyorum”, %48,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2,38’dir. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, yeni programda öğrenme-öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitlerinin yeterli olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durumdan hareketle, yeni programda kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitlerinin yeterli olduğu, öğretmene öğrenme-öğretme sürecinde çeşitli alternatifler sunabildiği ve nitelik bakımından yeterli olduğu düşünülebilir.

“*Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem teknikler, kazanımların gerçekleştirilmesine elverişlidir*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %10,3’ü “Katılmıyorum”, %43,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %46,2’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2,35’dir. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya

katılan öğretmenlerin çoğunluğu, yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin, kazanımların gerçekleştirilmesine elverişli olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durumdan hareketle, yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin, yeni programın ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte olduğu düşünülebilir.

“Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin uygulanması için gerekli teknolojik alt yapı okulda mevcuttur” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %61,5’i “Katılmıyorum”, %30,8’i “Kısmen Katılıyorum”, %7,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 1.46’dır. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Katılmıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; örnekleme giren öğretmenlerin çoğunluğu, yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin uygulanması için gerekli teknolojik alt yapının okulda mevcut olduğu görüşüne katılmamışlardır. EARGED (2006)’ in yaptığı araştırmada, sosyal bilgiler dersinin yapıldığı sınıfların yarısına yakınının öğrenme ortamı olarak istenen düzeyde olmadığı, yeterli alt yapıya sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda, yeni programın öngördüğü yöntem tekniklerin uygulanması için okullarda yeterli teknolojik alt yapının mevcut olmadığı ve yöntem teknikleri uygulamada öğretmenlerin sıkıntı yaşadıkları düşünülebilir.

5.3 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde “Öğrenci yeni yaklaşımın öngördüğü ölçüde öğrenme sürecine katılmakta mıdır?” sorusuna yönelik öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Öğretmenlerin, “Öğrenci yeni yaklaşımın öngördüğü ölçüde öğrenme sürecine katılmakta mıdır?” alt problemine yönelik görüşlerini almak için hazırlanmış, ankette yer alan 11 maddeye ilişkin frekans ve yüzde dağılımı tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Yeni Programda Öğrencinin, Katılım ve Öğrenme Düzeyine Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar:

Yeni Programda Öğrencinin Katılım Ve Öğrenme Düzeyine Yönelik Görüşler:	Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		X	SS
	f	%	f	%	f	%		
Yeni programda öğrenciler programın öngördüğü düzeyde öğrenmektedirler	9	23,1	20	51,3	10	25,6	2,02	,70
Öğrenme-öğretme sürecinin her aşaması öğrencilerin katılımıyla yürütülmektedir	9	23,1	14	35,9	16	41,0	2,17	,79
Öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamları yaratılmaktadır	3	7,7	13	33,3	23	59,0	2,51	,64
Öğrenme sürecinde öğrenciler aktiftirler	3	7,7	14	35,9	22	56,4	2,48	,64
Öğrenme sürecinde öğrenciler tüm etkinlik ve uygulamalara katılmaya isteklidirler	5	12,8	24	61,5	10	25,6	2,12	,61
Programda yer alan etkinlik ve uygulamalar öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak niteliktedir	2	5,1	17	43,6	20	51,3	2,46	,60
Yeni program öğrenciyi hazır bilgiye ulaşmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yöneltmektedir	9	23,1	13	33,3	17	43,6	2,20	,80
Öğrenmede öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmaktadır	8	20,5	14	35,9	17	43,6	2,23	,77
Yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisi ön planda tutulmaktadır	11	28,2	10	25,6	18	46,2	2,17	,85
Yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar öğrenme sürecinin kendisine de önem verilmektedir	7	17,9	18	46,2	14	35,9	2,17	,72
Yeni programda öğrenci bilgiyi yapılandırabilmektedir	6	15,4	20	51,3	13	33,3	2,17	,68

Tablo 11 incelendiğinde, “*Yeni programda öğrenciler programın öngördüğü düzeyde öğrenmektedirler*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %23,1’i “Katılmıyorum”, %51,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %25,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.02’dir. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, yeni programda öğrencilerin, programın öngördüğü düzeyde öğrenmekte oldukları görüşüne kısmen katılmışlardır. Bu durumda; öğretmenlerin bir kısmının bu görüşü tamamen desteklerken, bir kısmının desteklemediği, öğretmenlerin çoğunluğunun ise öğrencilerin programın öngördüğü düzeyde öğrenmekte oldukları görüşünü kısmen destekledikleri söylenebilir. EARGED (2006) yaptığı araştırmada, araştırmaya katılan öğretmenlerin %58,1’i, sosyal bilgiler 6. sınıf öğretim programındaki kazanımların, dersin amaçlarını gerçekleştirmek için yeterli olduğu düşüncesindedirler. Yeni programın öngördüğü düzeyde bir öğrenmenin gerçekleşmediği fikrini paylaşan öğretmenler de azımsanmayacak bir sayıdadır. Araştırmacının bulgusuyla paralellik gösteren bu sonucu da dikkate aldığımızda, programın öngördüğü düzeyde öğrenmenin gerçekleşmesi konusunda, öğretmenlerin kararsız kaldıkları ve öngörülen düzeyde öğrenmenin gerçekleşmediğini düşündükleri söylenebilir.

Tablo 11 incelendiğinde, “*Öğrenme-öğretme sürecinin her aşaması öğrencilerin katılımıyla yürütülmektedir*” maddesine yönelik olarak öğretmenlerin %23,1’i “Katılmıyorum”, %35,9’u “Kısmen Katılıyorum”, %41’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.17’dir. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, öğrenme-öğretme sürecinin her aşamasının öğrencilerin katılımıyla yürütüldüğü görüşünü kısmen desteklemişlerdir. Yüzde oranlarına bakacak olursak, öğretmenlerin %76,9’u “kısmen katılıyorum” ve “katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu duruma dayanarak, öğretmenlerin çoğunluğunun bu görüşü desteklediği düşünülebilir. Öğretmenlerin bu maddeye yönelik görüşlerinin “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde olması, öğretmenlerin, öğretmen merkezli öğretim yöntemlerinden hali hazırda tam

olarak kopamadıkları ve bu yüzden öğrenme-öğretme sürecinin her aşamasının, öğrencinin katılımıyla yürütüldüğü görüşünü “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde destekledikleri düşünülebilir.

Tablo 11 incelendiğinde, “*Öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamları yaratılmaktadır*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %7,7’si “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %59’u “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.51’dir. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; anket formunu cevaplayan öğretmenlerin çoğunluğu, öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamları yaratıldığı görüşüne katılmışlardır. Bu duruma bakarak, yeni programın, öğrencinin kendi düşüncelerini rahatça ortaya koyarak özgüven duygusunu geliştirmesine katkı sağladığı söylenebilir.

Tablo 11 incelendiğinde, “*Öğrenme sürecinde öğrenciler aktiftirler*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %7,7’si “Katılmıyorum”, %35,9’u “Kısmen Katılıyorum”, %56,4’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.48’dir. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; örnekleme giren öğretmenlerin çoğunluğu, öğrenme sürecinde öğrencilerin aktif olduğunu düşünmektedirler. Bu durum, yeni programda öğrencinin öğrenme sürecinde, öğrenci merkezli eğitimin ruhuna uygun olarak, aktif bir katılım sağladığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 11 incelendiğinde, “*Öğrenme sürecinde öğrenciler tüm etkinlik ve uygulamalara katılmaya isteklidirler*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %12,8’i “Katılmıyorum”, %61,5’i “Kısmen Katılıyorum”, %25,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.12’dir. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, öğrenme sürecinde öğrencilerin tüm etkinlik ve uygulamalara katılmaya istekli oldukları görüşüne

kısmen katılmışlardır. Bu durumda, programda yer alan bazı etkinliklerin öğrencinin ilgi ve isteklerine cevap vermekten uzak olduğu için, öğrencinin katılmaya isteksiz olabildiği düşünülebilir.

“Programda yer alan etkinlik ve uygulamalar öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak niteliktedir” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %5,1’i “Katılmıyorum”, %43,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %51,3’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.46’dır. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; örnekleme giren öğretmenlerin çoğunluğu, programda yer alan etkinlik ve uygulamaların öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak nitelikte olduğu yönünde görüş birliğine varmışlardır. Kamber (2007) araştırmasında, öğrencilerin etkinliklerde proje üretmelerinin ve grup çalışmalarının, öğrenciler arasında iletişimi artırdığına yönelik sonuçlara ulaşmıştır. Ulaştığı bu sonuçlar araştırmacının bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Bu durum; öğretmenlerin, programda yer alan etkinlik ve uygulamaları, etkileşimi ve iletişimi artıracak nitelikte buldukları ve öğrenciler arasında etkileşim ve iletişimi olumlu yönde desteklediğini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 11 incelendiğinde, *“Yeni program öğrenciyi hazır bilgiye ulaştırmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yöneltmektedir”* maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %23,1’i “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %43,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.20’dir. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, yeni program öğrenciyi hazır bilgiye ulaştırmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yöneltmektedir görüşünü kısmen desteklemişlerdir. Yeni programın, öğrencinin hazır bilgiyi kaynak kitaplardan veya öğretmenden doğrudan alması ve ezberlemesi yerine bilginin kaynağına ulaşmanın yollarını öğrenciyi öğretmeyi esas aldığı görüşüne, “Katılıyorum” ve “Kısmen katılıyorum” cevabını verenlerin oranının %76,9 olduğu göz önüne alındığında, öğretmenlerin yeni program öğrenciyi hazır bilgiye ulaştırmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yöneltmektedir görüşüne katıldıkları söylenebilir. Aykaç ve Başar

(2005)'in çalışmalarında, Yeni Sosyal Bilgiler Eğitim Programının yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Yeni programın öğrenmeyi öğrenme felsefesine uygun olarak hazırlandığı görüşü araştırmacının bulgularını destekler niteliktedir. Bu duruma bakarak öğretmenlerin yeni programla birlikte öğrenme sürecine de önem verdikleri, öğrenciyi hazır bilgiyi almayı bekleyen pasif alıcı şeklinde görmemeye başladıkları şeklinde yorum yapılabilir. Ayrıca, öğrenmeyi öğrenmek için hazır bilgilere de ihtiyaç olduğu düşünülebilir. Rawitch (2007) öğrenmeyi öğrenmenin yanında hazır bilgiye de gereksinim olduğunu savunmuştur. Ona göre eğitimin belki de en önemli hedefi öğrencileri hayat boyu öğrenici haline getirmektir. Bazı insanlar bilginin çok çabuk eskidiğine ve önemini kaybettiğine inanırlar. Öğrenmeyi öğrenme ile hazır bilgiyi birbirinden ayırmak yanlış ve akılsızcadır. Çünkü bu ikisi tamamen birbiriyle ilişkilidir. Gençlerin nasıl öğreneceklerini bilmeye ve mevcut bir bilgi birikimine ihtiyaçları vardır. Öğrenmenin temeli olan bilgi için yada kendi kendilerine öğrenme için gerekli vasıtalara ihtiyaç duymazlarsa, kesinlikle hayat boyu öğrenici olamazlar.(Rawitch, 2007, s. 132)

Tablo 11 incelendiğinde, “*Öğrenmede öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmaktadır*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %20,5’i “Katılmıyorum”, %35,9’u “Kısmen Katılıyorum”, %43,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.23’dür. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, öğrenmede öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeylerinin dikkate alındığı görüşünü kısmen desteklemişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %79,5’inin “Kısmen katılıyorum” ve “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmeleri, öğrenmede öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeylerinin dikkate alındığını gösterir. Yeni programda konuların oluşturulmasında sarmal yaklaşımın esas alınması da öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeylerinin dikkate alınmasının amaçlandığını gösterir.

Tablo 11 incelendiğinde, “*Yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisi ön planda tutulmaktadır*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %28,2’si “Katılmıyorum”, %25,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %46,2’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin

aritmetik ortalaması 2.17'dir. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisinin ön planda tutulduğu görüşünü kısmen desteklemişlerdir. Ankete katılan öğretmenlerin %71,8'i “Kısmen katılıyorum” ve “Katılıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir. Bu durumda; öğretmenlerin yeni programda ders işleme sürecinde, öğrencilerin merak ve ilgisinin ön planda tutulduğunu düşündükleri söylenebilir.

Tablo 11 incelendiğinde, “*Yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar öğrenme sürecinin kendisine de önem verilmektedir*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %17,9'u “Katılmıyorum”, %46,2'si “Kısmen Katılıyorum”, %35,9'u “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.17'dir. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar, öğrenme sürecinin kendisine de önem verildiği görüşüne kısmen katılmışlardır. Bu durum, öğretmenlerin kazanımların hala süreçten daha fazla ön planda tutulduğunu düşündükleri şeklinde yorumlanabilir. Öğretmenlerin böyle düşünmelerinde hazırlanan kaynak kitapların ve ölçme araçlarının kazanımları daha fazla ön planda tutmaları etkili olmuş olabilir.

Tablo 11 incelendiğinde, “*Yeni programda öğrenci bilgiyi yapılandırabilmektedir*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %15,4'ü “Katılmıyorum”, %51,3'ü “Kısmen Katılıyorum”, %33,3'ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.17'dir. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, yeni programda öğrencinin bilgiyi yapılandırabildiği görüşüne kısmen katılmışlardır. “Kısmen Katılıyorum” görüşünde yığılma olmasının sebebi programın öğretmenler için olduğu kadar öğrenciler içinde yeni olmasının etkisi olabileceği düşünülebilir. Öğrencilerin yıllarca eğitim gördüğü geleneksel öğretmen merkezli öğretim yöntemlerinin etkisinde kalarak hazır bilgi

beklemekte olmasının bilgiyi yapılandıramamasına neden olmuş olabileceği şeklinde düşünülebilir.

5.4 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar:

Bu bölümde; “Yeni programda yer alan kazanımlara yönelik etkinliklerin planlanmasında ve uygulanmasında problemler var mıdır?” sorusuna yönelik öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerini almak için hazırlanmış, ankette yer alan 15 maddeye ilişkin frekans ve yüzde dağılımı tablo 12’da verilmiştir.

Tablo 12: Etkinliklerin Planlanması ve Uygulanmasında Yaşanan Güçlüklerle Yönelik Bulgular ve Yorumlar:

Etkinliklerin Planlanması Ve Uygulanmasında Yaşanan Güçlüklerle Yönelik Görüşler:	Hiçbir zaman		Ara sıra		Sık sık		Her zaman		X	SS
	f	%	f	%	f	%	f	%		
Etkinliklerin planlanması uzun zaman aldığı için, öğretmenin zaman problemiyle karşı karşıya kalma durumu	-	-	6	15,4	6	15,4	27	69,2	3,53	,75
Etkinlikler için gerekli olan kaynak ve materyalin temininde sıkıntı çekilmesi durumu	-	-	6	15,4	18	46,2	15	38,5	3,23	,70
Etkinliklerin uygulanmasına zamanın yetmemesi durumu	-	-	4	10,3	11	28,2	24	61,5	3,51	,68
Sınıf mevcutlarının etkinliklerin uygulanmasına elverişli olmama durumu	3	7,7	9	23,1	10	25,6	17	43,6	3,05	,99
Etkinlikler için gerekli bazı materyallerin tüm öğrenciler tarafından getirilmemesi durumu	-	-	13	33,3	15	38,5	11	28,2	2,94	,79
Etkinliklerin değerlendirme aşamasının öğretmenlerin çok zamanını alma durumu	-	-	2	5,1	8	20,5	29	74,4	3,69	,56
Programda öngörülen etkinliklerin öğrencilere kırtasiye yükü getirme durumu	-	-	7	17,9	16	41,0	16	41,0	3,23	,74
Etkinliklerin kırtasiye masraflarının, öğrencilerin etkinliklere katılma isteğini azaltma durumu	1	2,6	16	41,0	17	43,6	5	12,8	2,66	,73
Ders kitaplarında bulunan tüm etkinliklerin seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılma durumu	7	17,9	11	28,2	9	23,1	12	30,8	2,66	1,10
Benzer etkinliklerin öğrencinin sıkılmasına neden olma durumu	1	2,6	16	41,0	15	38,5	7	17,9	2,71	,79
Yapılan etkinlikleri öğrencilerin oyun gibi algılamaya durumu	3	7,7	13	33,3	16	41,0	7	17,9	2,69	,86

Tablo 12: Etkinliklerin Planlanması ve Uygulanmasında Yaşanan Güçlüklerle Yönelik Bulgular ve Yorumlar:

Etkinliklerin Planlanması Ve Uygulanmasında Yaşanan Güçlüklerle Yönelik Görüşler:	Hiçbir zaman		Ara sıra		Sık sık		Her zaman		X	SS
	f	%	f	%	f	%	f	%		
Etkinliklerin öğrencinin çevre şartlarına uygun olarak düzenlenememe durumu	2	5,1	14	35,9	14	35,9	9	23,1	2,76	,87
Sınıfların fiziki durumunun etkinliklerin uygulanması için elverişli olmama durumu	-	-	9	23,1	12	30,8	18	46,2	3,23	,80
Öğrencilerin ekonomik durumlarının programın öngördüğü etkinliklere katılmak için yeterli olmama durumu	5	12,8	11	28,2	13	33,3	10	25,6	2,71	,99
Yeni programın öngördüğü etkinliklerin uygulanması esnasında, disiplin sorununun ortaya çıkma durumu	8	20,5	14	35,9	8	20,5	9	23,1	2,46	1,07

Tablo 12 incelendiğinde, “Etkinliklerin planlanması uzun zaman aldığı için, öğretmenin zaman problemiyle karşı karşıya kalma durumu” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %15,4’ü “Ara sıra”, %15,4’ü “Sık sık”, %69,2’si “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Hiçbir zaman” şeklinde görüş belirten olmamıştır. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.53’dür. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Her zaman” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, etkinliklerin planlanması uzun zaman aldığı için, öğretmenin zaman problemiyle karşı karşıya kaldıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durum; öğretmenlerin etkinliklerin planlanması aşamasında zaman problemi yaşadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 12 incelendiğinde, “Etkinlikler için gerekli olan kaynak ve materyalin temininde sıkıntı çekilmesi durumu” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %15,4’ü “Ara sıra”, %46,2’si “Sık sık”, %38,5’i “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Hiçbir zaman” şeklinde görüş belirten olmamıştır. Bu maddeye ilişkin olarak Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.23’dür. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Sık sık” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, etkinlikler için

gerekli olan kaynak ve materyalin temininde sıkıntı çekilmesi durumuna yönelik olarak sık sık bu problemi yaşadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Çelikcan (2005) sosyal bilgiler öğretmenleri üzerinde yaptığı çalışmada görsel materyallerin okullarda bulunmadığı için öğretmenler tarafından kullanılmadığı sonucuna ulaşmıştır. Arslantaş (2006) yaptığı çalışmada, etkinliklerin ve ünitelerin öğretimi için gerekli materyal ve öngörülen sürenin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kamber (2007)'in çalışmasında benzer sıkıntıların yaşandığı ortaya konulmuştur. Bu duruma bakarak, öğretmenlerin etkinlikler için gerekli kaynak ve materyalin temininde sıkıntı çektikleri ve bu sıkıntıların temel nedeni olarak okulların yeterli kaynak ve materyalle donatılmamış olması gösterilebilir.

Tablo 12 incelendiğinde, “*Etkinliklerin uygulanmasına zamanın yetmemesi durumu*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %10,3’ü “Ara sıra”, %28,2’si “Sık sık”, %61,5’i “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Hiçbir zaman” şeklinde görüş belirtilmemiştir. Bu maddeye ilişkin olarak Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.51’dir. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Her zaman” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, etkinliklerin uygulanmasında zamanın yetmediği görüşünde birleşmişlerdir. Kamber (2007)'in yaptığı çalışmada, sosyal bilgiler etkinliklerinin uygulanabilmesi için ayrılan zamanın yeterli olmadığına dair bulgusu, çalışmada ulaşılan bulgularla paralellik göstermektedir. Bu durum; öğretmenlerin etkinliklerin uygulanmasında zaman problemi yaşadıkları şeklinde yorumlanabilir. Yeni müfredatla birlikte sürecin ön plana çıkarılmasına rağmen, mevcut ders saatinin arttırılmamış olmasının bu sıkıntıya neden olabileceği düşünülmektedir.

Tablo 12 incelendiğinde, “*Sınıf mevcutlarının etkinliklerin uygulanmasına elverişli olmama durumu*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %7,7’si “Hiçbir zaman”, %23,1’i “Ara sıra”, %25,6’sı “Sık sık”, %43,6’sı “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.05’dir. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Sık sık” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, sınıf mevcutlarının etkinliklerin uygulanmasına elverişli olmadığını düşünmektedirler. “Sık sık” ve “Her zaman” yönünde görüş belirten öğretmenler, araştırmaya katılan öğretmenlerin %69,2’sini oluşturmaktadır.

Gömlüksiz (2005)'in araştırmasında eğitim ortamının, programda öngörülen etkinlikleri gerçekleştirmeye uygun olmadığı yönündeki bulgusu, araştırmacının bulgusunu destekler niteliktedir. Eğitim ortamları programın uygulamadaki etkililiğinde önemli yer tutmaktadır. Etkinliklerin ön görülen amaçlarına ulaşması için uygun ortamın sağlanmaması, etkinliklerin amacına ulaşmasını güçleştirebilir ve bu yüzden öğretmenler programa karşı olumsuz tutum sergileyebilir.

Tablo 12 incelendiğinde, *“Etkinlikler için gerekli bazı materyallerin tüm öğrenciler tarafından getirilmemesi durumu”* maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %33,3'ü “Ara sıra”, %38,5'i “Sık sık”, %28,2'si “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Hiçbir zaman” şeklinde görüş belirten olmamıştır.

Bu maddeye ilişkin olarak Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2,94'dür. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Sık sık” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, etkinlikler için gerekli bazı materyallerin tüm öğrenciler tarafından getirilmemesi durumunu sık sık yaşanan bir problem olarak görmüşlerdir. Velilerin yeni program hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları araştırmanın altıncı alt probleminde ortaya koyulmuştur. Polat (2006) çalışmasında velilerin program hakkında yeterli bilgi sahibi olmadığı ve sosyo ekonomik düzeyinin de programı uygulama konusunda sıkıntı yarattığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonucu da ele alarak, etkinliklerin sosyo ekonomik düzeyi düşük olan velilere ekonomik anlamda ek yük getirdiği, velilerin materyal konusunda öğrencilere destek olmadıkları düşünülebilir.

Tablo 12 incelendiğinde, *“Etkinliklerin değerlendirme aşamasının öğretmenlerin çok zamanını alma durumu”* maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %5,1'i “Ara sıra”, %20,5'i “Sık sık”, %74,4'ü “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Hiçbir zaman” şeklinde görüş belirten olmamıştır. Bu maddeye ilişkin olarak Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 3,69'dur. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Her zaman” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, etkinliklerin değerlendirme aşamasının öğretmenlerin çok zamanını alma durumunu, her zaman yaşadıkları bir problem olarak görmüşlerdir. EARGED (2006) yaptığı araştırmasında araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin tamamına yakını

ölçme ve değerlendirmenin zaman alıcı olduğunu belirtmektedirler. Erdal'ın (2007) sınıf öğretmenleri üzerinde yaptığı çalışmasında yeni müfredatta yer alan ölçme değerlendirme araçlarının zaman yetersizliğinden dolayı tam olarak uygulanmadığı ve zaman problemiyle karşılaşıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç araştırmacının bulgusunu destekler niteliktedir. Bu bulgulardan hareketle, etkinliklerin değerlendirilmesi için gerekli ölçütlerin hazırlanması ve bu ölçüte göre çalışmaların değerlendirilmesi, uzun zaman gerektiren bir çalışma olduğu halde, programda ayrı bir zaman tanınmadığı için, etkinliklerin değerlendirilmesinin programın öngördüğü şekilde yapılamadığı ve değerlendirme sürecinin sekteye uğradığı söylenebilir.

Tablo 12 incelendiğinde, “*Programda öngörülen etkinliklerin öğrencilere kırtasiye yükü getirme durumu*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %17,9’u “Ara sıra”, %41’i “Sık sık”, %41’i “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Hiçbir zaman” şeklinde görüş belirten olmamıştır. Bu maddeye ilişkin olarak Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.23’dür. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Sık sık” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, programda öngörülen etkinliklerin öğrencilere kırtasiye yükü getirme durumunu sık sık yaşadıkları bir problem olarak görmüşlerdir. Örnekleme giren öğretmenlerin %82’sinin “sık sık” ve “her zaman” yönünde görüş belirtmeleri, programda öngörülen etkinliklerin öğrencilere kırtasiye yükü getirdiği düşünülebilir. Bu durum, sosyo ekonomik düzeyi yüksek öğrencilerin etkinliklere katılımını artırırken, sosyo ekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerin katılımını güçleştireceği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 12 incelendiğinde, “*Etkinliklerin kırtasiye masraflarının, öğrencilerin etkinliklere katılma isteğini azaltma durumu*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %2,6’sı “Hiçbir zaman” %41’i “Ara sıra”, %43,6’sı “Sık sık”, %12,8’i “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.66’dır. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Sık sık” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, etkinliklerin kırtasiye masraflarının, öğrencilerin etkinliklere katılma isteğini azalttığı yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu

durum; etkinliklerin kırtasiye masraflarının, öğrencilerin etkinliklere katılma düzeyini olumsuz etkilediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 12 incelendiğinde, “*Ders kitaplarında bulunan tüm etkinliklerin seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılma durumu*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %17,9’u “Hiçbir zaman” %28,2’si “Ara sıra”, %23,1’i “Sık sık”, %30,8’i “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.66’dır. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Sık sık” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, ders kitaplarında bulunan tüm etkinliklerin seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılma durumunu bir problem olarak görmüşlerdir. Bu durum; öğretmenlerin, ders kitaplarında yer alan etkinliklerin seçim yapılmaksızın kullanılmasını sık sık yaşanan bir problem olarak gördükleri ve öğretmenlerin kendi yaratıcılıklarını kullanarak çevre koşullarına göre yeni etkinlikler üretmeye gitmedikleri şeklinde yorumlanabilir. Öğretmenlerin kendi aralarında örgütlenerek ürettikleri etkinlikleri paylaşmaları etkinlik alternatiflerini arttıracak ve öğretmen kendi koşullarına uygun etkinlikler arasında seçim yapma imkânı bulabilecektir.

Tablo 12’de görüldüğü gibi, “*Benzer etkinliklerin öğrencinin sıkılmasına neden olma durumu*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %2,6’sı “Hiçbir zaman” %41’i “Ara sıra”, %38,5’i “Sık sık”, %17,9’u “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.71’dir. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Sık sık” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; öğrencinin ilgi ve merakının ön plana alınmadan hazırlanan benzer nitelikteki etkinliklerin öğrencilerin sıkılmasına neden olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 12’de görüldüğü gibi, “*Yapılan etkinlikleri öğrencilerin oyun gibi algılama durumu*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %7,7’si “Hiçbir zaman” %33’ü “Ara sıra”, %41’i “Sık sık”, %17,9’u “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.69’dur. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Sık sık” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, yapılan etkinlikleri öğrencilerin oyun gibi algıladıklarını

düşünmektedirler. Ekinci (2007)'nin çalışmasında, bazı etkinliklerin öğrencilere hitap etmediği sonucuna varılmıştır. Etkinliğin amacını öğrencinin kavrayamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç araştırmacının bulgularıyla paralellik göstermektedir. Bu durumdan hareketle, etkinliklerin amacının açıkça öğrenciye kavratılmamasının öğrencilerin etkinlikleri oyun gibi algılamalarına neden olduğu düşünülebilir. Bu durumun önüne geçmek için etkinliklerin uygulanması aşamasında gerçek yaşamla ilişkilendirme ön plana çıkmaktadır.

Tablo 12'de görüldüğü gibi, "*Etkinliklerin öğrencinin çevre şartlarına uygun olarak düzenlenememe durumu*" maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %5,1'i "Hiçbir zaman" %35,9'u "Ara sıra", %35,9'u "Sık sık", %23,1'i "Her zaman" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.76'dır. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının "Sık sık" düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, etkinliklerin öğrencinin çevre şartlarına uygun olarak düzenlenemediği görüşünde birleşmişlerdir. Öğretmenlerin çevre şartlarına uygun olmayan etkinlikleri değiştirerek yeni etkinlikler üretmek yerine, çevre şartlarına uygun hazır etkinliklerin verilmesi yönünde beklenti içinde oldukları da düşünülebilir.

Tablo 12'de görüldüğü gibi, "*Sınıfların fiziki durumunun etkinliklerin uygulanması için elverişli olmama durumu*" maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %23,1'i "Ara sıra", %30,8'i "Sık sık", %46,2'si "Her zaman" şeklinde görüş belirtmişlerdir. "Hiçbir zaman" şeklinde görüş belirten olmamıştır. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.23'dür. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının "Sık sık" düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, sınıfların fiziki durumunun etkinliklerin uygulanması için elverişli olmadığı görüşüne katılmışlardır. Kamber (2007)'in yaptığı çalışmada, okulun fiziki şartlarının kötü olmasının, etkinlik ve uygulamaları olumsuz etkilediğine yönelik ulaştığı bulgular, araştırmacının bulguları ile paralellik göstermektedir. Okullardaki mevcut fiziki duruma bakacak olursak sınıflar eski programa uygun olarak hazırlanmıştır. Fakat yeni program için etkinliklerin rahatlıkla uygulanabileceği, mültimedya ortamlara kolayca ulaşılabilecek, bilgiye ulaşma imkanlarının olduğu

sınıflar öngörülmektedir. Yeni programın gerektirdiği alt yapının okullarda düzenlenmesinin, mevcut şartlarda kısa bir sürede gerçekleşmeyeceği için, öğretmenlerin bir süre daha bu problemlerle karşı karşıya kalacakları düşünülebilir.

Tablo 12 incelendiğinde, “*Öğrencilerin ekonomik durumlarının programın öngördüğü etkinliklere katılmak için yeterli olmama durumu*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %12,8’i “Hiçbir zaman” %28,2’si “Ara sıra”, %33,3’ü “Sık sık”, %25,6’sı “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.71’dir. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Sık sık” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, öğrencilerin ekonomik durumlarının programın öngördüğü etkinliklere katılmak için yeterli olmadığı görüşüne katılmışlardır. Öğretmenlerin, öğrencilerin ekonomik durumlarının etkinliklere katılmak için yeterli olmamasını bir problem olarak görmelerinin sebebi, etkinlikleri sadece kırtasiyeden alınan malzemelerle yapılan bir öğretim uygulaması olarak görmelerinden kaynaklandığı düşünülebilir. Öğretmenlerin böyle düşünmelerinde programı tam olarak kavrayamamaları ve programın uygulanması ile ilgili yeterli hizmet içi eğitim almadıklarından kaynaklanmış olabileceği söylenebilir.

Tablo 12 incelendiğinde, “*Yeni programın öngördüğü etkinliklerin uygulanması esnasında, disiplin sorununun ortaya çıkma durumu*” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin %20,5’i “Hiçbir zaman” %35,9’u “Ara sıra”, %20,5’i “Sık sık”, %23,1’i “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.46’dır. Bu değer, öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamasının “Ara sıra” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, yeni programın öngördüğü etkinliklerin uygulanması esnasında, disiplin sorununun ortaya çıkma durumunun çok yaşanan bir problem olmasa da ara sıra yaşanan bir problem olduğunu düşünmektedirler.

5.5 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar:

Bu bölümde; “Öğretmenler yeni programda yer alan öğretim yöntemlerine uygulamalarında ne ölçüde yer vermektedirler?” sorusuna yönelik öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Öğretmenlerin kullandıkları yöntemler hakkında

görüşlerini almak için hazırlanmış, ankette yer alan 13 maddeye ilişkin frekans ve yüzde dağılımı tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13: Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilecek Uygulama ve Yöntem-Tekniklere Yönelik Bulgular:

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilecek Uygulama ve Yöntem-Teknikler	Yeni programda daha Çok yer veriyorum		Eski programda Daha çok yer veriyordum		Boş (hiç kullanmam)	
	f	%	f	%	f	%
Alan gezisi	20	51,3	5	12,8	14	35,9
Anlatım	2	5,1	37	94,9	-	-
Soru-cevap	13	33,3	26	66,7	-	-
Beyin fırtınası	23	59,0	16	41,0	-	-
Örnek olay	24	61,5	14	35,9	1	2,6
Şiir, öykü yazma	31	79,5	5	12,8	3	7,7
Yaratıcı drama	34	87,2	3	7,7	2	5,1
Resim hakkında konuşma	36	92,3	2	5,1	1	2,6
Kavram haritası oluşturma	36	92,3	3	7,7	-	-
Görsel imge oluşturma	33	84,6	6	15,4	-	-
Poster, afiş hazırlama	36	92,3	2	5,1	1	2,6
Görüşme geliştirme	33	84,6	3	7,7	3	7,7
Günlük yaşamla ilişkilendirme	32	82,1	6	15,4	1	2,6
Kendini değerlendirme	33	84,6	3	7,7	3	7,7
Yordama	33	84,6	2	5,1	4	10,3
Günlük tutma	31	79,5	1	2,6	7	17,9

Tablo 13 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir uygulamalar, yöntem-tekniplerden “alan gezisi” ne ilişkin olarak, örneklemdeki öğretmenlerin %51,3’ü “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %12,8’i “Eski programda daha çok yer veriyordum”, %35,9’u ise boş bırakarak hiç kullanmadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin alan gezisi yöntemine yeni programda daha çok yer vermeye başladıkları şeklinde yorumlanabilir. Fakat araştırmaya katılan öğretmenlerin %35 gibi büyük bir çoğunluğunun bu maddeyi boş bırakması, alan gezisi yönteminin uygulanması aşamasında problemlerin olduğunu gösterir niteliktedir. Alan gezisi için gerekli bürokratik işlemlerin çok uzun zaman alması, yöneticilerin gezilere yönelik olumsuz tutum sergilemesi, alan gezilerinin maddi sıkıntısı olan öğrencilere hitap edememesi, ve ders saatinin bu tür uygulamalar için yetersiz olması gibi olumsuz faktörlerden dolayı, öğretmenlerin bu yöntemle çok fazla yönelmedikleri düşünülebilir. Mazman (2007) yaptığı çalışmada, sosyal bilgiler derslerinde, gezi-gözlem metodunun etkili bir biçimde uygulanmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç araştırmacının bulgusu ile paralellik göstermektedir. Açıköz (2006) deneysel çalışmada, gezi-gözlem yöntemi kullanılarak işlenen dersin başarıyı artırması bakımından, geleneksel öğretim yönteminden daha etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Tablo 13 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir uygulamalar, yöntem-tekniplerden “anlatım” yöntemine ilişkin olarak örneklemdeki öğretmenlerin %5,1’i “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %94,9’u “Eski programda daha çok yer veriyordum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin “anlatım” yöntemine eski programda daha fazla yer verdiklerini göstermektedir. Demirezen (2001) çalışmada sosyal bilgiler dersinde en sık kullanılan yöntem tekniklerin başında anlatım yönteminin geldiği bulgusuna ulaşırken, Yeni programın uygulanmaya başlanması ile birlikte anlatım yöntemini çok sık kullanmadıkları görülmektedir. Bu duruma bakarak, öğretmenlerin yeni programın felsefesine dayalı olarak, aktif olmaktan çok artık öğrenciyi aktif kılmaya başladıkları düşünülebilir.

Tablo 13 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir uygulamalar, yöntem-tekniplerden “soru cevap” yöntemine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %33,3’ü “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %66,7’si

“Eski programda daha çok yer veriyordum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin soru cevap yöntemine eski programda daha fazla yer verdiklerini gösterir. Bu sonuç, öğretmenlerin eski programda öğretmen merkezli öğretim yöntemine dayalı olarak sık sık başvurdukları soru cevap yöntemini, yeni programla birlikte daha az kullanmaya başladıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 13 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir uygulamalar, yöntem-tekniplerden “beyin fırtınası” yöntemine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %59’u “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %41’i “Eski programda daha çok yer veriyordum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu duruma göre, öğretmenler beyin fırtınası yöntemine yeni programda daha fazla yer vermektedirler.

Tablo 13 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir uygulamalar, yöntem-tekniplerden “örnek olay incelemesi” yöntemine ilişkin olarak örneklemdeki öğretmenlerin %61,5’i “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %35,9’u “Eski programda daha çok yer veriyordum”, %2,6’sı ise boş bırakarak hiç kullanmadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin örnek olay incelemesi yöntemine yeni programda daha çok yer verdiklerini gösterir.

Tablo 13 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir uygulamalar, yöntem-tekniplerden “Şiir, öykü yazma” ya ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %79,5’i “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %12,8’i “Eski programda daha çok yer veriyordum”, %7,7’si ise boş bırakarak hiç kullanmadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin şiir, öykü yazma yöntemine yeni programda daha çok yer verdiklerini gösterir.

Tablo 13 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir uygulamalar, yöntem-tekniplerden “yaratıcı drama” ya ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %87,2’si “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %7,7’si “Eski programda daha çok yer veriyordum”, %5,1’i ise boş bırakarak hiç kullanmadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemine yeni programda daha çok yer verdikleri ve programın felsefesine uygun olarak öğrenciyi daha aktif kıldıkları şeklinde yorumlanabilir. Yurtalan (2005) 6.sınıf sosyal bilgiler dersi öğrencileri üzerinde yaptığı deneysel çalışmasında, sosyal bilgiler

konularının öğretiminde drama yönteminin, öğrencilerin öğrenme düzeylerini artıracığı sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışma da göz önünde bulundurularak öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemini kullanmalarının öğrencinin başarısını arttıracığı düşünülebilir.

Tablo 13 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir uygulamalar, yöntem-tekniplerden “Resim hakkında konuşma” yöntemine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %92,3’ü “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %5,1’i “Eski programda daha çok yer veriyordum”, %2,6’sı ise boş bırakarak hiç kullanmadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin “resim hakkında konuşma” yöntemine yeni programda daha çok yer verdiklerini göstermektedir. Sosyal bilgiler 6.sınıf öğrenci ders kitaplarında, resim hakkında konuşma tekniğine sık sık yer verilmesinin, öğretmenlerin bu tekniği yeni programda daha çok kullanmalarında önemli bir faktör olduğu düşünülebilir.

Tablo 13 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir uygulamalar, yöntem-tekniplerden “Kavram haritası oluşturma” yöntemine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %92,3’ü “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %7,7’si “Eski programda daha çok yer veriyordum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin “kavram haritası oluşturma” yöntemine yeni programda daha fazla yer verdiklerini gösterir. Sosyal bilgiler öğrenci çalışma kitaplarında verilen kavram haritaları, öğretmenlerin bu yöntemi kullanma oranını olumlu yönde etkilemiş olabilir.

Tablo 13 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir uygulamalar, yöntem-tekniplerden “Görsel imge oluşturma” yöntemine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %84,6’sı “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %15,4’ü “Eski programda daha çok yer veriyordum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin “görsel imge oluşturma” ya yeni programda daha fazla yer verdiklerini göstermektedir.

Tablo 13 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir uygulamalar, yöntem-tekniplerden “Poster, afiş hazırlama” ya ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %92,3’ü “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %5,1’i “Eski programda daha çok yer veriyordum”, %2,6’sı ise boş bırakarak hiç

kullanmadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durumda, öğretmenlerin “poster, afiş hazırlama” ya yeni programda daha çok yer verdikleri söylenebilir.

Tablo 13’de görüldüğü gibi, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılacak uygulama, yöntem-tekniklerden “Görüşme geliştirme” ye ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %84,6’sı “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %7,7’si “Eski programda daha çok yer veriyordum”, %7,7’si ise boş bırakarak hiç kullanmadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin “görüşme geliştirme” yöntemine yeni programda daha çok yer verdiklerini gösterir.

Tablo 13’de görüldüğü gibi, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılacak uygulama, yöntem-tekniklerden “günlük yaşamla ilişkilendirme” ye ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %82,1’i “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %15,4’ü “Eski programda daha çok yer veriyordum”, %2,6’sı ise boş bırakarak hiç kullanmadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durumda, öğretmenlerin “günlük yaşamla ilişkilendirme” ye yeni programda daha çok yer verdikleri söylenebilir.

Tablo 13’de görüldüğü gibi, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılacak uygulama, yöntem-tekniklerden “Kendini değerlendirme” ye ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %84,6’sı “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %7,7’si “Eski programda daha çok yer veriyordum”, %7,7’si ise boş bırakarak hiç kullanmadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin “kendini değerlendirme” ye yeni programda daha çok yer verdiklerini gösterir.

Tablo 13’de görüldüğü gibi, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılacak uygulama, yöntem-tekniklerden “Yordama” ya ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %84,6’sı “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %5,1’i “Eski programda daha çok yer veriyordum”, %10,3’ü ise boş bırakarak hiç kullanmadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durumda, öğretmenlerin “yordama” ya yeni programda daha çok yer verdikleri söylenebilir.

Tablo 13’de görüldüğü gibi, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılacak uygulama, yöntem-tekniklerden “Günlük tutma” ya ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %79,5’i “Yeni programda daha çok yer veriyorum”, %2,6’sı “Eski

programda daha çok yer veriyordum”, %17,9’u ise boş bırakarak hiç kullanmadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin “günlük tutma” ya yeni programda daha çok yer verdiklerini gösterir.

5.6 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar:

Bu bölümde; “Yapılan etkinliklerle doğrudan verilmesi planlanan beceriler ne ölçüde kazandırılmaktadır?” sorusuna yönelik öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerini almak için hazırlanmış, ankette yer alan 7 maddeye ilişkin frekans ve yüzde dağılımı tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14: 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Doğrudan Verilmesi Öngörülen Becerilerin Kazandırılma Düzeyine Yönelik Bulgular:

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Doğrudan Verilmesi Öngörülen Becerilerin Kazandırılma	Hiç		Kısmen		Büyük Ölçüde		Tamamen		X	SS
	f	%	f	%	f	%	f	%		
Yapılan etkinlikler öğrencilerin yaratıcı düşünme becerisini geliştirmektedir	1	2,6	11	28,2	25	64,1	2	5,1	2,71	,60
Etkinlikler öğrencileri araştırmaya yönlendirerek araştırma becerisini kazanmalarını sağlamaktadır	-	-	14	35,9	13	33,3	12	30,8	2,94	,82
Yapılan etkinlikler öğrencinin girişimcilik becerisini artırmaktadır	-	-	10	25,6	20	51,3	9	23,1	2,97	,70
Etkinliklerle öğrenciler bilimsel genelleme yapma becerisini kazanmaktadırlar	2	5,1	15	38,5	18	46,2	4	10,3	2,61	,74
Yapılan etkinliklerle öğrenciler harita okuma ve atlas kullanma becerilerini kazanmaktadırlar	2	5,1	10	25,6	19	48,7	8	20,5	2,84	,081
Yapılan etkinlikler öğrencilerin akıl yürütme becerisini geliştirecek niteliktedir	1	2,6	11	28,2	20	51,3	7	17,9	2,84	,74
Yapılan etkinliklerle öğrenciler sosyal katılım becerisini kazanmaktadırlar	-	-	11	28,2	21	53,8	7	17,9	2,89	,68

Tablo 14 incelendiğinde, “Yapılan etkinlikler öğrencilerin yaratıcı düşünme becerisini geliştirmektedir” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %2,6’sı “Hiç”, %28,2’si “Kısmen”, %64,1’i “Büyük ölçüde”, %5,1’i “Tamamen” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinin aritmetik

ortalaması2.71'dir. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Büyük ölçüde” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu duruma göre, öğretmenler, yapılan etkinliklerin öğrencilerin yaratıcı düşünme becerisini büyük ölçüde geliştirdiğini düşünmektedirler. Ülkü (2006)'nın sosyal bilgiler öğrencilerinin görüşlerine dayalı olarak yaptığı çalışmasında, yeni sosyal bilgiler öğretim programının doğrudan verilmesinin, öngörülen becerilerin kazandırılmasında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç tablo 14' de yer alan yedi maddeden elde edilen bulguları destekler niteliktedir.

Tablo 14 incelendiğinde, “*Etkinlikler öğrencileri araştırmaya yönlendirerek araştırma becerisini kazanmalarını sağlamaktadır*” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %35,9'u “Kısmen”, %33,3'ü “Büyük ölçüde”, %30,8'i “Tamamen” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Hiç” yönünde görüş belirten olmamıştır. Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması2.94'dür. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Büyük ölçüde” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu duruma göre, öğretmenler, yapılan etkinliklerin öğrencileri araştırmaya yönlendirerek, araştırma becerisini kazanmalarını sağladığını düşünmektedirler. Bu duruma bakarak programın araştırma becerisini kazandırmada etkili olduğu söylenebilir

Tablo 14 incelendiğinde, “*Yapılan etkinlikler öğrencinin girişimcilik becerisini arttırmaktadır*” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %25,6'sı “Kısmen”, %51,3'ü “Büyük ölçüde”, %23,1'i “Tamamen” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “hiç” yönünde görüş belirten olmamıştır. Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması2.97'dir. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Büyük ölçüde” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu durum, öğretmenlerin, yapılan etkinliklerin öğrencilerin girişimcilik becerisini büyük ölçüde arttırdığını düşündükleri şeklinde yorumlanabilir. Bu duruma bakarak programın, girişimcilik becerisini kazandırmada etkili olduğu söylenebilir

Tablo 14 incelendiğinde, “*Etkinliklerle öğrenciler bilimsel genelleme yapma becerisini kazanmaktadırlar*” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %5,1'i “Hiç”, %38,5'i “Kısmen”, %46,2'si “Büyük ölçüde”, %10,3'ü “Tamamen” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması2.61'dir. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Büyük ölçüde” düzeyinde

olduğunu göstermektedir. Bu duruma göre, öğretmenler, etkinliklerle öğrencilerin bilimsel genelleme yapma becerisini büyük ölçüde kazandıklarını düşünmektedirler. Bu duruma bakarak programının bilimsel genelleme yapma becerisini kazandırmada etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 14 incelendiğinde, “*Yapılan etkinliklerle öğrenciler harita okuma ve atlas kullanma becerilerini kazanmaktadırlar*” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %5,1’i “Hiç”, %25,6’sı “Kısmen”, %48,7’si “Büyük ölçüde”, %20,5’i “Tamamen” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.84’dür. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Büyük ölçüde” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu durum, öğretmenlerin, yapılan etkinliklerle öğrencilerin harita okuma ve atlas kullanma yapma becerisini büyük ölçüde kazandıklarını düşündükleri şeklinde yorumlanabilir. Bu duruma bakarak, programın harita okuma ve atlas kullanma becerisini kazandırmada etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 14 incelendiğinde, “*Yapılan etkinlikler öğrencilerin akıl yürütme becerisini geliştirecek niteliktedir*” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %2,6’sı “Hiç”, %28,2’si “Kısmen”, %51,3’ü “Büyük ölçüde”, %17,9’u “Tamamen” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.84’dür. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Büyük ölçüde” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu durum, öğretmenlerin, yapılan etkinliklerin öğrencilerin akıl yürütme becerisini büyük ölçüde geliştirecek nitelikte olduğunu düşündükleri şeklinde yorumlanabilir. Bu duruma bakarak, programın akıl yürütme becerisini kazandırmada etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 14 incelendiğinde, “*Yapılan etkinliklerle öğrenciler sosyal katılım becerisini kazanmaktadırlar*” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %28,2’si “Kısmen”, %53,8’i “Büyük ölçüde”, %17,9’u “Tamamen” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Hiç” yönünde görüş belirten olmamıştır. Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.89’dür. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Büyük ölçüde” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu duruma göre, öğretmenler, yapılan etkinliklerle öğrencilerin sosyal katılım becerisini büyük ölçüde kazandıklarını düşünmektedirler. Bu duruma bakarak programın sosyal katılım becerisini kazandırmada etkili olduğu söylenebilir.

5.7 Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar:

Bu bölümde; “Yeni programın uygulanmasında karşılaşılan başlıca güçlükler nelerdir?” Sorusuna yönelik öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerini almak için hazırlanmış, ankette yer alan 9 maddeye ilişkin frekans ve yüzde dağılımı tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 15:Yeni Programın Uygulanmasında Karşılaşılan Güçlüklerin Sıklık Derecesine Yönelik Bulgular:

Aşağıda verilen durumlar sizce ne sıklıkta problem oluşturmaktadır?	Hiçbir zaman		Ara sıra		Sık sık		Her zaman	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Haftalık ders saatinin, programın uygulanması için yeterli olmaması durumu	2	5,1	3	7,7	7	17,9	27	69,2
Yöneticilerin yeni programın anlayışı hakkında yeterli bilgi sahibi olmama durumu	7	17,9	8	20,5	11	28,2	13	33,3
Öğretmenlerin yeni programın anlayışı hakkında bilgi sahibi olmama durumu	3	7,7	19	48,7	12	30,8	5	12,8
Öğretmenlerin programın getirdiği yeni yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgi sahibi olmama durumu	5	12,8	16	41,0	10	25,6	8	20,5
Öğretmenlerin eski alışkanlıklarından vazgeçmek istememesi durumu	8	20,5	11	28,2	13	33,3	7	17,9
Velilerin yeni program hakkında bilgi sahibi olmama durumu	3	7,7	8	20,5	17	43,6	11	28,2
Çevre imkânlarının programın uygulanmasına elverişli olmama durumu	3	7,7	10	25,6	14	35,9	12	30,8
Okulların araç gereç ve teknolojilerinin yeni programın uygulanmasına elverişli olmama durumu	3	7,7	5	12,8	13	33,3	18	46,2
Okulların fiziki durumunun yeni programı uygulamaya elverişli olmaması durumu	4	10,3	5	12,8	14	35,9	16	41,0

Tablo 15 incelendiğinde, “Haftalık ders saatinin, programın uygulanması için yeterli olmaması durumu” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %5,1’i “Hiçbir zaman”, %7,7’si “Ara sıra”, %17,9’u “Sık sık”, %69,2’si “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinin

aritmetik ortalaması 3.51'dir. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Her zaman” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu durum, öğretmenlerin, haftalık ders saatinin, programın uygulanması için yeterli olmadığını düşündüklerini gösterir. EARGED (2006)'in 6. sınıf sosyal bilgiler öğretim programını değerlendirmeye yönelik çalışmasında, araştırmaya katılan öğretmenlerin, zaman yetersizliğini en çok sosyal bilgilerde bir sorun olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç araştırmacının bulgusunu destekler niteliktedir.

Tablo 15 incelendiğinde, “*Yöneticilerin yeni programın anlayışı hakkında yeterli bilgi sahibi olmama durumu*” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %17,9'u “Hiçbir zaman”, %20,5'i “Ara sıra”, %28,2'si “Sık sık”, %33,3'ü “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.76'dır. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Sık sık” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu duruma göre, öğretmenler, yöneticilerin yeni programın anlayışı hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıklarını düşünmektedirler. Bu bulguya bakarak, yöneticilere programla ilgili yeterli hizmet içi eğitim verilmediği düşünülebilir.

Tablo 15 incelendiğinde, “*Öğretmenlerin yeni programın anlayışı hakkında bilgi sahibi olmama durumu*” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %7,7'si “Hiçbir zaman”, %48,7'si “Ara sıra”, %30,8'i “Sık sık”, %12,8'i “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.48'dir. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Ara sıra” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu durum, araştırmaya katılan öğretmenlerin, yeni programın anlayışı hakkında, öğretmenlerin yeterli bilgi sahibi olmama durumunu ara sıra yaşanan bir problem olarak gördükleri şeklinde yorumlanabilir. EARGED (2006)' in araştırması sonucunda, öğretmenlerin sosyal bilgiler öğretim programını yeterince anlamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Demirel ve Arslan (2007) yaptıkları çalışmada, öğretmenlerin programı iyi anlayamadıkları ve benimseyemedikleri için geleneksel yöntemlerden kopmadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Bu durumda öğretmenlerin yeni programın anlayışı hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıkları için benimseyemedikleri, yapılandırmacı anlayışa uygun öğretim yapmadıkları için de bu durumun programın başarısını önemli ölçüde etkileyeceği düşünülebilir.

Tablo 15’de görüldüğü üzere, “*Öğretmenlerin programın getirdiği yeni yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgi sahibi olmama durumu*” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %12,8’i “Hiçbir zaman”, %41’i “Ara sıra”, %25,6’sı “Sık sık”, %20,5’i “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.53’dür. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Ara sıra” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu duruma bakarak, öğretmenlerin, programın getirdiği yeni yöntem ve teknikler hakkında öğretmenlerin yeterli bilgi sahibi olmama durumunu ara sıra yaşanan bir problem olarak gördükleri söylenebilir. Öğretmenlerin yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerle ilgili yeterli bilgi sahibi olmamasının, bu konuda öğretmenlere herhangi bir hizmet içi eğitim verilmemiş olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Tablo 15’de görüldüğü üzere, “*Öğretmenlerin eski alışkanlıklarından vazgeçmek istememesi durumu*” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %20,5’i “Hiçbir zaman”, %28,2’si “Ara sıra”, %33,3’ü “Sık sık”, %17,9’u “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.48’dir. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Ara sıra” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu durum, araştırmaya katılan öğretmenlerin, öğretmenlerin eski alışkanlıklarından vazgeçmek istememesi durumunu, ara sıra yaşanan bir problem olarak gördüklerini gösterir.

Tablo 15 incelendiğinde, “*Velilerin yeni program hakkında bilgi sahibi olmama durumu*” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %7,7’si “Hiçbir zaman”, %20,5’i “Ara sıra”, %43,6’sı “Sık sık”, %28,2’si “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.92’dir. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Sık sık” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu durum, öğretmenlerin, velilerin yeni program hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıklarını düşündüklerini gösterir. Demirel ve Arslan, (2007) yaptıkları çalışmanın sonucunda; program uygulanmaya başlamadan önce öğretmenlere gerekli bilgilendirme yapılmadığı, öğretmenlerin yeterli bilgiye sahip olmadıkları için velileri de bilgilendiremedikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu duruma bakarak, velilerin program hakkında yeterli bilgi sahibi olmaması durumunun, programın işleyişini olumsuz etkileyebileceği düşünülebilir.

Tablo 15 incelendiğinde, “*Çevre imkânlarının programın uygulanmasına elverişli olmama durumu*” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %7,7’si “Hiçbir zaman”, %25,6’sı “Ara sıra”, %35,9’u “Sık sık”, %30,8’i “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.89’dur. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Sık sık” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulguya göre, öğretmenlerin, çevre imkânlarının programın uygulanmasına elverişli olmama durumunu sık sık yaşanan bir problem olarak gördükleri söylenebilir. Tahiroğlu (2006) çalışmasında çevreden kaynaklanan problemlerin uygulamada öğretmenler için sıkıntı doğurduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç araştırmacının bulgularıyla paralellik göstermektedir. Bu durum, öğretmenlerin özellikle okuldaki imkânsızlıklardan dolayı sıkıntılar yaşamaları ve merkeze uzak okullarda etkinlikler için gerekli materyallerin temininde güçlük çekilmesinin, öğretmenlerin çevre imkânlarının yetersiz olduğunu düşünmelerinde etkili olmuştur şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 15 incelendiğinde, “*Okulların araç gereç ve teknolojilerinin yeni programın uygulanmasına elverişli olmama durumu*” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %7,7’si “Hiçbir zaman”, %12,8’i “Ara sıra”, %33,3’ü “Sık sık”, %46,2’si “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.17’dir. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Sık sık” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulguya göre; öğretmenlerin, okulların araç gereç ve teknolojilerinin yeni programın uygulanmasına elverişli olmama durumunu sık sık yaşanan bir problem olarak gördükleri söylenebilir. Ekinci (2007) çalışmasında, yapılandırmacı yaklaşımın gerektirdiği araç gereçlerin yetersiz oluşu ve sınıfların kalabalık olmasını, programın öğrenme-öğretme sürecinde karşılaşılan en büyük problem olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç araştırmacının bulguları ile paralellik göstermektedir. Bu durum, okullarda mevcut olan araç gereç ve teknolojilerin, yeni programın uygulanması için yeterli olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 15 incelendiğinde, “*Okulların fiziki durumunun yeni programı uygulamaya elverişli olmaması durumu*” Maddesine ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin %10,3’ü “Hiçbir zaman”, %12,8’i “Ara sıra”, %35,9’u “Sık sık”, %41’i “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinin

aritmetik ortalaması 3.07’dir. Bu değer öğretmen görüşlerinin “Sık sık” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu bulguya göre; öğretmenler, okulların fiziki durumunun yeni programı uygulamaya elverişli olmaması durumunu sık sık yaşadıkları bir problem olarak görmüşlerdir. Aykaç ve Başar (2005) yaptığı çalışmada, kalabalık sınıfların gerek bireysel gerekse grup çalışmalarını olumsuz etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Bu durum, okulların fiziki durumları yeni programı uygulamaya elverişli değildir şeklinde yorumlanabilir

5.8 Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar:

Bu bölümde; “Merkez ve köylerde yeni programın uygulanmasında problem alanları nelerdir?” sorusuna yönelik olarak, merkez ve merkeze bağlı köy ve beldeelerde çalışan öğretmenlerin problemlerini ortaya koymak için hazırlanan 9 maddeye yönelik frekans ve yüzde dağılımları tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16: Merkez ve Köylerde Yeni Programın Uygulanmasında Problem Alanları Yönelik Bulgular:

Aşağıda verilen durumlar size ne sıklıkta problem oluşturmaktadır?	Kurum	Hiçbir zaman		Ara sıra		Sık sık		Her zaman	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Haftalık ders saatinin, programın uygulanması için yeterli olmaması durumu	Merkez	1	4,2	3	12,5	4	16,7	16	66,7
	Belde ve köyler	1	6,7			3	20	11	73,3
Yöneticilerin yeni programın anlayışı hakkında yeterli bilgi sahibi olmama durumu	Merkez	5	20,8	4	16,7	8	33,3	7	29,2
	Belde ve köyler	2	13,3	4	26,7	3	20	6	40
Öğretmenlerin yeni programın anlayışı hakkında bilgi sahibi olmama durumu	Merkez	1	4,2	14	58,3	9	37,5		
	Belde ve köyler	2	13,3	5	33,3	3	20	5	33,3
Öğretmenlerin programın getirdiği yeni yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgi sahibi olmama durumu	Merkez	2	8,3	11	45,8	7	29,2	4	16,7
	Belde ve köyler	3	20	5	33,3	3	20	4	26,7
Öğretmenlerin eski alışkanlıklarından vazgeçmek istememesi durumu	Merkez	4	16,7	8	33,3	9	37,5	3	12,5
	Belde ve köyler	4	26,7	3	20	4	26,7	4	26,7

Tablo 16: Merkez ve Köylerde Yeni Programın Uygulanmasında Problem Alanları Yönelik Bulgular:

Aşağıda verilen durumlar sizde ne sıklıkta problem oluşturmaktadır?	Kurum	Hiçbir zaman		Ara sıra		Sık sık		Her zaman	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Velilerin yeni program hakkında bilgi sahibi olmama durumu	Merkez	3	12,5	5	20,8	10	41,7	6	25
	Belde ve köyler			3	20	7	46,7	5	33,3
Çevre imkânlarının programın uygulanmasına elverişli olmama durumu	Merkez	2	8,3	7	29,2	8	33,3	7	29,2
	Belde ve köyler	1	6,7	3	20	6	40	5	33,3
Okulların araç gereç ve teknolojilerinin yeni programın uygulanmasına elverişli olmama durumu	Merkez	2	8,3	2	8,3	10	41,7	10	41,7
	Belde ve köyler	1	6,7	3	20	3	20	8	53,3
Okulların fiziki durumunun yeni programı uygulamaya elverişli olmaması durumu	Merkez	2	8,3	3	12,5	10	41,7	9	37,5
	Belde ve köyler	2	13,3	2	13,3	4	26,7	7	46,7

Tablo 16 incelendiğinde, “Haftalık ders saatinin, programın uygulanması için yeterli olmaması durumu” maddesine yönelik olarak merkezde çalışan öğretmenlerin %4,2’si “Hiçbir zaman”, %12,5’i “Ara sıra”, %16,7’si “Sık sık”, %66,7’si “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Merkeze bağlı belde ve köylerde çalışan öğretmenlerin ise, %6,7’si “Hiçbir zaman”, %20’si “Sık sık”, %73,3’ü “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; haftalık ders saatinin yeterli olmaması durumunun, merkez ve merkeze bağlı belde ve köylerde çalışan öğretmenler için ortak problem olduğu yorumu yapılabilir.

Tablo 16 incelendiğinde, “Yöneticilerin yeni programın anlayışı hakkında yeterli bilgi sahibi olmama durumu” maddesine yönelik olarak merkezde çalışan öğretmenlerin, %20,8’i “Hiçbir zaman”, %16,7’si “Ara sıra”, %33,3’ü “Sık sık”, %29,2’si “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Merkeze bağlı belde ve köylerde çalışan öğretmenlerin, %13,3’ü “Hiçbir zaman”, %26,7’si “Ara sıra”, %20’si “Sık sık”, %40’ı “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yöneticilerin yeni programın anlayışı hakkında yeterli bilgi sahibi olmama

durumunun, merkez ve merkeze bağlı belde ve köylerde çalışan öğretmenler için ortak problem olduğu yorumu yapılabilir.

Tablo 16 incelendiğinde, “*Öğretmenlerin yeni programın anlayışı hakkında bilgi sahibi olmama durumu*” maddesine yönelik olarak merkezde çalışan öğretmenlerin, %4,2’si “Hiçbir zaman”, %58,3’ü “Ara sıra”, %37,5’i “Sık sık” şeklinde görüş belirtirken, “Her zaman” şeklinde görüş belirten olmamıştır. Merkeze bağlı belde ve köylerde çalışan öğretmenlerin ise, %13,3’ü “Hiçbir zaman”, %33,3’ü “Ara sıra”, %20’si “Sık sık”, %33,3’ü “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğretmenlerin yeni programın anlayışı hakkında bilgi sahibi olmama durumunu merkezde çalışan öğretmenler daha az yaşadıkları bir problem olarak görürken, merkeze bağlı belde ve köylerde yaşayan öğretmenler daha fazla yaşadıkları bir problem olarak görmüşlerdir. Bu durum; merkezde çalışan öğretmenlerin yeni programı daha iyi özümledikleri ve programın anlayışını daha iyi kavradıkları şeklinde yorumlanabilir. Bu durumun, merkezde bulunan okulların çeşitli imkânlardan daha fazla faydalanabildiklerinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Tablo 16 incelendiğinde, “*Öğretmenlerin programın getirdiği yeni yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgi sahibi olmama durumu*” maddesine yönelik olarak merkezde çalışan öğretmenlerin, %8,3’ü “Hiçbir zaman”, %45,8’i “Ara sıra”, %29,2’si “Sık sık”, %16,7’si “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Merkeze bağlı belde ve köylerde çalışan öğretmenlerin, %20’si “Hiçbir zaman”, %33,3’ü “Ara sıra”, %20’si “Sık sık”, %26,7’si “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğretmenlerin programın getirdiği yeni yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgi sahibi olmama durumunun, merkez ve merkeze bağlı belde ve köylerde çalışan öğretmenler için benzer düzeyde problem teşkil ettiği yorumu yapılabilir.

Tablo 16 incelendiğinde, “*Öğretmenlerin eski alışkanlıklarından vazgeçmek istememesi durumu*” maddesine yönelik olarak merkezde çalışan öğretmenlerin, %16,7’si “Hiçbir zaman”, %33,3’ü “Ara sıra”, %37,5’i “Sık sık”, %12,5’i “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Merkeze bağlı belde ve köylerde çalışan öğretmenlerin ise, %26,7’si “Hiçbir zaman”, %20’si “Ara sıra”, %26,7’si “Sık sık”, %26,7’si “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğretmenlerin eski alışkanlıklarından vazgeçmek istememesi durumunun, merkez ve merkeze bağlı belde ve köylerde çalışan öğretmenler için benzer düzeyde problem teşkil ettiği yorumu yapılabilir.

Tablo 16 incelendiğinde, “*Öğretmenlerin eski alışkanlıklarından vazgeçmek istememesi durumu*” maddesine yönelik olarak merkezde çalışan öğretmenlerin, %16,7’si “Hiçbir zaman”, %33,3’ü “Ara sıra”, %37,5’i “Sık sık”, %12,5’i “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Merkeze bağlı belde ve köylerde çalışan öğretmenlerin, %26,7’si “Hiçbir zaman”, %20’si “Ara sıra”, %26,7’si “Sık sık”, %26,7’si “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğretmenlerin eski alışkanlıklarından vazgeçmek istememesi durumunun, merkez ve merkeze bağlı belde ve köylerde çalışan öğretmenler için benzer düzeyde problem teşkil ettiği yorumu yapılabilir.

Tablo 16 incelendiğinde, “*Velilerin yeni program hakkında bilgi sahibi olmama durumu*” maddesine yönelik olarak merkezde çalışan öğretmenlerin, %12,5’i “Hiçbir zaman”, %20,8’i “Ara sıra”, %41,7’si “Sık sık”, %25’i “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Merkeze bağlı belde ve köylerde çalışan öğretmenlerin ise, %20’si “Ara sıra”, %46,7’si “Sık sık”, %33,3’ü “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Hiçbir zaman” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Bu bulguya göre; velilerin yeni program hakkında bilgi sahibi olmama durumuna yönelik olarak, merkezde çalışan öğretmenler ile merkeze bağlı belde ve köylerde çalışan öğretmenlerin görüşleri farklılık göstermiştir. Merkezde çalışan öğretmenlerden %12,5’i, velilerin yeni program hakkında bilgi sahibi olmamaları problemini hiçbir zaman yaşamadıklarını belirtirken, belde ve köylerde çalışan öğretmenlerden hiçbirisi bu maddeye yönelik olarak “Hiçbir zaman” bölümünü işaretlememiştir. Bu durum; merkeze bağlı belde ve köylerdeki velilerin yeni program hakkında daha az bilgi sahibi oldukları şeklinde yorumlanabilir. Bunun sebebi olarak ta, merkezdeki öğrenci velisi profilinin eğitim düzeyinin daha fazla iken, merkeze bağlı belde ve köylerdeki velilerin eğitim düzeyinin düşük olabileceği düşünülebilir.

Tablo 16 incelendiğinde, “*Çevre imkânlarının programın uygulanmasına elverişli olmama durumu*” maddesine yönelik olarak merkezde çalışan öğretmenlerin, %8,3’ü “Hiçbir zaman”, %29,2’si “Ara sıra”, %33,3’ü “Sık sık”, %29,2’si “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Merkeze bağlı belde ve köylerde çalışan öğretmenlerin, %6,7’si “Hiçbir zaman”, %20’si “Ara sıra”, %40’ı “Sık sık”, %33,3’ü “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; çevre imkânlarının programın uygulanmasına elverişli olmama durumunun, merkez

ve merkeze bağılı belde ve köylerde çalışan öğretmenler için benzer düzeyde problem teşkil ettiği yorumu yapılabilir.

Tablo 16 incelendiğinde, “Okulların araç gereç ve teknolojilerinin yeni programın uygulanmasına elverişli olmama durumu” maddesine yönelik olarak merkezde çalışan öğretmenlerin, %8,3’ü “Hiçbir zaman”, %8,3’ü “Ara sıra”, %41,7’si “Sık sık”, %41,7’si “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Merkeze bağılı belde ve köylerde çalışan öğretmenlerin, %6,7’si “Hiçbir zaman”, %20’si “Ara sıra”, %20’si “Sık sık”, %53,3’ü “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; okulların araç gereç ve teknolojilerinin yeni programın uygulanmasına elverişli olmama durumunun, merkez ve merkeze bağılı belde ve köylerde çalışan öğretmenler için benzer düzeyde problem teşkil ettiği yorumu yapılabilir.

Tablo 16 incelendiğinde, “Okulların fiziki durumunun yeni programı uygulamaya elverişli olmaması durumu” maddesine yönelik olarak merkezde çalışan öğretmenlerin, %8,3’ü “Hiçbir zaman”, %12,5’i “Ara sıra”, %41,7’si “Sık sık”, %37,5’i “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Merkeze bağılı belde ve köylerde çalışan öğretmenlerin ise, %13,3’ü “Hiçbir zaman”, %13,3’ü “Ara sıra”, %26,7’si “Sık sık”, %46,7’si “Her zaman” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; okulların fiziki durumunun yeni programı uygulamaya elverişli olmaması durumunun, merkez ve merkeze bağılı belde ve köylerde çalışan öğretmenler için benzer düzeyde problem teşkil ettiği yorumu yapılabilir.

5.9 Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde; “Yeni programın öğrenme-öğretme sürecine yönelik öğretmen görüşleri cinsiyete göre değişmekte midir?” sorusuna yönelik olarak öğretmen görüşlerinin cinsiyete göre değişip değişmediğine bakmak için, ankette yer alan 16 maddeye yönelik frekans ve yüzde dağılımları Tablo 17’te verilmiştir.

Tablo 17: Cinsiyete Göre Yeni programın Öğrenme-Öğretme Sürecine Yönelik Öğretmen Görüşlerine Yönelik Bulgular:

Yeni Programda Öğrencinin, Katılım Ve Öğrenme Düzeyi	Cinsiyet	Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%
Yeni programda öğrenciler programın öngördüğü düzeyde öğrenmektedirler	Erkek	6	28,6	10	47,6	5	23,8
	Kadın	3	16,7	10	55,6	5	27,8
Öğrenme-öğretme sürecinin her aşaması öğrencilerin katılımıyla yürütülmektedir	Erkek	6	28,6	11	52,4	4	19
	Kadın	3	16,7	3	16,7	12	66,7
Öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamları yaratılmaktadır	Erkek	2	9,5	9	42,9	10	47,6
	Kadın	1	5,6	4	22,2	13	72,2
Öğrenme sürecinde öğrenciler aktiftirler	Erkek	2	9,5	9	42,9	10	47,6
	Kadın	1	5,6	5	27,8	12	66,7
Öğrenme sürecinde öğrenciler tüm etkinlik ve uygulamalara katılmaya isteklidirler	Erkek	3	14,3	13	61,9	5	23,8
	Kadın	2	11,1	11	61,1	5	27,8
Programda yer alan etkinlik ve uygulamalar öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak niteliktedir	Erkek	1	4,8	11	52,4	9	42,9
	Kadın	1	5,6	6	33,3	11	61,1
Yeni program öğrenciyi hazır bilgiye ulaştıktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yöneltmektedir	Erkek	6	28,6	6	28,6	9	42,9
	Kadın	3	16,7	7	38,9	8	44,4
Öğrenmede öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmaktadır	Erkek	3	14,3	8	38,1	10	47,6
	Kadın	5	27,8	6	33,3	7	38,9
Yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisi ön planda tutulmaktadır	Erkek	7	33,3	4	19	10	47,6
	Kadın	4	22,2	6	33,3	8	44,4
Yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar öğrenme sürecinin kendisine de önem verilmektedir	Erkek	3	14,3	10	47,6	8	38,1
	Kadın	4	22,2	8	44,4	6	33,3
Yeni programda öğrenci bilgiyi yapılandırabilmektedir	Erkek	3	14,3	10	47,6	8	38,1
	Kadın	3	16,7	10	55,6	5	27,8
Yeni programda öğrenme sürecinde kullanılan yöntem teknikler, öğrenciyi aktif hale getirmeye yöneliktir	Erkek	1	4,8	4	19	16	76,2
	Kadın	-	-	4	22,2	14	77,8
Sınıflardaki öğrenci sayısı programın öngördüğü yeni yöntem ve teknikleri uygulamak için uygundur	Erkek	16	76,2	5	23,8	-	-
	Kadın	12	66,7	4	22,2	2	11,1
Yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitleri yeterlidir	Erkek	2	9,5	12	57,1	7	33,3
	Kadın	2	11,1	4	22,2	12	66,7
Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem teknikler kazanımların gerçekleştirilmesine elverişlidir	Erkek	3	14,3	9	42,9	9	42,9
	Kadın	1	5,6	8	44,4	9	50
Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin uygulanması için gerekli teknolojik alt yapı okulda mevcuttur	Erkek	14	66,7	6	28,6	1	4,8
	Kadın	10	55,6	6	33,3	2	11,1

Tablo 17 incelendiğinde, “*Yeni programda öğrenciler programın öngördüğü düzeyde öğrenmektedirler*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %28,6’sı “Katılmıyorum”, %47,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %23,8’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin ise, %16,7’si “Katılmıyorum”, %55,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %27,8’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda öğrencilerin programın öngördüğü düzeyde öğrenmekte oldukları konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri benzer düzeydedir.

Tablo 17 incelendiğinde, “*Öğrenme-öğretme sürecinin her aşaması öğrencilerin katılımıyla yürütülmektedir*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %28,6’sı “Katılmıyorum”, %52,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %19’u “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin, %16,7’si “Katılmıyorum”, %16,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %66,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğrenme-öğretme sürecinin her aşamasının öğrencilerin katılımıyla yürütüldüğü görüşüne yönelik olarak “Katılıyorum” düzeyinde erkek öğretmenlerin %19’u, kadın öğretmenlerin ise %66,7’si görüş belirtmişlerdir. Bu durum; kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere kıyasla, öğrenme-öğretme sürecinin öğrencilerin katılımıyla yürütüldüğünü düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 17 incelendiğinde, “*Öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamları yaratılmaktadır*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %9,5’i “Katılmıyorum”, %42,9’u “Kısmen Katılıyorum”, %47,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin ise, %5,6’sı “Katılmıyorum”, %22,2’si “Kısmen Katılıyorum”, %72,2’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamlarının yaratıldığı maddesine yönelik olarak “Katılıyorum” düzeyinde erkek öğretmenlerin %47,6’sı, kadın öğretmenlerin ise %72,2’si görüş belirtmişlerdir. Bu durum; kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere kıyasla, öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamları yaratıldığını düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 17 incelendiğinde, “*Öğrenme sürecinde öğrenciler aktiftirler*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %9,5’i “Katılmıyorum”, %42,9’u “Kısmen Katılıyorum”, %47,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin, %5,6’sı “Katılmıyorum”, %27,8’i “Kısmen Katılıyorum”, %66,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğrenme sürecinde öğrencilerin aktif olduklarına yönelik olarak kadın öğretmenlerin %66,7’si “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtirken, erkek öğretmenlerin %42,9’u bu yönde görüş belirtmiştir. Bu duruma bakarak; kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlere nazaran öğrenme sürecinde öğrencinin aktif olduğuna daha fazla katıldıkları şeklinde yorum yapılabilir.

Tablo 17 incelendiğinde, “*Öğrenme sürecinde öğrenciler tüm etkinlik ve uygulamalara katılmaya isteklidirler*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %14,3’ü “Katılmıyorum”, %61,9’u “Kısmen Katılıyorum”, %23,8’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin ise, %11,1’i “Katılmıyorum”, %61,1’i “Kısmen Katılıyorum”, %27,8’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğrenme sürecinde öğrencilerin tüm etkinlik ve uygulamalara katılmaya istekli olduklarına yönelik olarak kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri benzer düzeydedir.

Tablo 17 incelendiğinde, “*Programda yer alan etkinlik ve uygulamalar öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak niteliktedir*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %4,8’i “Katılmıyorum”, %52,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %42,9’u “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin, %5,6’sı “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %61,1’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; programda yer alan etkinlik ve uygulamaların öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak nitelik olduğuna yönelik olarak, kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri benzer düzeydedir.

Tablo 17 incelendiğinde, “*Yeni program öğrenciyi hazır bilgiye ulaştıktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yöneltmektedir*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %28,6’sı “Katılmıyorum”, %28,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %42,9’u “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin, %16,7’si “Katılmıyorum”, %38,9’u “Kısmen Katılıyorum”, %44,4’ü “Katılıyorum” şeklinde

görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programın öğrenciyi hazır bilgiye ulaşmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yönelttiği konusunda kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri benzer düzeydedir.

Tablo 17 incelendiğinde, “*Öğrenmede öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmaktadır*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %14,3’ü “Katılmıyorum”, %38,1’i “Kısmen Katılıyorum”, %47,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin ise, %27,8’i “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %38,9’u “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğrenmede öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeylerinin dikkate alındığına yönelik olarak kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri benzer düzeydedir.

Tablo 17 incelendiğinde, “*Yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisi ön planda tutulmaktadır*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %33,3’ü “Katılmıyorum”, %19’u “Kısmen Katılıyorum”, %47,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin, %22,2’si “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %44,4’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisinin ön planda tutulduğu görüşüne yönelik olarak kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri benzer düzeydedir.

Tablo 17 incelendiğinde, “*Yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar öğrenme sürecinin kendisine de önem verilmektedir*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %14,3’ü “Katılmıyorum”, %47,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %38,1’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin ise, %22,2’si “Katılmıyorum”, %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar öğrenme sürecinin kendisine de önem verildiği görüşüne yönelik olarak, kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri benzer düzeydedir.

Tablo 17 incelendiğinde, “*Yeni programda öğrenci bilgiyi yapılandırabilmektedir*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %14,3’ü “Katılmıyorum”, %47,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %38,1’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin, %16,7’si “Katılmıyorum”, %55,6’sı

“Kısmen Katılıyorum”, %27,8’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda öğrencinin bilgiyi yapılandırabildiği maddesine yönelik olarak, kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri benzer düzeydedir.

Tablo 17 incelendiğinde, “*Yeni programda öğrenme sürecinde kullanılan yöntem teknikler, öğrenciyi aktif hale getirmeye yöneliktir*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %4,8’i “Katılmıyorum”, %19’u “Kısmen Katılıyorum”, %76,2’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin ise, %22,2’si “Kısmen Katılıyorum”, %77,8’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda öğrenme sürecinde kullanılan yöntem tekniklerin, öğrenciyi aktif hale getirmeye yönelik olduğu görüşünde, kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri benzer düzeydedir.

Tablo 17 incelendiğinde, “*Sınıflardaki öğrenci sayısı programın öngördüğü yeni yöntem ve teknikleri uygulamak için uygundur*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %76,2’si “Katılmıyorum”, %23,8’i “Kısmen Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin, %66,7’si “Katılmıyorum”, %22,2’si “Kısmen Katılıyorum”, %11,1’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; sınıflardaki öğrenci sayısının, programın öngördüğü yeni yöntem ve teknikleri uygulamak için uygun olduğuna yönelik olarak, kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri benzer düzeydedir.

Tablo 17 incelendiğinde, “*Yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitleri yeterlidir*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %9,5’i “Katılmıyorum”, %57,1’i “Kısmen Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin ise, %11,1’i “Katılmıyorum”, %22,2’si “Kısmen Katılıyorum”, %66,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitlerinin yeterli olması hususunda erkek öğretmenlerin %33,3’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtirken, kadın öğretmenlerde bu oran %66,7’dir. Bu durum; erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere oranla, yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitlerini yetersiz buldukları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 17 incelendiğinde, “*Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem teknikler kazanımların gerçekleştirilmesine elverişlidir.*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %14,3’ü “Katılmıyorum”, %42,9’u “Kısmen Katılıyorum”, %42,9’u “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin ise, %5,6’sı “Katılmıyorum”, %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %50’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin, kazanımların gerçekleştirilmesine elverişli olduğu yönünde kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri benzer düzeydedir.

Tablo 17 incelendiğinde, “*Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin uygulanması için gerekli teknolojik alt yapı okulda mevcuttur*” maddesine yönelik olarak erkek öğretmenlerin, %66,7’si “Katılmıyorum”, %28,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %4,8’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin, %55,6’sı “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %11,1’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin uygulanması için gerekli teknolojik alt yapının okulda mevcut olduğu yönünde kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri benzer düzeydedir.

5.10 Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde; “Yeni programın öğrenme-öğretme sürecine dair öğretmen görüşleri mezun oldukları alana göre değişmekte midir?” sorusuna yönelik olarak, öğretmen görüşlerinin mezun oldukları alana göre dağılımını ortaya koymak amacıyla, öğrenme-öğretme sürecine yönelik öğretmen görüşlerini almak için hazırlanan ankette yer alan 16 maddeye yönelik frekans ve yüzde dağılımları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18: Mezuniyet Alanına Göre Yeni Programın Öğrenme-Öğretme Sürecine Yönelik Öğretmen Görüşlerine Yönelik Bulgular:

Yeni Programda Öğrencinin, Katılım Ve Öğrenme Düzeyi		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%
Yeni programda öğrenciler programın öngördüğü düzeyde öğrenmektedirler	Sosyal.Bil	2	13,3	9	60	4	26,7
	Tarih	2	22,2	5	55,6	2	22,2
	Coğrafya	2	22,2	4	44,4	3	33,3
	Diğer	2	33,3	3	50	1	16,7
Öğrenme-öğretme sürecinin her aşaması öğrencilerin katılımıyla yürütülmektedir	Sosyal.Bil	2	13,3	4	26,7	9	60
	Tarih	2	22,2	2	22,2	5	55,6
	Coğrafya	1	11,1	1	11,1	7	77,8
	Diğer	4	66,7	1	16,7	1	16,7
Öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamları yaratılmaktadır	Sosyal.Bil	2	13,3	3	20	10	66,7
	Tarih	-	-	4	44,4	5	55,6
	Coğrafya	-	-	3	33,3	6	66,7
	Diğer	1	16,7	3	50	2	33,3
Öğrenme sürecinde öğrenciler aktiftirler	Sosyal.Bil	1	6,7	5	33,3	9	60
	Tarih	1	11,1	4	44,4	4	44,4
	Coğrafya	-	-	4	44,4	5	55,6
	Diğer	1	16,7	1	16,7	4	66,7
Öğrenme sürecinde öğrenciler tüm etkinlik ve uygulamalara katılmaya isteklidirler	Sosyal.Bil	1	6,7	8	53,3	6	40
	Tarih	-	-	8	88,9	1	11,1
	Coğrafya	3	33,3	4	44,4	2	22,2
	Diğer	1	16,7	4	66,7	1	16,7
Programda yer alan etkinlik ve uygulamalar öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak niteliktedir	Sosyal.Bil	1	6,7	4	26,7	10	66,7
	Tarih	-	-	5	55,6	4	44,4
	Coğrafya	-	-	5	55,6	4	44,4
	Diğer	1	16,7	4	66,7	1	16,7
Yeni program öğrenciyi hazır bilgiye ulaşmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yöneltmektedir	Sosyal.Bil	1	6,7	4	26,7	10	66,7
	Tarih	2	22,2	4	44,4	3	33,3
	Coğrafya	2	22,2	4	44,4	3	33,3
	Diğer	4	66,7	1	16,7	1	16,7
Öğrenmede öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmaktadır	Sosyal.Bil	1	6,7	6	40	8	53,3
	Tarih	3	33,3	3	33,3	3	33,3
	Coğrafya	2	22,2	2	22,2	5	55,6
	Diğer	2	33,3	1	16,7	3	50
Yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisi ön planda tutulmaktadır	Sosyal.Bil	3	20	3	20	9	60
	Tarih	2	22,2	2	22,2	5	55,6
	Coğrafya	2	22,2	1	11,1	6	66,7
	Diğer	4	66,7	1	16,7	1	16,7

Tablo 18: Yeni Programın Öğrenme-Öğretme Sürecine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Mezuniyet Alanına Göre Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular:

Yeni Programda Öğrencinin, Katılım Ve Öğrenme Düzeyi	Mezuniyet	Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%
Yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar öğrenme sürecinin kendisine de önem verilmektedir	Sosyal.Bil	2	13,3	5	33,3	8	53,3
	Tarih	2	22,2	5	55,6	2	22,2
	Coğrafya	1	11,1	5	55,6	3	33,3
	Diğer	2	33,3	3	50	1	16,7
Yeni programda öğrenci bilgiyi yapılandırabilmektedir	Sosyal.Bil	1	6,7	10	66,7	4	26,7
	Tarih	2	22,2	4	44,4	3	33,3
	Coğrafya	1	11,1	4	44,4	4	44,4
	Diğer	2	33,3	2	33,3	2	33,3
Yeni programda öğrenme sürecinde kullanılan yöntem teknikler, öğrenciyi aktif hale getirmeye yöneliktir	Sosyal.Bil	-	-	1	6,7	14	9,3
	Tarih	-	-	3	33,3	6	66,7
	Coğrafya	-	-	2	22,2	7	77,8
	Diğer	1	16,7	2	33,3	3	50
Sınıflardaki öğrenci sayısı programın öngördüğü yeni yöntem ve teknikleri uygulamak için uygundur	Sosyal.Bil	12	80	3	20	-	-
	Tarih	5	55,6	3	33,3	1	11,1
	Coğrafya	7	77,8	2	22,2	-	-
	Diğer	4	66,7	1	16,7	1	16,7
Yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitleri yeterlidir	Sosyal.Bil	2	13,3	5	33,3	8	53,3
	Tarih	1	11,1	3	33,3	5	55,6
	Coğrafya	1	11,1	4	44,4	4	44,4
	Diğer	-	-	2	33,3	4	66,7
Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem teknikler kazanımların gerçekleştirilmesine elverişlidir	Sosyal.Bil	2	13,3	6	40	7	46,7
	Tarih	1	11,1	3	33,3	5	55,6
	Coğrafya	1	11,1	3	33,3	5	55,6
	Diğer	-	-	3	50	3	50
Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin uygulanması için gerekli teknolojik alt yapı okulda mevcuttur	Sosyal.Bil	9	60	5	33,3	1	6,7
	Tarih	4	44,4	3	33,3	2	22,2
	Coğrafya	5	55,6	4	44,4	-	-
	Diğer	6	100	-	-	-	-

Tablo 18 incelendiğinde, “*Yeni programda öğrenciler programın öngördüğü düzeyde öğrenmektedirler*” maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %13,3’ü “Katılmıyorum”, %60’ı “Kısmen Katılıyorum”, %26,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %22,2’si “Katılmıyorum”, %55,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %22,2’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %22,2’si “Katılmıyorum”, %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %33,3’ü “Katılmıyorum”, %50’si “Kısmen Katılıyorum”, %16,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda öğrencilerin programın öngördüğü düzeyde öğrenmekte oldukları yönünde öğretmen görüşleri mezun olunan alana göre benzer düzeydedir denilebilir.

Tablo 18 incelendiğinde, “*Öğrenme-öğretme sürecinin her aşaması öğrencilerin katılımıyla yürütülmektedir*” maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %13,3’ü “Katılmıyorum”, %26,7’si “Kısmen Katılıyorum”, %60’ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %22,2’si “Katılmıyorum”, %22,2’si “Kısmen Katılıyorum”, %55,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %11,1’i “Katılmıyorum”, %11,1’i “Kısmen Katılıyorum”, %77,8’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %66,7’si “Katılmıyorum”, %16,7’si “Kısmen Katılıyorum”, %16,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğrenme-öğretme sürecinin her aşamasının öğrencilerin katılımıyla yürütüldüğü yönünde, Sosyal Bilgiler, Tarih ve Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri benzer düzeyde iken, diğer alanlardan mezun olan öğretmenler, öğrenme-öğretme sürecinin her aşamasının öğrencilerin katılımıyla yürütülmediğini belirtmişlerdir. Bu duruma bakarak, diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, öğretmen merkezli eğitimden kopamadıkları, yeni programın felsefesini tam anlamıyla kavrayamadıkları yorumu da yapılabilir.

Tablo 18 incelendiğinde, “*Öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamları yaratılmaktadır*” maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %13,3’ü “Katılmıyorum”, %20’si “Kısmen Katılıyorum”, %66,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerden %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %55,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %66,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %16,7’si “Katılmıyorum”, %50’si “Kısmen Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamlarının yaratıldığı maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler, Tarih ve Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri benzer düzeyde iken, diğer alanlardan mezun olan öğretmenler, öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamları yaratıldığı görüşünü kısmen desteklemişlerdir.

Tablo 18 incelendiğinde, “*Öğrenme sürecinde öğrenciler aktiftirler*” maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %6,7’si “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %60’ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %11,1’i “Katılmıyorum”, %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %44,4’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %55,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %16,7’si “Katılmıyorum”, %16,7’si “Kısmen Katılıyorum”, %66,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğrenme sürecinde öğrencilerin aktif oldukları yönünde öğretmen görüşlerinin, mezun olunan alana göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 18 incelendiğinde, “*Öğrenme sürecinde öğrenciler tüm etkinlik ve uygulamalara katılmaya isteklidirler*” maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %6,7’si “Katılmıyorum”, %53’ü

“Kısmen Katılıyorum”, %40’ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %88,9’u “Kısmen Katılıyorum”, %11,1’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %33,3’ü “Katılmıyorum”, %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %22,2’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %16,7’si “Katılmıyorum”, %66,7’si “Kısmen Katılıyorum”, %16,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğrenme sürecinde öğrencilerin tüm etkinlik ve uygulamalara katılmaya istekli oldukları yönünde öğretmen görüşlerinin mezun olunan alana göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 18 incelendiğinde, “*Programda yer alan etkinlik ve uygulamalar öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak niteliktedir*” maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %6,7’si “Katılmıyorum”, %26,7’si “Kısmen Katılıyorum”, %66,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %55,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %55,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %33,3’ü “Katılmıyorum”, %50’si “Kısmen Katılıyorum”, %16,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; programda yer alan etkinlik ve uygulamaların, öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak nitelikte olduğu yönünde, öğretmen görüşlerinin mezun olunan alana göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 18 incelendiğinde, “*Yeni program öğrenciyi hazır bilgiye ulaştırmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yöneltmektedir*” maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %6,7’si “Katılmıyorum”, %26,7’si “Kısmen Katılıyorum”, %66,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %22,2’si “Katılmıyorum”, %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin,

%22,2'si "Katılmıyorum", %44,4'ü "Kısmen Katılıyorum", %33,3'ü "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %66,7'si "Katılmıyorum", %16,7'si "Kısmen Katılıyorum", %16,7'si "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programın öğrenciyi hazır bilgiye ulaştırmaktan çok, öğrenmeyi öğrenmeye yönelttiği yönünde öğretmen görüşleri, mezun olunan alana göre değişmiştir. Tarih ve Coğrafya alanından mezun olan öğretmenler, yeni programın öğrenciyi hazır bilgiye ulaştırmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yönelttiği görüşüne kısmen katılırken, Sosyal Bilgiler alanından mezun olan öğretmenler bu görüşe tamamen katılmışlardır. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenler ise, yeni programın öğrenciyi hazır bilgiye ulaştırmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yönelttiği görüşüne katılmamışlardır. Bu durum; Sosyal bilgiler alanından mezun olan öğretmenlerin diğer alanlardan mezun olan öğretmenlere göre, Yeni Sosyal bilgiler öğretim programını daha fazla özümledikleri ve programın temelinde yer alan öğrenmeyi-öğrenme yaklaşımını daha iyi kavradıkları şeklinde yorumlanabilir. Bu sonuç üzerinde, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin mezun oldukları alanda eğitim veriyor olmalarının da etkisi olabileceği düşünülebilir.

Tablo 18 incelendiğinde, "*Öğrenmede öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmaktadır*" maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %6,7'si "Katılmıyorum", %40'ı "Kısmen Katılıyorum", %53,3'ü "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %33,3'ü "Katılmıyorum", %33,3'ü "Kısmen Katılıyorum", %33,3'ü "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %22,2'si "Katılmıyorum", %22,2'si "Kısmen Katılıyorum", %55,6'sı "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %33,3'ü "Katılmıyorum", %16,7'si "Kısmen Katılıyorum", %50'si "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğrenmede öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeylerinin dikkate alındığı görüşüne yönelik olarak, öğretmen görüşlerinin mezun olunan alana göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 18 incelendiğinde, “*Yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisi ön planda tutulmaktadır*” maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %20’si “Katılmıyorum”, %20’si “Kısmen Katılıyorum”, %60’ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %22,2’si “Katılmıyorum”, %22,2’si “Kısmen Katılıyorum”, %55,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %22,2’si “Katılmıyorum”, %11,1’i “Kısmen Katılıyorum”, %66,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %66,7’si “Katılmıyorum”, %16,7’si “Kısmen Katılıyorum”, %16,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisinin ön planda tutulduğuna yönelik olarak Sosyal Bilgiler, Tarih ve Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri benzer düzeyde iken, diğer alanlardan mezun olan öğretmenler, yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisinin ön planda tutulduğu görüşüne katılmamışlardır. Bu durum; diğer alanlardan mezun olup Sosyal Bilgiler dersini veren öğretmenlerin, yeni programın öğrencinin merak ve ilgisine hitap etmediğini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 18 incelendiğinde, “*Yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar öğrenme sürecinin kendisine de önem verilmektedir*” maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %13,3’ü “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %53,3’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %22,2’si “Katılmıyorum”, %55,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %22,2’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %11,1’i “Katılmıyorum”, %55,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %33,3’ü “Katılmıyorum”, %50’si “Kısmen Katılıyorum”, %16,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar, öğrenme sürecinin kendisine de önem verildiği hususunda, Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu görüşe katılırken, Tarih, Coğrafya ve diğer alanlardan mezun olan öğretmenler bu görüşe kısmen katılmışlardır. Bu durum;

Sosyal Bilgiler alanından mezun olup kendi alanında öğretmenlik yapanların, yeni programı ve programın getirdiği yeni yaklaşımı daha iyi kavradıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 18 incelendiğinde, “*Yeni programda öğrenci bilgiyi yapılandırabilmektedir*” maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %6,7’si “Katılmıyorum”, %66,7’si “Kısmen Katılıyorum”, %26,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %22,2’si “Katılmıyorum”, %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %11,1’i “Katılmıyorum”, %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %44,4’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %33,3’ü “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %33,3’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda öğrencinin bilgiyi yapılandırabildiği yönünde öğretmen görüşlerinin, mezun olunan alana göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 18 incelendiğinde, “*Yeni programda öğrenme sürecinde kullanılan yöntem teknikler, öğrenciyi aktif hale getirmeye yöneliktir*” maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %6,7’si “Kısmen Katılıyorum”, %93,3’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %66,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %22,2’si “Kısmen Katılıyorum”, %77,8’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %16,7’si “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %50’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda öğrenme sürecinde kullanılan yöntem tekniklerin, öğrenciyi aktif hale getirmeye yönelik olduğu yönünde öğretmen görüşlerinin, mezun olunan alana göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 18 incelendiğinde, “*Sınıflardaki öğrenci sayısı programın öngördüğü yeni yöntem ve teknikleri uygulamak için uygundur*” maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %80’i “Katılmıyorum”, %20’si “Kısmen Katılıyorum”, şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %55,6’sı “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %11,1’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %77,8’i “Katılmıyorum”, %22,2’si “Kısmen Katılıyorum”, şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %66,7’si “Katılmıyorum”, %16,7’si “Kısmen Katılıyorum”, %16,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; sınıflardaki öğrenci sayısının programın öngördüğü yeni yöntem ve teknikleri uygulamak için uygun olduğu yönünde öğretmen görüşlerinin, mezun olunan alana göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 18 incelendiğinde, “*Yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitleri yeterlidir*” maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %13,3’ü “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %53,3’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %11,1’i “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %55,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %11,1’i “Katılmıyorum”, %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %44,4’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %66,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Bu bulguya göre; yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitlerinin yeterli olduğu yönünde öğretmen görüşlerinin, mezun olunan alana göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 18 incelendiğinde, “*Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem teknikler kazanımların gerçekleştirilmesine elverişlidir*” maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %13,3’ü

“Katılmıyorum”, %40’ı “Kısmen Katılıyorum”, %46,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %11,1’i “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %55,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %11,1’i “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %55,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %50’si “Kısmen Katılıyorum”, %50’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Bu bulguya göre; yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin, kazanımların gerçekleştirilmesine elverişli olduğu yönünde öğretmen görüşlerinin, mezun olunan alana göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 18 incelendiğinde, “Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin uygulanması için gerekli teknolojik alt yapı okulda mevcuttur” maddesine yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %60’ı “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %6,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Tarih öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %44,4’ü “Katılmıyorum”, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %22,2’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Coğrafya öğretmenliği alanından mezun olan öğretmenlerin, %55,6’sı “Katılmıyorum”, %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin, %100’ü “Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Kısmen Katılıyorum” ve “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Bu bulguya göre; yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin uygulanması için, gerekli teknolojik alt yapının okulda mevcut olduğu yönünde öğretmen görüşlerinin, mezun olunan alana göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

5.11 Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde; “Yeni programın öğrenme-öğretme sürecine dair öğretmen görüşleri mesleki kıdemlerine göre değişmekte midir? ” sorusuna yönelik olarak, öğretmen görüşlerinin, mesleki kıdemlerine göre dağılımını ortaya koymak için,

öğrenme- öğretme sürecine yönelik olarak hazırlanmış 16 maddeye yönelik frekans ve yüzde dağılımları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19: Yeni Programın Öğrenme-Öğretme Sürecine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular:

Yeni Programda Öğrencinin, Katılım Ve Öğrenme Düzeyi	Mezuniye	Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%
Yeni programda öğrenciler programın öngördüğü düzeyde öğrenmektedirler	1-5 yıl	1	10	6	60	3	30
	6-10 yıl	2	18,2	6	54,5	3	27,3
	11-15 yıl	3	33,3	5	55,6	1	11,1
	16-20 yıl	2	50	2	50	-	-
	20 yıl ve üstü	1	20	1	20	3	60
Öğrenme-öğretme sürecinin her aşaması öğrencilerin katılımıyla yürütülmektedir	1-5 yıl	1	10	3	30	6	60
	6-10 yıl	2	18,2	3	27,3	6	54,5
	11-15 yıl	2	22,2	4	44,4	3	33,3
	16-20 yıl	1	25	3	75	-	-
	20 yıl ve üstü	1	20	3	60	1	20
Öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamları yaratılmaktadır	1-5 yıl	-	-	2	20	8	80
	6-10 yıl	2	18,2	4	36,4	5	45,5
	11-15 yıl	-	-	3	33,3	6	66,7
	16-20 yıl	-	-	2	50	2	50
	20 yıl ve üstü	1	20	1	20	3	60
Öğrenme sürecinde öğrenciler aktiftirler	1-5 yıl	-	-	4	40	6	60
	6-10 yıl	1	9,1	3	27,3	7	63,6
	11-15 yıl	1	11,1	2	22,2	6	66,7
	16-20 yıl	1	25	-	-	3	75
	20 yıl ve üstü	-	-	2	40	3	60
Öğrenme sürecinde öğrenciler tüm etkinlik ve uygulamalara katılmaya isteklidirler	1-5 yıl	-	-	7	70	3	30
	6-10 yıl	1	9,1	7	63,6	3	27,3
	11-15 yıl	3	33,3	5	55,6	1	11,1
	16-20 yıl	-	-	4	100	-	-
	20 yıl ve üstü	1	20	3	60	1	20

Tablo 19: Yeni Programın Öğrenme-Öğretme Sürecine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular:

Yeni Programda Öğrencinin, Katılım Ve Öğrenme Düzeyi	Mezuniye	Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%
Programda yer alan etkinlik ve uygulamalar öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak niteliktedir	1-5 yıl	-	-	3	30	7	70
	6-10 yıl	1	9,1	3	27,3	7	63,6
	11-15 yıl	1	11,1	6	66,7	2	22,2
	16-20 yıl	-	-	2	50	2	50
	20 yıl ve üstü	-	-	3	60	2	40
Yeni program öğrenciyi hazır bilgiye ulaştırmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yöneltmektedir	1-5 yıl	-	-	1	10	9	90
	6-10 yıl	2	18,2	6	54,5	3	27,3
	11-15 yıl	1	11,1	5	55,6	3	33,3
	16-20 yıl	1	25	3	75	-	-
	20 yıl ve üstü	1	20	2	40	2	40
Öğrenmede öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmaktadır	1-5 yıl	1	10	3	30	6	60
	6-10 yıl	2	18,2	4	36,4	5	45,5
	11-15 yıl	2	22,2	3	33,3	4	44,4
	16-20 yıl	1	25	1	25	2	50
	20 yıl ve üstü	-	-	2	40	3	60
Yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisi ön planda tutulmaktadır	1-5 yıl	1	10	2	20	7	70
	6-10 yıl	2	18,2	4	36,4	5	45,5
	11-15 yıl	5	55,6	2	22,2	2	22,2
	16-20 yıl	2	50	1	25	1	25
	20 yıl ve üstü	3	60	1	20	1	20
Yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar öğrenme sürecinin kendisine de önem verilmektedir	1-5 yıl	-	-	3	30	7	70
	6-10 yıl	2	18,2	7	63,6	2	18,2
	11-15 yıl	3	33,3	4	44,4	2	22,2
	16-20 yıl	2	50	2	50	-	-
	20 yıl ve üstü	-	-	3	60	2	40

Tablo 19: Yeni Programın Öğrenme-Öğretme Sürecine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular:

Yeni Programda Öğrencinin, Katılım Ve Öğrenme Düzeyi	Mezuniye	Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%
Yeni programda öğrenci bilgiyi yapılandırabilmektedir	1-5 yıl	-	-	7	70	3	30
	6-10 yıl	2	18,2	5	45,5	4	36,4
	11-15 yıl	3	33,3	5	55,6	1	11,1
	16-20 yıl	1	25	2	50	1	25
	20 yıl ve üstü	-	-	4	80	1	20
Yeni programda öğrenme sürecinde kullanılan yöntem teknikler, öğrenciyi aktif hale getirmeye yöneliktir	1-5 yıl	-	-	-	-	10	100
	6-10 yıl	-	-	2	18,2	9	81,8
	11-15 yıl	-	-	3	33,3	6	66,7
	16-20 yıl	-	-	2	50	2	50
	20 yıl ve üstü	1	20	1	20	3	60
Sınıflardaki öğrenci sayısı programın öngördüğü yeni yöntem ve teknikleri uygulamak için uygundur	1-5 yıl	7	70	3	30	-	-
	6-10 yıl	8	72,7	2	18,2	1	9,1
	11-15 yıl	7	77,8	1	11,1	1	11,1
	16-20 yıl	3	75	1	25	-	-
	20 yıl ve üstü	3	60	2	40	-	-
Yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitleri yeterlidir	1-5 yıl	-	-	4	40	6	60
	6-10 yıl	2	18,2	3	27,3	6	54,5
	11-15 yıl	1	11,1	3	33,3	5	55,6
	16-20 yıl	1	25	3	75	-	-
	20 yıl ve üstü	-	-	3	60	2	40
Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem teknikler kazanımların gerçekleştirilmesine elverişlidir	1-5 yıl	-	-	5	50	5	50
	6-10 yıl	2	18,2	4	36,4	5	45,5
	11-15 yıl	1	1,11	4	44,4	4	44,4
	16-20 yıl	1	25	1	25	2	50
	20 yıl ve üstü	-	-	2	40	3	60
Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin uygulanması için gerekli teknolojik alt yapı okulda mevcuttur	1-5 yıl	5	50	4	40	1	10
	6-10 yıl	7	63,6	3	27,3	1	9,1
	11-15 yıl	8	88,9	1	11,1	-	-
	16-20 yıl	2	50	1	25	1	25
	20 yıl ve üstü	3	60	2	40	-	-

Tablo 19 incelendiğinde, “*Yeni programda öğrenciler programın öngördüğü düzeyde öğrenmektedirler*” maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %13,3’ü “Katılmıyorum”, %60’ı “Kısmen Katılıyorum”, %26,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %22,2’si “Katılmıyorum”, %55,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %22,2’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %22,2’si “Katılmıyorum”, %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %33,3’ü “Katılmıyorum”, %50’si “Kısmen Katılıyorum”, %16,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %13,3’ü “Katılmıyorum”, %60’ı “Kısmen Katılıyorum”, %26,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda öğrencilerin programın öngördüğü düzeyde öğrenmekte oldukları konusunda öğretmen görüşlerinin, mesleki kıdemlerine göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 19 incelendiğinde, “*Öğrenme-öğretme sürecinin her aşaması öğrencilerin katılımıyla yürütülmektedir*” maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %10’u “Katılmıyorum”, %30’u “Kısmen Katılıyorum”, %60’ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %18,2’si “Katılmıyorum”, %27,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %54,5’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %22,2’si “Katılmıyorum”, %44,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %25’i “Katılmıyorum”, %75’i “Kısmen Katılıyorum, şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %20’si “Katılmıyorum”, %60’ı “Kısmen Katılıyorum”, %20’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğrenme-öğretme sürecinin her aşamasının öğrencilerin katılımıyla yürütüldüğü yönünde, öğretmen görüşleri farklılık göstermiştir. 1-5 yıllık ve 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenler, öğrenme-öğretme sürecinin her aşamasının öğrencilerin katılımıyla yürütüldüğü görüşüne katılırken, 11-15 yıllık, 16-20 yıllık ve 20 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler bu görüşe kısmen katılmışlardır. Bu durum; mesleki kıdemi az olan genç öğretmenlerin, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin katılımına daha

fazla önem verirken, kıdem arttıkça öğrenme-öğretme sürecinde öğretmen merkezli eğitimin ağırlık kazandığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 19 incelendiğinde, “*Öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamları yaratılmaktadır*” maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %20’si “Kısmen Katılıyorum”, %80’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %18,2’si “Katılmıyorum”, %36,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %45,5’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %33,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %66,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %50’si “Kısmen Katılıyorum”, %50’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %20’si “Katılmıyorum”, %20’si “Kısmen Katılıyorum”, %60’ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamlarının yaratıldığı yönünde öğretmen görüşleri, mesleki kıdemlerine göre benzer düzeydedir denilebilir.

Tablo 19 incelendiğinde, “*Öğrenme sürecinde öğrenciler aktiftirler*” maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %40’ı “Kısmen Katılıyorum”, %60’ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %9,1’i “Katılmıyorum”, %27,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %63,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %11,1’i “Katılmıyorum”, %22,2’si “Kısmen Katılıyorum”, %66,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %25’i “Katılmıyorum”, %75’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Kısmen Katılıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %40’ı “Kısmen Katılıyorum”, %60’ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum”, düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Bu bulguya göre; öğrenme sürecinde öğrencilerin aktif oldukları konusunda öğretmen görüşlerinin, mesleki kıdemlerine göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 19 incelendiğinde, “*Öğrenme sürecinde öğrenciler tüm etkinlik ve uygulamalara katılmaya isteklidirler*” maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %70’i “Kısmen Katılıyorum”, %30’u “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %9,1’i “Katılmıyorum”, %63,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %27,3’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %33,3’ü “Katılmıyorum”, %55,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %11,1’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %100’ü “Kısmen Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” ve “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %13,3’ü “Katılmıyorum”, %60’ı “Kısmen Katılıyorum”, %26,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; öğrenme sürecinde öğrencilerin tüm etkinlik ve uygulamalara katılmaya istekli oldukları yönünde öğretmen görüşlerinin, mesleki kıdemlerine göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 19 incelendiğinde, “*Programda yer alan etkinlik ve uygulamalar öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak niteliktedir*” maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %30’u “Kısmen Katılıyorum”, %70’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %9,1’i “Katılmıyorum”, %27,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %63,6’sı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %11,1’i “Katılmıyorum”, %66,7’si “Kısmen Katılıyorum”, %22,2’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %50’si “Kısmen Katılıyorum”, %50’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %60’ı “Kısmen Katılıyorum”, %40’ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Bu bulguya göre; programda yer alan etkinlik ve uygulamaların, öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak nitelikte olduğu yönünde, öğretmen görüşleri farklılık göstermiştir. 1-5 yıllık ve 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenler, programda yer alan etkinlik ve uygulamaların, öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak nitelikte olduğunu

düşünürken, 11-15 yıllık, 16-20 yıllık ve 20 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler bu görüşe kısmen katılmışlardır. Bu durum; mesleki kıdemi az olan öğretmenlerin yeni etkinlik ve uygulamalar hakkında kıdemli öğretmenlere kıyasla daha fazla bilgi sahibi oldukları ve bu uygulamaları öngörüldüğü biçimde uyguladıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 19 incelendiğinde, *“Yeni program öğrenciyi hazır bilgiye ulaştırmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yöneltmektedir”* maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %10'u “Kısmen Katılıyorum”, %90'ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş beliren olmamıştır. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %18,2'si “Katılmıyorum”, %54,5'i “Kısmen Katılıyorum”, %27,3'ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %11,1'i “Katılmıyorum”, %55,6'sı “Kısmen Katılıyorum”, %33,3'ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %25'i “Katılmıyorum”, %75'i “Kısmen Katılıyorum”, %16,7'si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %20'si “Katılmıyorum”, %40'ı “Kısmen Katılıyorum”, %40'ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programın öğrenciyi hazır bilgiye ulaştırmaktan çok, öğrenmeyi öğrenmeye yönelttiği hususuna 1-5 yıllık öğretmenler katılırken, 6-10 yıllık, 11-15 yıllık, 16-20 yıllık ve 20 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler kısmen katılmışlardır. Bu durum; göreve yeni başlayan, kıdem süresi az öğretmenlerin, yeni programa daha olumlu yaklaştıkları ve programın amaca hizmet ettiğini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 19 incelendiğinde, *“Öğrenmede öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmaktadır”* maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %10'u “Katılmıyorum”, %30'u “Kısmen Katılıyorum”, %60'ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %18,2'si “Katılmıyorum”, %36,4'ü “Kısmen Katılıyorum”, %45,5'i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %22,2'si “Katılmıyorum”, %33,3'ü “Kısmen Katılıyorum”, %44,4'ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %25'i “Katılmıyorum”, %25'i “Kısmen Katılıyorum”, %50'si

“Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %40’ı “Kısmen Katılıyorum”, %60’ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Bu bulguya göre; öğrenmede öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeylerinin dikkate alınmakta olduğu yönünde öğretmen görüşlerinin, mesleki kıdemlerine göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 19 incelendiğinde, “*Yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisi ön planda tutulmaktadır*” maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %10’u “Katılmıyorum”, %20’si “Kısmen Katılıyorum”, %70’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %18,2’si “Katılmıyorum”, %36,4’ü “Kısmen Katılıyorum”, %45,5’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %55,6’sı “Katılmıyorum”, %22,2’si “Kısmen Katılıyorum”, %22,2’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %50’si “Katılmıyorum”, %25’i “Kısmen Katılıyorum”, %25’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %60’ı “Katılmıyorum”, %20’si “Kısmen Katılıyorum”, %20’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisinin ön planda tutulduğu maddesine yönelik olarak öğretmen görüşleri farklılık göstermiştir. 1-5 yıllık ve 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenler, yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisinin ön planda tutulduğunu düşünürken, 11-15 yıllık, 16-20 yıllık ve 20 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler bu görüşe katılmamışlardır. Bu durum; kıdem süresi az olan öğretmenlerin, programı daha fazla benimsedikleri, fakat kıdem süresi fazla olan öğretmenlerin, anketin diğer maddelerine de verdiği cevaplara da bakarak yeni programı fazla benimsemedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 19 incelendiğinde, “*Yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar öğrenme sürecinin kendisine de önem verilmektedir*” maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %30’u “Kısmen Katılıyorum”, %70’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %18,2’si “Katılmıyorum”, %63,6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %18,2’si “Katılıyorum” şeklinde

görüş belirtmişlerdir. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %33,3'ü “Katılmıyorum”, %44,4'ü “Kısmen Katılıyorum”, %22,2'si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %50'si “Katılmıyorum”, %50'si “Kısmen Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %60'ı “Kısmen Katılıyorum”, %40'ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Bu bulguya göre; 1-5 yıllık öğretmenler, yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar öğrenme sürecinin kendisine de önem verildiğini düşünürken, 6-10 yıllık, 11-15 yıllık, 16-20 yıllık ve 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler bu görüşe kısmen katılmışlardır. Bu durum; göreve yeni başlayan, kıdem süresi az öğretmenlerin, programa ve programın amaçlarına daha pozitif yaklaştıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 19 incelendiğinde, “*Yeni programda öğrenci bilgiyi yapılandırabilmektedir*” maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %70'i “Kısmen Katılıyorum”, %30'u “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %18,2'si “Katılmıyorum”, %45,5'i “Kısmen Katılıyorum”, %36,4'ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %33,3'ü “Katılmıyorum”, %55,6'sı “Kısmen Katılıyorum”, %11,1'i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %25'i “Katılmıyorum”, %50'si “Kısmen Katılıyorum”, %25'i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %80'i “Kısmen Katılıyorum”, %20'si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Bu bulguya göre; yeni programda öğrencinin bilgiyi yapılandırabildiği yönünde öğretmen görüşlerinin, mesleki kıdemlerine göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 19 incelendiğinde, “*Yeni programda öğrenme sürecinde kullanılan yöntem teknikler, öğrenciyi aktif hale getirmeye yöneliktir*” maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %100'ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” ve “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %18,2'si “Kısmen Katılıyorum”, %81,8'i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde

görüş belirten olmamıştır. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %33,3'ü “Kısmen Katılıyorum”, %66,7'si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %50'si “Kısmen Katılıyorum”, %50'si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %20'si “Katılmıyorum”, %20'si “Kısmen Katılıyorum”, %60'ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre; yeni programda öğrenme sürecinde kullanılan yöntem tekniklerin, öğrenciyi aktif hale getirmeye yönelik olduğu yönünde, öğretmen görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 19 incelendiğinde, “*Sınıflardaki öğrenci sayısı programın öngördüğü yeni yöntem ve teknikleri uygulamak için uygundur*” maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %70'i “Kısmen Katılıyorum”, %30'u “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %72,7'si “Katılmıyorum”, %18,2'si “Kısmen Katılıyorum”, %9,1'i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %77,8'i “Katılmıyorum”, %11,1'i “Kısmen Katılıyorum”, %11,1'i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %75'i “Katılmıyorum”, %25'i “Kısmen Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %60'ı “Kısmen Katılıyorum”, %40'ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Bu bulguya göre; sınıflardaki öğrenci sayısının, programın öngördüğü yeni yöntem ve teknikleri uygulamak için uygunluğuna yönelik olarak öğretmen görüşlerinin, mesleki kıdemlerine göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 19 incelendiğinde, “*Yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitleri yeterlidir*” maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %40'ı “Kısmen Katılıyorum”, %60'ı “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %18,2'si “Katılmıyorum”, %27,3'ü “Kısmen Katılıyorum”, %54,5'i “Katılıyorum” şeklinde

görüş belirtmişlerdir. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %11,1'i "Katılmıyorum", %33,3'ü "Kısmen Katılıyorum", %55,6'sı "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %25'i "Katılmıyorum", %75'i "Kısmen Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. "Katılıyorum" düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %60'ı "Kısmen Katılıyorum", %40'ı "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. "Katılmıyorum" düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Bu bulguya göre; yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitlerinin yeterli olduğu yönünde, öğretmen görüşleri farklılık göstermiştir. 1-5 yıllık ve 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenler, yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitlerini yeterli bulurken, 11-15 yıllık, 16-20 yıllık ve 20 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler bu görüşe kısmen katılmışlardır. Bu durumun; kıdemi az olan öğretmenlerin, üniversiteden mezun olma tarihleri daha yeni olduğu için, yeni yöntem ve teknikler konusunda daha fazla bilgiye sahip olmalarından ve kullanım alanlarına daha hâkim olmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Kıdemli öğretmenlerin ise yeni yöntem ve teknikleri yeterince bilmedikleri için, çeşit olarak yeterli görmemiş oldukları düşünülebilir.

Tablo 19 incelendiğinde, "*Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem teknikler kazanımların gerçekleştirilmesine elverişlidir*" maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %50'si "Kısmen Katılıyorum", %50'si "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. "Katılmıyorum" düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %18,2'si "Katılmıyorum", %36,4'ü "Kısmen Katılıyorum", %45,5'i "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %11,1'i "Katılmıyorum", %44,4'ü "Kısmen Katılıyorum", %44,4'ü "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %25'i "Katılmıyorum", %25'i "Kısmen Katılıyorum", %50'si "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %40'ı "Kısmen Katılıyorum", %60'ı "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. "Katılmıyorum" düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Bu bulguya göre; yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin, kazanımların gerçekleştirilmesine elverişli olması

yönünde, öğretmen görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 19 incelendiğinde, “*Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin uygulanması için gerekli teknolojik alt yapı okulda mevcuttur*” maddesine yönelik olarak 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %50’si “Katılmıyorum”, %40’ı “Kısmen Katılıyorum”, %10’u “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %63,6’sı “Katılmıyorum”, %27,3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %9,1’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %88,9’u “Katılmıyorum”, %11,1’i “Kısmen Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin, %50’si “Katılmıyorum”, %25’i “Kısmen Katılıyorum”, %25’i “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, %60’ı “Katılmıyorum”, %40’ı “Kısmen Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirten olmamıştır. Bu bulguya göre; yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin uygulanması için gerekli teknolojik alt yapının, okulda mevcut olduğuna yönelik olarak öğretmen görüşlerinin, mesleki kıdemlerine göre benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

BÖLÜM V

6 SONUÇ VE ÖNERİLER:

Bu bölümde 6. Sınıf Yeni Sosyal Bilgiler Öğretimi Programındaki öğretme-öğrenme süreçlerine yönelik öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla uygulanan anket sonuçlarının değerlendirilmesi ile elde edilen bulgulara göre varılan sonuçlara ve bu sonuçlar doğrultusunda yapılan önerilere yer verilmiştir.

6.1 SONUÇLAR:

Araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlar, araştırmanın alt problemlerine göre sınıflandırılarak aşağıda sunulmuştur.

6.1.1 Yeni Programda Kullanılan Yöntem, Teknik ve Stratejilere Yönelik Görüşlere İlişkin Sonuçlar:

Öğretmenlere göre;

- Yeni programda öğrenme sürecinde kullanılan yöntem teknikler, öğrenciyi aktif hale getirmeye yöneliktir.
- Sınıflardaki öğrenci sayısı programın öngördüğü yeni yöntem ve teknikleri uygulamak için uygun değildir.
- Yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitleri yeterli görülmektedir.
- Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem teknikler, kazanımların gerçekleştirilmesine elverişlidir.
- Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin uygulanması için, gerekli teknolojik alt yapı okullarda mevcut değildir.

6.1.2 Öğrencinin Öğrenme Sürecine Yeni Yaklaşımın Öngördüğü Düzeyde Katılım Düzeyine İlişkin Sonuçlar:

Öğretmenlere göre;

- Öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamları yaratılmaktadır.
- Öğrenme sürecinde öğrenciler aktiftirler.
- Programda yer alan etkinlik ve uygulamalar öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak niteliktedir.

Öğretmenler;

- Yeni programda öğrenciler programın öngördüğü düzeyde öğrenmektedirler.
- Öğrenme-öğretme sürecinin her aşaması öğrencilerin katılımıyla yürütülmektedir.
- Öğrenme sürecinde öğrenciler tüm etkinlik ve uygulamalara katılmaya isteklidirler.
- Yeni program öğrenciyi hazır bilgiye ulaştırmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yöneltilmektedir.
- Öğrenmede öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmaktadır.
- Yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisi ön planda tutulmaktadır.
- Yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar öğrenme sürecinin kendisine de önem verilmektedir.
- Yeni programda öğrenci bilgiyi yapılandırabilmektedir.

Görüşlerini tamamen desteklememekle birlikte kısmen desteklemişlerdir.

6.1.3 Yeni Programda Yer Alan Kazanımlara Yönelik Etkinliklerin Planlanmasında ve Uygulanmasında Yaşanan Problemlere İlişkin Sonuçlar:

Öğretmenlere göre;

- Etkinliklerin planlanması uzun zaman aldığı için, öğretmenler zaman problemiyle karşı karşıya kalmaktadırlar.
- Etkinlikler için gerekli olan kaynak ve materyalin temininde sıkıntı çekilmektedir.
- Etkinliklerin uygulanmasına zaman yetmemektedir.
- Sınıf mevcutları etkinliklerin uygulanmasına elverişli değildir.
- Etkinlikler için gerekli bazı materyaller tüm öğrenciler tarafından getirilmemektedir.
- Etkinliklerin değerlendirme aşaması öğretmenlerin çok zamanını almaktadır.
- Programda öngörülen etkinlikler öğrencilere kırtasiye yükü getirmektedir.
- Etkinliklerin kırtasiye masrafları, öğrencilerin etkinliklere katılma isteğini

azaltmaktadır.

- Ders kitaplarında bulunan tüm etkinlikler seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılmaktadır.
- Benzer etkinlikler öğrencinin sıkılmasına neden olmaktadır.
- Yapılan etkinlikleri öğrencilerin oyun gibi algılamaları söz konusu olmaktadır.
- Etkinlikler öğrencinin çevre şartlarına uygun olarak düzenlenememektedir.
- Sınıfların fiziki durumu etkinliklerin uygulanması için elverişli değildir.
- Bazı öğrencilerin ekonomik durumları, programın öngördüğü etkinliklere katılmak için yeterli olmamaktadır.

6.1.4 Öğretmenlerin Yeni Programda Yer Alan Öğretim Yöntemlerine Uygulamalarında Yer Verme Düzeylerine İlişkin Sonuçlar:

Öğretmenler;

- Alan gezisi, Beyin fırtınası, Örnek olay, Şiir öykü yazma, Yaratıcı drama, Resim hakkında konuşma, Kavram haritası oluşturma, Görsel imge oluşturma, Poster afiş hazırlama, Görüşme geliştirme, Günlük yaşamla ilişkilendirme, Kendini değerlendirme, Yordama, Günlük tutma, yöntemlerine yeni programda daha fazla yer vermeye başlamışlardır.
- Anlatım ve Soru cevap yöntemlerine eski programda daha sık yer verirken, yeni programda daha az yer vermekte olduklarını belirtmişlerdir.
- Alan gezisine yönelik olarak öğretmenlerin %35,9'u bu yöntemi hiç kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç alan gezisi yönteminin, öğretmenler tarafından tercih edilmediğini göstermektedir.
- Yeni yöntem ve teknikler öğretmenlerin kullanım alanına girmiştir ve kullanılmaktadır.

6.1.5 Yapılan Etkinliklerle Doğrudan Verilmesi Planlanan Becerilerin Kazandırılma Düzeyine İlişkin Sonuçlar:

Öğretmenlere göre;

- Yapılan etkinlikler öğrencilerin yaratıcı düşünme becerisini geliştirmektedir.
- Etkinlikler öğrencileri araştırmaya yönlendirerek, araştırma becerisini kazanmalarını sağlamaktadır.
- Yapılan etkinlikler öğrencinin girişimcilik becerisini arttırmaktadır.
- Etkinliklerle öğrenciler bilimsel genelleme yapma becerisini kazanmaktadır.
- Yapılan etkinliklerle öğrenciler, harita okuma ve atlas kullanma becerilerini kazanmaktadır.
- Yapılan etkinlikler öğrencilerin akıl yürütme becerisini geliştirecek niteliktedir.
- Yapılan etkinliklerle öğrenciler, sosyal katılım becerisini kazanmaktadır.

6.1.6 Yeni Programın Uygulamasında Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Sonuçlar:

Öğretmenler;

- Haftalık ders saatinin, programın uygulanması için yeterli olmaması,
- Yöneticilerin yeni programın anlayışı hakkında yeterli bilgi sahibi olmaması,
- Öğretmenlerin yeni programın anlayışı hakkında bilgi sahibi olmaması,
- Öğretmenlerin programın getirdiği yeni yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgi sahibi olmaması,
- Öğretmenlerin eski alışkanlıklarından vazgeçmek istememesi,
- Velilerin yeni program hakkında bilgi sahibi olmaması,
- Çevre imkânlarının programın uygulanmasına elverişli olmaması,
- Okulların araç gereç ve teknolojilerinin yeni programın uygulanmasına elverişli olmaması,
- Okulların fiziki durumunun yeni programı uygulamaya elverişli olmaması,

Durumlarını, programın uygulanmasında karşılaştıkları güçlükler olarak belirtmişlerdir.

6.1.7 “Merkez ve Köylerde Yeni programın uygulanmasında problem alanları nelerdir?” alt problemine İlişkin Sonuçlar:

- Merkezde çalışan öğretmenler, öğretmenlerin yeni programın anlayışı hakkında bilgi sahibi olmama durumunu daha az yaşadıkları bir problem olarak görürken, merkeze bağlı belde ve köylerde görev yapan öğretmenler daha sık yaşadıkları bir problem olarak görmüşlerdir.
- Merkezde çalışan öğretmenler, velilerin yeni program hakkında yeterli bilgi sahibi olmaması durumunu daha az yaşadıkları bir problem olarak görürken, merkeze bağlı köy ve beldelerde çalışan öğretmenler daha sık yaşadıkları bir problem olarak görmüşlerdir.

6.1.8 “Yeni programın öğrenme-öğretme sürecine yönelik öğretmen görüşleri cinsiyete göre değişmekte midir?” alt problemine İlişkin Sonuçlar:

- Öğrenme-öğretme sürecinin her aşamasının öğrencilerin katılımıyla yürütülmekte olduğu görüşüne kadın öğretmenler katılırken, erkek öğretmenler bu görüşü kısmen desteklemişlerdir.
- Öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamlarının yaratıldığı görüşüne, kadın öğretmenler katılırken, erkek öğretmenler bu görüşü kısmen desteklemişlerdir.
- Öğrenme sürecinde öğrenciler aktiftirler görüşüne kadın öğretmenler erkek öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır.
- Erkek öğretmenler, kadın öğretmenlere nazaran, yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitlerini yetersiz bulmuşlardır.

6.1.9 “Yeni programın öğrenme-öğretme sürecine dair öğretmen görüşleri mezun oldukları alana göre değişmekte midir?” alt problemine İlişkin Sonuçlar:

- Öğrenme-öğretme sürecinin her aşamasının öğrencilerin katılımıyla yürütülmekte olduğu görüşüne, Sosyal Bilgiler, Tarih ve Coğrafya öğretmenleri katılırken, diğer alanlardan mezun olan öğretmenler, öğrenme-

öğretme sürecinin her aşamasının öğrencilerin katılımıyla yürütülmediğini belirtmişlerdir.

- Öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamları yaratıldığı görüşüne, Sosyal Bilgiler, Tarih ve Coğrafya öğretmenleri katılırken, diğer alanlardan mezun olan öğretmenler, öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamları yaratıldığı görüşünü kısmen desteklemişlerdir.
- Yeni programın öğrenciyi hazır bilgiye ulaştırmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yönelttiği görüşüne, Tarih ve Coğrafya alanından mezun olan öğretmenler, kısmen katılırken, Sosyal Bilgiler alanından mezun olan öğretmenler bu görüşe tamamen katılmışlardır. Diğer alanlardan mezun olan öğretmenler ise, yeni programın öğrenciyi hazır bilgiye ulaştırmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yönelttiği görüşüne katılmamışlardır.
- Yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisinin ön planda tutulduğu görüşüne, Sosyal Bilgiler, Tarih ve Coğrafya öğretmenleri katılırken, diğer alanlardan mezun olan öğretmenler, yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisinin ön planda tutulduğu görüşüne katılmamışlardır.
- Sosyal Bilgiler öğretmenleri yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar öğrenme sürecinin kendisine de önem verildiğini düşünürken, Tarih, Coğrafya ve diğer alanlardan mezun olan öğretmenler bu görüşe kısmen katılmışlardır.

6.1.10 “Yeni programın öğrenme-öğretme sürecine dair öğretmen görüşleri mesleki kıdemlerine göre değişmekte midir?” alt problemine ilişkin Sonuçlar:

- Öğrenme-öğretme sürecinin her aşamasının öğrencilerin katılımıyla yürütüldüğü görüşüne, 1-5 yıllık ve 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenler katılırken, 11-15 yıllık, 16-20 yıllık ve 20 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler bu görüşe kısmen katılmışlardır.
- Programda yer alan etkinlik ve uygulamaların öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak nitelikte olduğu görüşüne, 1-5 yıllık ve 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenler katılırken, 11-15 yıllık, 16-20 yıllık ve 20 yıl üstü

kıdeme sahip öğretmenler bu görüşe kısmen katılmışlardır.

- Yeni programın öğrenciyi hazır bilgiye ulaştırmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yönelttiği görüşüne, 1-5 yıllık öğretmenler katılırken, 6-10 yıllık, 11-15 yıllık, 16-20 yıllık ve 20 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler bu görüşe kısmen katılmışlardır.
- Yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisinin ön planda tutulduğu görüşüne, 1-5 yıllık ve 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenler katılırken, 11-15 yıllık, 16-20 yıllık ve 20 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler bu görüşe katılmamışlardır.
- Yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar öğrenme sürecinin kendisine de önem verildiği görüşüne, 1-5 yıllık öğretmenler katılırken, 6-10 yıllık, 11-15 yıllık, 16-20 yıllık ve 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler bu görüşe kısmen katılmışlardır.
- Yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitlerinin yeterli olduğu görüşüne, 1-5 yıllık ve 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenler katılırken, 11-15 yıllık, 16-20 yıllık ve 20 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler bu görüşe kısmen katılmışlardır.

6.2 ÖNERİLER:

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayanarak geliştirilen öneriler aşağıda sunulmuştur.

- Sınıflardaki öğrenci sayısı programın uygulanmasına elverişli hale getirilmelidir.
- Yeni programın başarılı bir şekilde uygulanması için okulların teknolojik alt yapısı ve fiziki durumu yeterli hale getirilmelidir.
- Yeni programda yer alan yöntem ve tekniklere yönelik öğretmenler hizmet içi eğitime alınmalıdır.
- 6. sınıf sosyal bilgiler dersi için ayrılan haftalık ders saati süresi arttırılmalıdır.
- M.E.B. tarafından öğretmenlerin çalıştıkları koşullara uygun etkinlikleri uygulayabilmeleri için, etkinlik havuzları oluşturularak, aynı konu için farklı etkinlik örnekleri öğretmenlerin hizmetine sunulmalıdır.
- Etkinlikleri planlama ve değerlendirme için öğretmenlere ders saati dışında ek zaman yaratılmalıdır.
- Etkinlikler hazırlanırken öğrencilerin sosyo ekonomik düzeyleri dikkate alınmalıdır.
- Etkinliklerin hazırlanması aşamasında, öğrencilerin ilgi ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmalıdır.
- Öğretmenler kendi aralarında örgütlenerek etkinlikler ve program uygulaması konusunda görüş alış verişinde bulunmalıdırlar.
- Yönetici ve velilere programın anlayışı hakkında hizmet içi eğitim verilmelidir.
- Öğretmenlere programla ilgili verilen hizmet içi eğitimler arttırılmalıdır.
- Okulların fiziki durumu yeni programın ihtiyaçlarına uygun olarak iyileştirilmelidir.
- Programda yer alan konular belirlenirken öğrenci görüşlerinden yararlanılmalıdır.
- Öğrencilere anketler uygulanarak, öğrenmek istediği konular belirlenmeli ve konular bu görüşlere göre düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA:

- Açıkgöz, M. (2006). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Gezi-Gözlem ve İnceleme Yönteminin Etkililiğinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
- Ağır, Ö. (2003). *İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı, Erzurum.
- Akyüz, Y. (1994). *Türk Eğitim Tarihi*, Ankara: Kültür koleji yayınları.
- Arseven, A. D. (2004). *Anket Hazırlama Alan Araştırmaları İçin*. Ankara: Gündüz Yayıncılık.
- Arslan, A., ve Demirel, Ö. (2007). İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Yeni Öğretim Programının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi* (175), 198-209.
- Arslantaş, S. (2006). *6. ve 7. Sınıflarda Sosyal Bilgiler Dersi Program Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunların Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Aşkar, P., ve Oklun, S. (2005). Pisa 2003 sonuçları Açısından Okullarda Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımı. *Eğitim Araştırmaları* (19), 15-34.
- Aykaç, N., ve Başar, E. (2005). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Eğitim Programının Değerlendirilmesi. *Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu* (s. 343-361). Ankara: Sim Matbası.
- Balcı, A. (2004). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Baloğlu, B. (2002). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Der Yayınları.
- Baş, T. (2006). *Anket*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Binbaşıoğlu, C. (1994). *Genel Öğretim Bilgisi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Binbaşıoğlu, C. (1975). *Öğretim Metodu ve Uygulama*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.

- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Brooks, M.G., Brooks, J.G. (1999). The Courage To Be Constructivist, *Educational Leadership*, 57 (3). 18-24.
- Cicioğlu, H. (1985). *Türkiye Cumhuriyetinde İlk ve Ortaöğretim*, Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Çelikcan, Ş. (2005). *Görsel Materyallerin 6. ve 7.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Ünitelerinde Kullanılmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Demirel, Ö. (1997). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Usem Yayınları.
- Demirel, Ö. (1998). *Genel Öğretim Yöntemleri*, Ankara: Kardeş Kitap ve Yayınevi.
- Demirel, Ö. (2001). *Eğitim Sözlüğü*, Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2002). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2004). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Demirezen, S. (2001). *Sınıf öğretmenlerinin öğretim stratejileri ile öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dewey, J. (1996). *Demokrasi ve Eğitim*, İstanbul: Başarı yayıncılık.
- Doğanay, A. (2003). Sosyal Bilgiler Öğretimi. C. Öztürk, ve D. Dilek (Edt.), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* içinde, (s. 16-43). Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Duman, B. (2004). *Öğrenme-Öğretme Kuramları ve Süreç Temelli Öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Duman, B. (2002). *Süreç Temelli Öğretimin İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğrencilerin Akademik Başarısı ve Kalıcılığı Üzerindeki Etkiler*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

- Duman, B. , ve İkiel, C. (2002). Yapıcı öğrenme Kuramına Göre Sosyal Bilgiler Öğretimi, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,2, (12), 245-262.
- Dündar, H., Kahyan, C., ve Yel, S. (2006). İlköğretim 4-5 Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiri Kitabı*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- EARGED. (2006, Kasım). *İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Billgiler Dersi Öğretim Programı İle İlgili Değerlendirme Raporu*. Mayıs 16, 2007 tarihinde Eğitim Araştırma ve Geliştirme Daire Başkanlığı: <http://earged.meb.gov.tr/htmlsayfalar/birimlerimiz/oçmedeg/dokuman/6sınıfd eg2006/sos.doc> adresinden alındı.
- Ece, B. (2007). *İlköğretim Birinci Kademe Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Ekinci, A. (2007). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Yapılandırma Yaklaşım Bağlamında Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Erdal, H. (2007). *2005 İlköğretim Matematik Programının Ölçme Değerlendirme Kısımının İncelenmesi "Afyonkarahisar İli Örneği"*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Erden, M. (1996). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Erden, M. (Tarihsiz). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Alkım Yayınları.
- Ertürk, S. (1986). *Eğitimde Program geliştirme*, Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Esen, Y. (2005). Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Üzerine Yapılmış Bir Araştırma. *Eğitim Bilim Toplum* (11), 17-49.
- Fidan, N. (1985). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Alkım Yayıncılık.
- Gökbulut, Y., Güven, S., ve Yel, S. (2006). İlköğretim 4-5 Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiri Kitabı* (s. 465-476). Ankara: Kök Yayıncılık.

- Gömleksiz, M. N., ve Bulut, İ. (2007). Yeni Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programının Uygulamadaki Etkiliğinin Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi* (173), 67-88.
- Gömleksiz, M. N., ve Bulut, İ. (2006). Yeni Sosyal Bilgiler Programının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi. *Kuramdan Uygulamaya Eğitim Yönetimi* (47) , 391-421.
- Gözütok, F. D. (2003). Türkiyede Program Geliştirme Çalışmaları. *Milli Eğitim Dergisi* (160).
- Günay, Z. (2006). *2005–2006 Öğretim Yılında Uygulamaya Başlanan İlköğretim Programlarına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Kamber, T. (2007). *2005–2006 Yeni Öğretim Programında Sosyal Bilgiler Dersi Etkinliklerinin Uygulanabilirliğinin İncelenmesi”* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Köstüklü, N. (1998). *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*. Konya: Basım Yeri Yok.s.9-10-11.
- Küçükahmet, L. (1997). *Eğitim Programları ve Öğretim*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Mazman, F. (2007). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Gezi-Gözlem Metodunun Uygulanmasına İlişkin Bir Araştırma*, Gazi Osman Paşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- MEB. (1998). İlköğretim Okulları Sosyal Bilgiler Öğretim Programı. *Tebliğler Dergisi* (2487), 532-568.
- MEB. (2005). İlköğretim Sosyal Bilgiler (6 ve 7. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı, *Tebliğler Dergisi* (2575), s.486.
- MEB, *TIMMS 1999 Üçüncü Uluslararası Matematik ve Fen Bilgisi Çalışması*. (2003, Haziran). Mayıs 27, 2007 tarihinde Eğitim araştırmaları ve geliştirme dairesi başkanlığı: <http://earged.meb.gov.tr>. adresinden alındı.

- MEB, *PRLS 2001 Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi Ulusal Rapor*. (2003). Mayıs 27, 2007 tarihinde Eğitim Araştırma ve Geliştirme Daire Başkanlığı: <http://earged.meb.gov.tr> adresinden alındı.
- MEB, *PISA 2003 Projesi Ulusal Nihai Rapor*. (2003). Mayıs 27, 2007 tarihinde Eğitim Araştırma ve Geliştirme Daire Başkanlığı: <http://earged.meb.gov.tr> adresinden alındı.
- MEB, *PISA 2006 Projesi Ulusal Ön Rapor*. (2007). Haziran 29, 2008 tarihinde Eğitim Araştırma ve Geliştirme Daire Başkanlığı: <http://earged.meb.gov.tr> adresinden alındı.
- MEB (2004). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi (4-5.sınıflar) Öğretim Programı*. Eylül 22, 2007 tarihinde M.E.B. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Web sitesi: <http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/modules.php?name=Downloads&dop=view> adresinden alındı.
- MEB. (2005). İlköğretim sosyal Bilgiler (6. ve 7. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı. *Tebliğler Dergisi* (2575), 486.
- MEB. (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB. (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi (6-7 sınıflar) Öğretim Programı*. Eylül 22, 2007 tarihinde M.E.B. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Web Sitesi: <http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/modules.php?nameDownloads&dop=view> adresinden alındı.
- National Standarts for Social Studies Teachers*. (2004). Nisan 14, 2007 tarihinde <http://Downloads.Ncss.Org/Ncssteacherstandardsvo11-Rev2004.Pdf> adresinden alındı.
- Özcan, T. (2002). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Programının Genel Amaçlarının Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi “ Kilis İlinde Bir Araştırma”*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Özden, Y. (2003). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem Yayınları.

- Öztürk, C., ve Dilek, D. (2002). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Öztürk, C., ve Otluoğlu, R. (2002). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler ve Yazılı Materyaller*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Öztürk, C., ve Tuncel, G. (2006). Yeni 4. ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı İle İlgili Öğretmen Görüşleri. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiri Kitabı*, Ankara: Kök yayıncılık.
- Polat, F. (2006). *İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntemler ve Karşılaştıkları Sorunlar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ravitch, D. (2007). *Edspeak: Glossary of Education Terms, Phrases, Buzzwords, and Jargon*. Alexandria, Virginia USA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Safran, M. (2004). İlköğretim Programlarında Yeni Yaklaşımlar Sosyal Bilgiler. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi* , 54-65.
- Senemoğlu, N. (2003). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sönmez, V. (2002). *Eğitim Felsefesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (2001). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (1999). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Sönmez, V. (1991). *Eğitim Felsefesi*, Ankara: Adım Yayıncılık.
- Sprague, D., ve Dede, C. (1999). *Constructivism in the Classroom: If I Teach This Way Am I Doing My Job?* Mayıs 12, 2007 tarihinde <http://elearning.homestead.com> adresinden alındı.
- Şahan, H.H. (2002). Yapılandırmacı öğrenme, *Yaşadıkça Eğitim*.(74), 49-52.
- Tahiroğlu, M. (2006). *İlköğretim Okullarının İkinci Kademesinde Sosyal Bilgiler Dersi Öğretmenlerinin, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretiminde Karşılaştıkları*

Güçlükler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Tazebay, A., Çelenk, S., Tertemiz, N., ve Kalaycı, N. (2000). *İlköğretim Programları ve Gelişmeler*. Ankara: Nobel yayınları.

Uysal, İ. (2006). *Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenmeyi Öğrenme Stratejilerinin, Öğrencilerin Anlama ve Yorumlama Düzeylerine Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Ülkü Kan, A. (2005). *Yeni İlköğretim Programında Öngörülen Temel Becerileri Kazanmada Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler ve Türkçe Derslerinin Etkilerine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Ün Açıkgöz, K. (2003). *Aktif öğrenme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.

Varış, F. (1996). *Eğitimde Program Geliştirme Teoriler Teknikler*. Ankara: Alkım Yayıncılık.

Yeni Öğretim Programlarını İnceleme ve Değerlendirme Raporu. (2005, Mayıs 30). Haziran 24, 2007 tarihinde Sabancı Üniversitesi: http://www.erg.sabanciuniv.edu/docs/mufredat_raporu.doc. adresinden alındı

Yurdakul, B. (2004). *Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Öğrenenlerin Problem Çözme Becerilerine, Biliş Ötesi Farkındalık ve Derse Yönelik Tutum Düzeylerine Etkisi İle Öğrenme Sürecine Katkıları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yurtalan, E. (2005). *İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretiminde Drama Tekniğinin Kullanılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

EKLER:**EK 1) ANKET FORMU**

ANKET

Değerli meslektaşlarım;

Bu anket Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Ana Bilim Dalında hazırlanan yüksek lisans tezi çerçevesinde ilköğretim ikinci kademe Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerinin, 6. sınıf yeni Sosyal Bilgiler Öğretimi Programındaki öğretim-öğrenme süreçlerine yönelik görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılmaktadır.

Ankette kimliğinizi ortaya koyacak herhangi bir bilgi istenmemektedir. Verdiğiniz cevaplar bu araştırma dışında hiçbir kişi ya da kurum tarafından kullanılmayacaktır.

Aşağıdaki ankette size uygun olan seçeneği (X) işareti koyarak belirtiniz. Seçeneklerin herhangi bir doğru cevabı yoktur. Vereceğiniz samimi cevaplarınız ve ayracağınız zaman için şimdiden teşekkür eder başarılar dilerim.

Danışman
Doç.Dr.Hasan ÜNDER

Hazırlayan
Kerem ÇATAK
Muğla Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek lisans öğrencisi

BÖLÜM I
Kişisel ve Mesleki Bilgiler

Size göre uygun olan ifadenin altındaki bölüme (X) işareti koyunuz.

1. Cinsiyetiniz
() Erkek () Kadın

2. Mesleki kıdeminiz
() 1-5 yıl () 6-10 yıl () 11-15 yıl () 16-20 yıl
() 20 yıl ve üstü

3. Mezun olduğunuz bölüm
() Sosyal bilgiler öğretmenliği () Tarih öğretmenliği
() Coğrafya öğretmenliği () Diğer (lütfen belirtiniz)

4. Çalıştığınız kurum nerede bulunmaktadır.
() İl merkezi () İlçe merkezi () Bclde () Köy okulu

5. Eğitim düzeyiniz.
() Önlisans () Lisans () Lisansüstü

6. Yeni İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı'nın uygulanmasına yönelik hizmet içi eğitim aldınız mı?
() Evet () Hayır

BÖLÜM II.

7. Seçeneklerden size göre uygun olanı (X) işareti ile işaretleyiniz.

Yeni Programda Öğrencinin, Katılım Ve Öğrenme Düzeyi	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum
1. Yeni programda öğrenciler programın öngördüğü düzeyde öğrenmektedirler.	()	()	()
2. Öğrenme-öğretme sürecinin her aşaması öğrencilerin katılımıyla yürütülmektedir.	()	()	()
3. Öğrencilerin kendi düşüncelerini rahatça söyleyebileceği öğrenme ortamları yaratılmaktadır.	()	()	()
4. Öğrenme sürecinde öğrenciler aktiftirler.	()	()	()
5. Öğrenme sürecinde öğrenciler tüm etkinlik ve uygulamalara katılmaya isteklidirler.	()	()	()
6. Programda yer alan etkinlik ve uygulamalar öğrenciler arasında etkileşimi ve iletişimi artıracak niteliktedir.	()	()	()
7. Yeni program öğrenciyi hazır bilgiye ulaşmaktan çok öğrenmeyi öğrenmeye yönlendirmektedir.	()	()	()
8. Öğrenmede öğrencinin ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmaktadır.	()	()	()
9. Yeni programda ders işleme sürecinde öğrencilerin merak ve ilgisi ön planda tutulmaktadır.	()	()	()
10. Yeni programda kazanımlara ulaşmak kadar öğrenme sürecinin kendisine de önem verilmektedir.	()	()	()
11. Yeni programda öğrenci bilgiyi yapılandırabilmektedir.	()	()	()
Yeni programda kullanılan yöntem ve tekniklere yönelik görüşler			
12. Yeni programda öğrenme sürecinde kullanılan yöntem teknikler, öğrenciyi aktif hale getirmeye yöneliktir.	()	()	()
13. Sınıflardaki öğrenci sayısı programın öngördüğü yeni yöntem ve teknikleri uygulamak için uygundur.	()	()	()
14. Yeni programda öğrenme öğretme sürecinde kullanılması öngörülen yöntem teknik çeşitleri yeterlidir.	()	()	()
15. Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem teknikler kazanımların gerçekleştirilmesine elverişlidir.	()	()	()
16. Yeni programda kullanılması öngörülen yöntem tekniklerin uygulanması için gerekli teknolojik alt yapı okulda mevcuttur.	()	()	()

8. KULLANMA SIKLIĞINIZI BELİRTİNİZ

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilecek Uygulama ve Yöntem- Teknikler	Yeni Programda Daha	Eski Programda Daha
	Çok Yer Veriyorum	Çok Yer Veriyordum
1. Alan gezisi	()	()
2. Anlatım	()	()
3. Soru-cevap	()	()
4. Beyin fırtınası	()	()
5. Örnek olay	()	()
6. Şiir, öykü yazma	()	()
7. Yaratıcı drama	()	()
8. Resim hakkında konuşma	()	()
9. Kavram haritası oluşturma	()	()
10. Görsel imge oluşturma	()	()
11. Poster, afiş hazırlama	()	()
12. Görüşme geliştirme	()	()
13. Günlük yaşamla ilişkilendirme	()	()
14. Kendini değerlendirme	()	()
15. Yordama	()	()
16. Günlük tutma	()	()
17. Diğer; (Başka kullandığımız yöntem varsa yazınız)	()	()
.....	()	()

9. Yeni 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Kazandırılması Öngörülen Beceriler
Hangi Düzeyde gerçekleşmektedir? Size Uygun Seçeneğe (X) İşareti Koyarak Belirtiniz.

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Doğrudan Verilmesi Öngörülen Becerilerin Kazandırılma Düzeyi	Hiç	Kısmen	Büyük Ölçüde	Tamamen
Yapılan etkinlikler öğrencilerin yaratıcı düşünme becerisini geliştirmektedir.	()	()	()	()
Etkinlikler öğrencileri araştırmaya yönlendirerek araştırma becerisini kazanmalarını sağlamaktadır.	()	()	()	()
Yapılan etkinlikler öğrencinin girişimcilik becerisini arttırmaktadır.	()	()	()	()
Etkinliklerle öğrenciler bilimsel genelleme yapma becerisini kazanmaktadırlar.	()	()	()	()
Yapılan etkinliklerle öğrenciler harita okuma ve atlas kullanma becerilerini kazanmaktadırlar.	()	()	()	()
Yapılan etkinliklerle öğrenciler akıl yürütme becerisini geliştirecek niteliktedir.	()	()	()	()
Yapılan etkinliklerle öğrenciler sosyal katılım becerisini	()	()	()	()

10. Aşağıda verilen durumlar sizce ne sıklıkta problem oluşturmaktadır? Lütfen size uygun seçeneği (X) işareti ile belirtiniz.

Yeni Programın Uygulanmasında Karşılaşılan Güçlükler	Hiçbir zaman	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
1. Haftalık ders saatinin, programın uygulanması için yeterli olmaması durumu	()	()	()	()
2. Yöneticilerin yeni programın anlayışı hakkında yeterli bilgi sahibi olmama durumu	()	()	()	()
3. Öğretmenlerin yeni programın anlayışı hakkında bilgi sahibi olmama durumu	()	()	()	()
4. Öğretmenlerin programın getirdiği yeni yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgi sahibi olmama durumu	()	()	()	()
5. Öğretmenlerin eski alışkanlıklarından vazgeçmek istememesi durumu	()	()	()	()
6. Velilerin yeni program hakkında bilgi sahibi olmama durumu	()	()	()	()
7. Çevre imkânlarının programın uygulanmasına elverişli olmama durumu	()	()	()	()
8. Okulların araç gereç ve teknolojilerinin yeni programın uygulanmasına elverişli olmama durumu	()	()	()	()
9. Okulların fiziki durumunun yeni programı uygulamaya elverişli olmaması durumu	()	()	()	()
Diğer; (Uygulamada karşılaştığımız başka güçlük varsa yazınız ve düzeyini işaretleyiniz)				
	()	()	()	()
	()	()	()	()
	()	()	()	()

Etkinliklerin planlanması ve uygulanmasında yaşanan güçlükler	Hiçbir zaman	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
1. Etkinliklerin planlanması uzun zaman aldığı için, öğretmenin zaman problemiyle karşı karşıya kalma durumu	()	()	()	()
2. Etkinlikler için gerekli olan kaynak ve materyalin temininde sıkıntı çekilmesi durumu	()	()	()	()
3. Etkinliklerin uygulanmasına zamanın yetmemesi durumu	()	()	()	()
4. Sınıf mevcutlarının etkinliklerin uygulanmasına elverişli olmama durumu	()	()	()	()
5. Etkinlikler için gerekli bazı materyallerin tüm öğrenciler tarafından getirilmemesi durumu	()	()	()	()
6. Etkinliklerin değerlendirme aşamasının öğretmenlerin çok zamanını alma durumu	()	()	()	()
7. Programda öngörülen etkinliklerin öğrencilere kırtasiye yükü getirme durumu	()	()	()	()
8. Etkinliklerin kırtasiye masraflarının, öğrencilerin etkinliklere katılma isteğini azaltma durumu	()	()	()	()
9. Ders kitaplarında bulunan tüm etkinliklerin seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılma durumu	()	()	()	()
10. Benzer etkinliklerin öğrencinin sıkılmasına neden olma durumu	()	()	()	()
11. Yapılan etkinlikleri öğrencilerin oyun gibi algılama durumu	()	()	()	()
12. Etkinliklerin öğrencinin çevre şartlarına uygun olarak düzenlenememe durumu	()	()	()	()
13. Sınıfların fiziki durumunun etkinliklerin uygulanması için elverişli olmama durumu	()	()	()	()
14. Öğrencilerin ekonomik durumlarının programın öngördüğü etkinliklere katılmak için yeterli olmama durumu	()	()	()	()
15. Yeni programın öngördüğü etkinliklerin uygulanması esnasında, disiplin sorununun ortaya çıkma durumu	()	()	()	()
Diğer (yaşadığınız başka güçlük varsa yazınız ve düzeyini işaretleyiniz)				
	()	()	()	()
	()	()	()	()
	()	()	()	()

11. Yeni öğretim programında karşılaştığımız diğer güçlükler varsa aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

İletişim: catakerem@yahoo.com

0505 515 2026

EK 2) ANKET UYGULAMASI İÇİN ALINAN VALİLİK ONAYI:

T.C.
MUĞLA VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B.08.4.MEM.4.48.00.04.322/24065
KONU : Anket

28 Eylül 2007

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ: Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi

Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Kerem ÇATAK'ın " 6.sınıf Yeni Sosyal Bilgiler Öğretimi Programındaki Öğretme-Öğrenme Süreçlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri" konusunda İlimiz Merkez ve ilçelerdeki ilköğretim okullarında araştırma yapması ile ilgili Muğla Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığının 14.09.2007 tarih ve 6304 sayılı yazıları, Araştırma Değerlendirme Komisyonunca düzenlenen değerlendirme formu ile ekleri ilişikte sunulmuştur.

Araştırma Değerlendirme Komisyonu Kararına göre (Form:2) ; Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Kerem ÇATAK'ın " 6.sınıf Yeni Sosyal Bilgiler Öğretimi Programındaki Öğretme-Öğrenme Süreçlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri" konusunda İlimiz Merkez ve ilçelerdeki ilköğretim okullarında **eğitim öğretimi aksatmamak, okul müdürünün uygun görmesi ve göreceği saatlerde, yönergenin 13. maddesinde belirtilen esaslar dikkate alınmak kaydıyla** araştırma yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Mustafa AKSAN
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
27/09/2007

Gürkan KARAMAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Kerem Çatak
Kurumu / Üniversitesi	Muğla Üniversitesi
Araştırma yapılacak iller	Muğla il merkez ilçeler.
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Muğla ili merkez ve ilçelerdeki ilköğretim kurumları
Araştırmanın konusu	6. Sınıf Yeni Sosyal Bilgiler Öğretimi Programındaki Öğretme_Öğrenme Süreçlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri
Üniversite / Kurum onayı	Var
Araştırma/proje/ödev/tez önerisi	Var
Veri toplama araçları	Envanter olarak sunulmuştur.
Görüş istenilecek Birim/Birimler	
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
<p>Yukarıda Belirtilen Çalışma Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma Ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin Ve Uygulama yönergesinin 5. maddesinin (h) bendinde yazan, "araştırma, danışman onaylı mezuniyet tezi /proje /ödev/araştırmanın amacı ve önemi, problem ve alt problemler, sayıtlar, sınırlılıklar, tanımlar, araştırmanın yöntemi, evrem ve örneklem, veri toplama araçları, çalışma takvimleri ve kaynakça ile bu madde kapsamında istenen diğer belgeler başvuruya eklenir" denilmektedir.</p> <p>Söz konusu olan araştırma örneği bu maddeye uygun hazırlanmıştır.</p>	
Komisyon kararı	Oybirliği ile kabul edilmiştir.
Muhalfif üyenin Adı ve Soyadı:	

KOMİSYON

26.../09./2007

KARABULUT
Komisyon Başkanı

Sema TAŞCI GÜNLÜ
Üye

Şefika GÜMÜŞ
Üye

EK 3) ANKET UYGULANAN OKULLAR LİSTESİ:

ANKET UYGULANACAK OKULLAR LİSTESİ

MUĞLA MERKEZE BAĞLI İLKÖĞRETİM OKULLARI;

1. Emirbeyazıt İlköğretim Okulu
2. Merkez 75.Yıl İlköğretim Okulu
3. Dumlupınar İlköğretim Okulu
4. Türdü 100.Yıl İlköğretim Okulu
5. Atatürk İlköğretim Okulu
6. Kocamustafendi İlköğretim Okulu
7. Cumhuriyet İlköğretim Okulu
8. Sabri Acarsoy İlköğretim Okulu
9. Nazmi – Zehra İyibilir İlköğretim Okulu
10. Şehbal Baydur İlköğretim Okulu
11. Ş. İbrahim Karaoğlanoğlu İlköğretim Okulu
12. Bayır İlköğretim Okulu
13. Denizova İlköğretim Okulu
14. Esençay İlköğretim Okulu
15. Göktepe İlköğretim Okulu
16. Kuzluk Süleyman Öztürk İlköğretim Okulu
17. Yerkesik İlköğretim Okulu
18. Merkez Çiftlik İlköğretim Okulu
19. Gazeller İlköğretim Okulu
20. Yenice İlköğretim Okulu
21. Kafaca 100.Yıl İlköğretim Okulu
22. Yeşilyurt İlköğretim Okulu
23. Muğla Merkez Recai Gürel İlköğretim Okulu

KAVAKLIDERE İLÇESİNE BAĞLI İLKÖĞRETİM OKULLARI;

1. Atatürk İlköğretim Okulu
2. Mentеше İlköğretim Okulu
3. Cumhuriyet İlköğretim Okulu
4. Şehit Şenol Özbay İlköğretim Okulu

KÖYCEĞİZ İÇESİNE BAĞLI İLKÖĞRETİM OKULLARI

1. Atatürk İlköğretim Okulu
2. Yunus Emre İlköğretim Okulu
3. Fehmi Başoğlu İlköğretim Okulu
4. İmkb Yatılı İlköğretim Bölge Okulu
5. Toparlar İlköğretim Okulu
6. Döğüşbelen İlköğretim Okul
7. Hamitköy Nusret Akbaş İlköğretim Okulu
8. Zeytinaları İlköğretim Okulu
9. Zeytinaları Köyü Şeyh Mahallesi İlköğretim Okulu
10. :Beyobası Yusuf Niyazi Pirci İlköğretim Okulu
11. Pınar Kulfat İlköğretim Okulu
12. Pınar İlköğretim Okulu

YATAĞAN İLÇESİNE BAĞLI İLKÖĞRETİM OKULLARI

1. Cumhuriyet İlköğretim Okulu
2. Kıbrıs İlköğretim Okulu
3. Tek M. Akif Ersoy İlköğretim Okulu
4. Sinanbey İlköğretim Okulu
5. 23 Nisan U.E. İlköğretim Okulu
6. Bencik İlköğretim Okulu
7. Bozarmut İlköğretim Okulu
8. Bozüyük İlköğretim Okulu
9. Katrancı İlköğretim Okulu
10. K.Kaplancık İlköğretim Okulu
11. Madenler İlköğretim Okulu
12. Mesken İlköğretim Okulu
13. Turgut İlköğretim Okulu
14. Turgut Ş. Güngör İlköğretim Okulu
15. Yeşilbağcılar İlköğretim Okulu